

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**VPLIV SOLVENTNOSTI II NA LETNO POROČANJE
ZAVAROVALNIC NAMENJENO JAVNOSTI**

Ljubljana, julij 2016

JANA VILFAN AŽMAN

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Jana Vilfan Ažman, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Vpliv solventnosti II na letno poročanje zavarovalnic namenjeno javnosti, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem/svetovalko dr. Slavko Kavčič.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 14. 7. 2016

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 SPLOŠNO O LETNEM POROČILU	5
1.1 Definicija in namen letnega poročila	5
1.2 Uporabniki letnega poročila in njihove potrebe po informacijah	6
1.3 Zakonske in strokovne osnove za pripravo letnega poročila	8
1.4 Struktura letnega poročila	10
1.4.1 Splošno o strukturi letnega poročila	10
1.4.2 Uvodni del	11
1.4.3 Računovodsko poročilo	12
1.4.3.1 Vsebina računovodskega poročila	12
1.4.3.2 Računovodski izkazi	13
1.4.3.3 Pojasnila k računovodskim izkazom	14
1.4.4 Poslovno poročilo	15
1.4.4.1 Vsebina poslovnega poročila	15
1.4.4.2 Obvezne sestavine poslovnega poročila	16
1.4.4.3 Neobvezne sestavine poslovnega poročila	17
1.4.5 Konsolidirano letno poročilo	18
2 POSEBNOSTI LETNEGA POROČILA ZAVAROVALNIC PO DOSEDANJI ZAKONODAJI	19
2.1 Zakonske in strokovne osnove za pripravo letnega poročila zavarovalnic v Sloveniji do 1. januarja 2016	19
2.1.1 Zakonske osnove	19
2.1.2 Računovodski standardi	21
2.1.3 MSRP 4 – Zavarovalne pogodbe	21
2.2 Struktura letnega poročila zavarovalnic	23
2.3 Računovodski izkazi zavarovalnic	25
2.3.1 Bilanca stanja	25
2.3.2 Izkaz poslovnega izida in izkaz vseobsegajočega donosa	25
2.3.3 Izkaz denarnih tokov	26
2.3.4 Izkaz sprememb lastniškega kapitala	27
2.4 Pojasnila k računovodskim izkazom	28
2.4.1 Splošna razkritja	28
2.4.2 Pojasnila k bilanci stanja zavarovalnic	29
2.4.3 Pojasnila k izkazu poslovnega izida oziroma izkazu vseobsegajočega donosa zavarovalnic	30
2.5 Poslovno poročilo	32
2.5.1 Vsebina poslovnega poročila	32
2.5.2 Poročilo o poslovanju zavarovalnic	32
2.5.3 Kazalniki poslovanja	33
2.6 Konsolidirano letno poročilo	34
2.7 Kakovost letnega poročila	36

3	NOVA ZAKONODAJA NA PODROČJU ZAVAROVALNIŠTVA	38
3.1	Cilji projekta Solventnost II	38
3.2	Novosti, ki jih prinaša Solventnost II	41
3.3	Prvi steber – kvantitativne zahteve	44
3.3.1	Vsebina prvega stebra	44
3.3.2	Vrednotenje sredstev in obveznosti	44
3.3.2.1	Vrednotenje sredstev in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij	44
3.3.2.2	Zavarovalno-tehnične rezervacije	45
3.3.3	Zahtevani solventnostni kapital – SCR	47
3.3.4	Zahtevani minimalni kapital – MCR	51
3.3.5	Lastni viri sredstev	52
3.3.6	Pravila nalaganja	54
3.4	Drugi steber – kvalitativen nadzorniški pregled	56
3.5	Tretji steber – preglednost in tržna razkritja	59
3.6	Implementacija Solventnosti II v Sloveniji	61
4	SPREMEMBE LETNEGA POROČANJA PO NOVI ZAVAROVALNI ZAKONODAJI	62
4.1	Zakonske in strokovne osnove za pripravo letnega poročanja zavarovalnic po 1. januarju 2016	62
4.2	Spremembe v računovodskih izkazih	64
4.3	Spremembe v pojasnilih k računovodskim izkazom	66
4.4	Spremembe v poslovnem poročilu	68
4.5	Poročilo o solventnosti in finančnem položaju – SFCR	70
4.5.1	Pravne podlage za pripravo SFCR	70
4.5.2	Vsebina SFCR	71
4.5.3	Posodobitve SFCR in vloga zunanje revizije	74
4.6	Razlike med letnim poročanjem pred uvedbo in po uvedbi Solventnosti II ter preizkus temeljnih hipotez	75
4.7	Nadaljnji razvoj računovodskega poročanja zavarovalnic	81
4.7.1	Druga faza MSRP 4 – Zavarovalne pogodbe	81
4.7.2	Drugi trendi, ki lahko vplivajo na nadaljnji razvoj računovodskega poročanja	84
	SKLEP	85
	LITERATURA IN VIRI	87
	PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vrste poročil, zajetih v letno poročanje zavarovalnic, namenjeno javnosti	75
Tabela 2: Razlike v računovodskih izkazih, vključenih v letno poročilo zavarovalnic, po predhodni in po novi zakonodaji	76
Tabela 3: Razlike v pojasnilih k računovodskim izkazom zavarovalnic po predhodni in po novi zakonodaji	77
Tabela 4: Razlike v poslovnem poročilu zavarovalnic po predhodni in po novi zakonodaji	78

KAZALO SLIK

Slika 1: Solventnost II – trije stebri in streha	39
Slika 2: Izračun SCR po standardni formuli, razdeljen na module in podmodule	49
Slika 3: Primerjava bilance stanja po MSRP in Solventnosti II	80
Slika 4: Bilanca stanja po Solventnosti II	80
Slika 5: Predlagani model vrednotenja po MSRP 4 – Model gradnikov	82

UVOD

Najpomembnejši in najobsežnejši dokument, s katerim družba predstavi svoje poslovanje javnosti, je letno poročilo. Vsebina oziroma najmanjši obseg informacij, ki jih mora družba razkriti v letnem poročilu, je v Sloveniji določen z zakonom, ki ureja gospodarske družbe in računovodskimi standardi.

Vsebinsko gledano je letno poročilo korporacijski pravni akt družbe, ki je sestavljen iz računovodskih izkazov, prilog s pojasnili k izkazom in poslovnega poročila (Kocbek, 2003a, str. 238). Izkazovati mora resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida (Zakon o gospodarskih družbah, Ur.l. RS, št. 65/2009-UPB3, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013-odl. US in 82/2013 in 55/2015, v nadaljevanju ZGD-1). Ker je namenjen uporabnikom z različnimi zahtevami, morajo informacije v njem ustrezati nekaterim kakovostnim merilom, kot so (Glautier & Underdown, 1997, str. 200): pomembnost, zanesljivost, primerljivost, razumljivost, popolnost, objektivnost, previdnost in pravočasnost. Vsi uporabniki računovodskih informacij želijo zadovoljiti svoje potrebe po določenih, zanje koristnih informacijah (Odar, 2001, str. 7). Letno poročilo tako zagotavlja informacije, pomembne za posloводство družbe, lastnike kapitala, morebitne nove investitorje, državo, konkurenčne družbe ter nenazadnje tudi za potrošnike.

Človeka ali njegovo premoženje že od nekdaj ogrožajo številne nevarnosti – delovanje najrazličnejših naravnih sil ali pojavov (poplave, potres, vihar, požar ...) in tudi dejanja bližnjih oseb. Tem nevarnostim se človek poskuša izogniti ali jih vsaj do neke mere omiliti, zato se je razvilo zavarovanje. Z zavarovanjem se ukvarjajo zavarovalnice. Zanje so značilne posebna organizacija, pravna in gospodarska samostojnost in izvajanje zavarovanja kot temeljne gospodarske dejavnosti. Zaradi narave zavarovalništva ter njegovega pomena za posameznike, družbe in narodno gospodarstvo je omenjena dejavnost zelo regulirana.

Pri računovodskem spremljanju poslovanja morajo zavarovalnice, kakor vsaka družba, voditi poslovne knjige, ustrezno sestavljati knjigovodske listine, vrednotiti knjigovodske postavke in sestavljati računovodska poročila, vendar obstajajo razlike v primerjavi z računovodskim spremljanjem v ostalih družbah. Računovodski izkazi zavarovalnic vsebujejo nekatere ekonomske kategorije, ki jih v izkazih drugih družb ne zasledimo. Posebnosti se kažejo pri izkazovanju sredstev, obveznosti do virov sredstev, razčlenjevanju in merjenju stroškov, odhodkov, prihodkov ter poslovnem izidu zavarovalnice.

Zaradi nezadostnega razumevanja večplastne zavarovalniške dejavnosti ter tveganj, ki so jim zavarovalnice izpostavljene, je še toliko bolj pomembno, da je letno poročilo zavarovalnice skrbno pripravljeno in razumljivo.

Zavarovalnice morajo pri pripravi letnega poročila, poleg določil ZGD-1 in računovodskih standardov (od poslovnega leta, ki se je začelo 1. januarja 2007, sestavljajo računovodska poročila po mednarodnih standardih računovodskega poročanja (v nadaljevanju: MSRP) (angl.

International Financial Reporting Standards – IFRS)), upoštevati tudi zakon, ki ureja delovanje zavarovalnic, in podzakonski predpis, ki ga je glede letnega poročila izdala Agencija za zavarovalni nadzor.

Skladno s Sklepom o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2009 (Ur.l. RS, št. 47/2009, 99/2010, 47/2011, 62/2013 in 89/2014, v nadaljevanju SKL 2009) mora letno poročilo zavarovalnic vsebovati računovodsko poročilo z računovodskimi izkazi in s pojasnili ter poslovno poročilo. Računovodsko poročilo prikazuje predvsem posledice preteklih dogodkov, saj nudi informacije o finančnem položaju, uspešnosti in spremembah finančnega položaja zavarovalnice. Poslovno poročilo obsega poročilo o poslovanju zavarovalnice ter izbrane kazalnike poslovanja. Velik del informacij, predstavljenih v poslovnem poročilu, ki so za druge družbe prostovoljne, so za slovenske zavarovalnice predpisane. Kljub temu ima zavarovalnica pri poslovnem poročilu veliko svobodnejše roke kot pri računovodskem poročilu. V poslovnem poročilu, poleg predpisanih vsebin, lahko prikaže tudi druge informacije, za katere ocenjuje, da so pomembne za njeno predstavitev. Prostovoljna razkritja neračunovodske narave izboljšajo preglednost in razumljivost poslovanja zavarovalnice. Za zavarovalnice je predpisana obvezna zunanja revizija letnega poročila, ki poveča verodostojnost, preglednost in pravilnost letnih poročil in s tem varnost interesnih skupin družbe.

Področje zavarovanja urejajo pravni predpisi, ki se nanašajo na gospodarstvo nasploh, vendar pa je zaradi pomena in specifičnosti zavarovalne dejavnosti poudarjena potreba po oblikovanju posebnih predpisov, ki urejajo zavarovanje z organizacijskega, s finančnega in pravnega vidika. Prav na področju zakonodaje zavarovalnice v zadnjih nekaj letih doživljajo velike spremembe. Sistem solventnosti, ki je bil uveden v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, temelji predvsem na zavarovalnem tveganju, medtem ko ostalim tveganjem, ki jim je izpostavljena zavarovalnica, ne posveča zadostne pozornosti. Leta 2000 je Evropska komisija začela s t. i. projektom Solventnost II, s katerim naj bi zasnovala nov sistem urejanja solventnosti zavarovalnic in nadzor nad njimi. Namen omenjenega projekta je ustvariti preudaren zavarovalni okvir, ki bi celostno zajel vsa tveganja, s katerimi se soočajo zavarovalnice. Upošteval naj bi tudi kvalitativne elemente, kot so sistem upravljanja tveganj in notranji postopki upravljanja tveganj.

Direktiva 2009/138/ES o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) (Ur.l. EU, št. 335/1, v nadaljevanju Direktiva SII) je bila sprejeta 25. novembra 2009. Slovenija je omenjeno direktivo implementirala z Zakonom o zavarovalništvu (ZZavar-1) (Ur.l. RS, št. 93/2015, v nadaljevanju ZZavar-1), ki ga je Državni zbor RS sprejel 24. novembra 2015 in se je začel uporabljati 1. januarja 2016.

Solventnost II prinaša korenite spremembe na področju zavarovalništva za zavarovalnico in za nadzor. Največja novost je, da so kapitalske zahteve sorazmerne prevzetim tveganjem. Višina kapitalskih zahtev je odvisna od same zavarovalnice in njenega upravljanja tveganj. Na novo je urejeno korporativno upravljanje in poročanje zavarovalnic oziroma razkrivanje informacij.

Zaradi spremenjenega načina poslovanja današnji vlagatelji in druge interesne skupine zahtevajo vedno višjo stopnjo preglednosti poročanja, to dosežemo le s popolnimi, pomembnimi in zanesljivimi informacijami (DiPiazza & Eccles, 2002, str. 4). Pomembno je, da uprava zavarovalnice pripravi letnega poročila posveča dovolj pozornosti. Za poslovno leto 2016 bo morala zavarovalnica prvič upoštevati tudi zahteve Solventnosti II oziroma ZZavar-1. Na osnovi omenjenega zakona je Agencija za zavarovalni nadzor januarja 2016 izdala nov podzakonski predpis, s katerim je določila obvezno vsebino letnega poročila zavarovalnic. Nova zakonodaja še ne pomeni, da bo letno poročilo zavarovalnice zadovoljilo zahteve vseh interesnih skupin v celoti, kajti zahteve so med seboj lahko različne ali celo nasprotujoče si. S prostovoljnimi razkritji v okviru poslovnega poročila lahko zavarovalnica poveča zaupanje sedanjih in bodočih vlagateljev in investorjev.

Pomembna novost, ki jo prinaša nova zavarovalna zakonodaja, je poročilo o solventnosti in finančnem položaju. Gre za popolnoma novo poročilo, ki ga bo morala zavarovalnica izdelati vsako leto in objaviti na svoji spletni strani, ne bo pa ga treba oddati Agenciji RS za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES). Vlagatelji in druge interesne skupine bodo z omenjenim poročilom pridobili dodatne informacije o zavarovalnici. V prihodnjih letih pripravljavce letnega poročila v zavarovalnicah čaka še ena velika sprememba, tj. zaključek druge faze MSRP 4 – Zavarovalne pogodbe.

Zaradi pomembnosti zavarovalništva in posebnosti pri merjenju ekonomskih kategorij v računovodskih izkazih zavarovalnic so zanje predpisane dodatne zahteve glede vsebine letnega poročila. Za uspešno spremljanje in analiziranje poslovanja zavarovalnic na osnovi informacij, predstavljenih v letnem poročilu, je potrebno poznavanje in razumevanje njihovih posebnosti. Večji del javnosti zaradi specifičnosti zavarovalne dejavnosti računovodskih in drugih informacij zavarovalnice ne razume in tako nima pravega zaupanja v zavarovalnice. Magistrsko delo na sistematičen način ugotavlja in podaja posebnosti, ki se pojavljajo v računovodstvu zavarovalnic, ter prikaže vpliv spremembe zavarovalne zakonodaje na informacije, prikazane v letnem poročilu zavarovalnic.

Cilj magistrskega dela je predstaviti vsebino letnega poročanja zavarovalnic, namenjenega oziroma dostopnega javnosti, analizirati zakonska določila in strokovno literaturo glede sestave in obsega razkritij v letnem poročilu, ki so veljala pred uveljavitvijo Solventnosti II (tj. do 1. januarja 2016), spremembe, ki jih prinaša nova zavarovalna zakonodaja (Solventnost II), ter njihov vpliv na letno poročanje zavarovalnic v Sloveniji.

Namen dela je predstaviti zahteve glede priprave in vsebine letnega poročila zavarovalnic v Sloveniji po dveh različnih zavarovalnih zakonodajah (zakonodaji, ki se je uporabljala do 1. januarja 2016, in zakonodaji, ki se uporablja od omenjenega dne) ter s primerjalno analizo ugotoviti, v čem so si podobne in v čem se razlikujejo, oziroma kakšen vpliv ima nova zavarovalna zakonodaja na informacijsko vrednost letnega poročila in ostalo letno poročanje zavarovalnice.

Magistrsko delo skuša dokazati naslednjo temeljno tezo: nova zavarovalna zakonodaja prinaša velike spremembe za zavarovalnico in nadzor zavarovalnic, vendar ne bo pomembno vplivala na informacijsko vrednost doslej predpisanega letnega poročila; z zahtevo po dodatnem poročilu o solventnosti in finančnem položaju zavarovalnice pa bo bistveno vplivala na informiranost vlagateljev in drugih interesnih skupin.

ZZavar-1, ki v Sloveniji implementira Direktivo SII, se uporablja od 1. januarja 2016. Zavarovalnice bodo zato prvo letno poročilo po novi zakonodaji pripravile za poslovno leto 2016. Ker letna poročila zavarovalnic po novi zakonodaji še niso na voljo, se pri predstavitvi njihove vsebine lahko omejimo le ne predpisane obvezne zahteve. Enaka omejitev obstaja tudi v zvezi s poročilom o solventnosti in finančnem položaju, ki ga bodo zavarovalnice prvič pripravile za poslovno leto 2016.

Metode dela, uporabljene pri izdelavi magistrskega dela, temeljijo predvsem na proučevanju teoretičnih osnov za analizo letnega poročila, pomena informacij za uporabnike letnega poročila, posebnosti zavarovalnic, nove zavarovalne zakonodaje in z njo povezanih sprememb pri letnem poročanju zavarovalnic.

Pri izbiri metodološkega dela uporabimo analitičen pristop proučevanja zakonodaje, domače in tuje strokovne literature, člankov in virov.

V prvem, drugem in tretjem poglavju je na osnovi preučevanja zakonodaje in strokovne literature uporabljena metoda deskripcije za podroben opis osrednjega predmeta proučevanja, tj. letnega poročila zavarovalnic ter sprememb oziroma novosti, ki jih prinaša nova zavarovalna zakonodaja. Pri raziskovanju, odkrivanju in sistematični obdelavi dejstev se naslanjamo na domačo in tujo literaturo, članke in vire s področja računovodskega poročanja in zavarovalništva.

V četrtem poglavju so z metodo komparacije predstavljene spremembe letnega poročanja zavarovalnic, ki jih prinaša nova zakonodaja. Za izhodišče so uporabljene predpisane sestavine letnega poročila za slovenske zavarovalnice ter prikazan vpliv sprememb na posamezne sestavne dele ter predstavljene ostale novosti letnega poročanja zavarovalnic.

Na koncu z metodo sinteze skušamo priti do konkretnih zaključkov, kjer so povzeta naša spoznanja in ugotovitve.

Ker je cilj magistrskega dela predvsem predstaviti letno poročilo zavarovalnic, spremembe, ki jih prinaša nova zavarovalna zakonodaja, ter njihov vpliv na informacijsko vrednost letnega poročila zavarovalnic v Sloveniji, zasnova dela ne predpostavlja konkretnih rešitev v določeni zavarovalnici, temveč le nakazuje, v katerih delih letnega poročila lahko pride do sprememb.

Poleg strokovne literature pri izdelavi magistrskega dela upoštevamo lastno znanje z obravnavanih področij, pridobljeno med študijem, ter izkušnje, pridobljene z delom v praksi.

Magistrsko delo je vsebinsko razdeljeno na štiri poglavja, ki si sledijo od splošnega h konkretnemu.

Uvodu sledi prvo poglavje, ki je namenjeno teoretičnim osnovam glede letnega poročila. V drugem poglavju so prikazane posebnosti letnega poročila zavarovalnic po dosednji zakonodaji. Sledi teoretična predstavitev nove zavarovalniške zakonodaje v tretjem poglavju. Četrto poglavje magistrskega dela je namenjeno predstavitvi sprememb letnega poročanja zavarovalnic, ki so posledica sprejetja nove zavarovalniške zakonodaje, pri čemer je poudarek na letnem poročilu zavarovalnic.

V sklepu so povzete najpomembnejše ugotovitve ter podana zaključna misel. Delo se konča z navedbo literature in virov.

1 SPLOŠNO O LETNEM POROČILU

1.1 Definicija in namen letnega poročila

Vse gospodarske družbe in podjetniki morajo za vsako poslovno leto izdelati letno poročilo. Definicije letnega poročila so različne, v nadaljevanju omenjamo nekatere.

Letno poročilo je enkrat letno sestavljena predstavitev dosežkov družbe in njegovega posloводства, ki se sestavlja zlasti za poslovne namene in za lastnike družbe (Turk, 2000, str. 247). Predstavlja obračun dela uprave delničarjem in sporočilo tistim, ki z družbo sodelujejo, o uspešnosti družbe in možnostih za njen nadaljnji razvoj. Vsebovati mora najmanj poslovne dosežke in finančno stanje družbe, možnosti za obstoj in razvoj družbe ter prizadevanja uprave za dosego uspehov (Kavčič, 1999, str. 39). Z njim se ciljni javnosti predstavi družba v celoti, njen dosežen poslovni izid in njeno perspektivo (Horvat, 2003b, str. 26). Družba z njim sporoča svoje poslanstvo in strateške cilje, prispeva k razvoju komunikacijske kulture in istočasno tudi k pozicioniranju družbe (Gorjup, 2008). Bistven namen letnega poročila je predstaviti informacije o dejavnostih družbe v poslovnem letu, poleg tega skuša v javnosti zgraditi pozitivno podobo družbe ter prodati proizvode, storitve in tudi delnice družbe (Sigband & Bell, 1989, str. 318).

V družbah si prizadevajo narediti dobro letno poročilo, ki vključuje zakonsko določene vsebine in vse tiste, ki sicer niso obvezne, a pomembno odsevajo poslovno uspešnost družbe. Pri tem ima vse večji pomen informativnost in sporočilnost (Gorjup, 2008).

Ker je letno poročilo namenjeno uporabnikom z različnimi zahtevami, morajo informacije v njem ustrezati nekaterim kakovostnim merilom, kot so (Glautier & Underdown, 1997, str. 200):

- pomembnost – informacije v letnem poročilu morajo biti za uporabnike dovolj pomembne, da lahko na njihovi osnovi sprejemajo poslovne odločitve;

- zanesljivost – letno poročilo mora verodostojno predstavljati pomembne dogodke, brez pomembnejših napak ali pristranskih stališč;
- primerljivost – informacije morajo biti predstavljene na način, ki omogoča primerjavo med družbami ali med različnimi časovnimi obdobji;
- razumljivost – informacije morajo biti predstavljene na način, da so uporabnikom razumljive;
- popolnost – predstavljene morajo biti vse pomembne informacije;
- objektivnost – informacije ne smejo biti pristranske, temveč morajo biti predstavljene objektivno oziroma nevtrarno, brez predsodkov, ne glede na to, kakšne so;
- previdnost – ker so poslovni dogodki povezani z negotovostjo, jih je treba obravnavati previdno oziroma premišljeno in razumno;
- pravočasnost – za sprejemanje poslovnih odločitev je pomembna tudi pravočasnost informacij, kajti še tako zanesljive informacije, ki so bile uporabniku na voljo po tem, ko se je že moral odločiti, nimajo večje uporabne vrednosti.

Duhovnikova (2006, str. 70) meni, da je pomembnost odvisna od velikosti in lastnosti postavke ter od okoliščin.

1.2 Uporabniki letnega poročila in njihove potrebe po informacijah

Ko družba pripravlja letno poročilo, pripravlja informacije, ki so namenjene posameznikom ali skupinam, ki te informacije iščejo. Družba mora poznati uporabnike letnega poročila, njihove potrebe, znanja in zanimanja. Pri tem morajo informacije imeti takšno sporočilno vrednost, da se z njihovo pomočjo uporabniki lahko kakovostno odločajo. Bergant (2007, str. 4) navaja, da je stopnjo razumljivosti letnega poročila treba prilagoditi sposobnosti interesnih skupin oziroma uporabnikov glede razumevanja finančnih in drugih poslovnih informacij. Pri tem se predvideva, da imajo uporabniki letnega poročila primerno znanje za razumevanje poslovanja družbe in računovodskih izkazov (Ewer, 2007, str. 1).

Glede na delitev računovodskih informacij in njihovih uporabnikov lahko uporabnike računovodskih informacij v letnih poročilih delimo na:

- zunanje uporabnike (lastniki in možni investitorji, posojilodajalci, dobavitelji, kupci, država, javnost),
- notranje uporabnike (zaposleni, izvajalci posameznih nalog v družbi, poslovodstvo, upravljalni in nadzorni organi).

Med uporabnike informacij v letnih poročilih štejemo predvsem zunanje uporabnike, seveda pa informacije uporabljajo tudi notranji uporabniki. Porter in Norton (1998, str. 109) menita, da imajo zunanji uporabniki omejene možnosti pridobivanja informacij. Pri tem ima vsaka od skupin uporabnikov različne zahteve oziroma interese glede računovodskih in drugih informacij, ki jih pričakuje v okviru letnega poročila, oziroma ki so zanje relevantni. Cilji

posamezne skupine uporabnikov in informacije, ki jih iščejo v letnem poročilu, so predstavljeni v nadaljevanju.

Lastniki (sedanji in možni novi vlagatelji kapitala): njihov cilj je predvsem maksimiziranje dobička oziroma povečevanje tržne vrednosti njihovega kapitala. S pomočjo informacij se vlagatelji odločajo o svojih naložbah, zato jih zanimajo predvsem višina in ustaljenost nadomestila na osnovi njihovega kapitala v obliki deležev iz dobička, dividend, politika delitve dobička, dolgoročna donosnost družbe in kakovost posloводства.

Posojilodajalci (banke in drugi dajalci dolgoročnih posojil): njihov cilj je stabilno in varno dolgoročno poslovanje ob zadostni donosnosti za plačilo obresti in vračilo posojil, zato jih zanimajo sposobnost družbe za redno odplačevanje posojil, skladno s pogodbenimi določili, dolgoročna donosnost in finančni položaj družbe ter kakovost posloводства.

Dobavitelji: zanimajo jih informacije, ki jim pomagajo ugotoviti, ali bodo svoje zneske, ko bodo zapadli v plačilo, lahko izterjali.

Kupci: zanimajo jih informacije o izdelkih in storitvah družbe, razširjenosti poslovanja družbe na drugih trgih, tržnih deležih, stabilnosti poslovanja in o dolgoročni donosnosti družbe ter kakovosti posloводства.

Država: njen cilj je čim večji prispevek družbe k financiranju države, čim večje število zaposlenih in čim manjša obremenitev okolja, zato jo zanimajo predvsem informacije, povezane z razporejanjem prvin, predvsem zaposlenih, in z uživanjem posebnih pravic zaradi monopolnega položaja ter kategorije, ki vplivajo na višino dajatev.

Javnost: zanimajo jo predvsem informacije v zvezi z vplivom družbe na okolje in sodelovanje družbe pri reševanju lokalnih problemov in možnosti zaposlovanja (Odar, 2006, str. 7).

Zaposleni: njihov cilj je predvsem maksimiziranje materialnih koristi, stalnost zaposlitve in delo v ustreznih delovnih razmerah, zato jih zanimajo predvsem informacije, povezane s plačami in finančnim položajem družbe, skrb družbe za socialno in zdravstveno varstvo ter varstvo pri delu, sistem izobraževanja, napredovanja in nagrajevanja zaposlenih.

Čeprav vsaka skupina uporabnikov sprejema drugačne odločitve in ima drugačne potrebe po informacijah, so nekatere potrebe skupne vsem uporabnikom. Vse interesne skupine zahtevajo informacije, ki jim pomagajo ovrednotiti njihove gospodarske in druge povezave z družbo ter se odločiti o prihodnosti teh povezav oziroma o tem, ali bodo z družbo sodelovale ali ne. Horvatova (2003, str. 86–87) meni, da lahko področja, ki zanimajo različne skupine uporabnikov informacij, združimo v naslednja: gospodarsko okolje, v katerem družba posluje, donosnost družbe oziroma višina dobička glede na vire, njegova stalnost oziroma dolgoročnost in možnost izboljšanja tega, solventnost oziroma sposobnost poravnave obveznosti, rast družbe, financiranje družbe ter naložbe družbe in njihovo upravljanje.

Družba z razkrivanjem informacij pokaže svoj odnos do uporabnikov ter pripravljenost na primerno in pošteno informiranje, medtem ko z načinom prikaza informacij prikaže svojo inovativnost in ustvarjalnost (Vezjak, 2009, str. 145). Pri pripravi letnega poročila je treba upoštevati različne interese uporabnikov in se jim kar najbolj prilagoditi, vendar pri tem ne smejo biti ogrožene pravice vseh ostalih uporabnikov do enake popolnosti in enake vsebine informacij. Horvatova (2005, str. 32) meni, da so za interesne skupine informacije o prihodnosti pomembnejše od informacij o preteklosti, ker današnje odločitve vplivajo na dogodke v prihodnosti. Od razmerja med družbo in zunanjimi uporabniki informacij, pravne ureditve v državi ter političnega in ekonomskega sistema je odvisno, kateri skupini uporabnikov bo pri zadovoljevanju informacijskih potreb namenjena največja pozornost (Horvat, 2004, str. 26). Vlagatelji (sedanji in možni novi) so tisti, ki družbi priskrbijo sredstva in tako od vseh največ tvegajo. Družba se mora zato truditi, da zadovolji njihove potrebe po informacijah, s čimer so posredno zadovoljene tudi preostale skupine uporabnikov.

Družba ima od ustrezno sestavljenega letnega poročila vrsto koristi. Med zunanje koristi štejemo seznanitev interesnih skupin s pomembnimi spremembami, kot so npr. strateški vpliv, novi načini vplivanja na finančne strokovnjake, dostop do izbranih skupin uporabnikov, predstavitev poslanstva družbe, možnost poudariti posebna poslovna področja, zagotovitev lojalnosti delničarjev, povečanje uspešnosti prodaje nove izdaje delnic in možnosti za pridobitev primernih posojil. Med notranje koristi letnega poročila štejemo osredotočenje vodstva na cilje družbe, kontinuiteto, osnovo za druge komunikacijske programe in nadzor nad stroški izdelave letnega poročila (Arfin, 1993, str. 25–31).

1.3 Zakonske in strokovne osnove za pripravo letnega poročila

Temeljna pravila računovodenja v Sloveniji opredeljuje Zakon o gospodarskih družbah, ki je bil prvič sprejet 27. maja 1993. Med veljavnostjo je bil večkrat spremenjen in dopolnjen, predvsem zaradi uskladitve slovenskega prava družb z evropskim.

Trenutno veljavni ZGD-1 je bil objavljen 19. aprila 2006 in bil kasneje večkrat spremenjen. ZGD-1 v osmem poglavju z naslovom Poslovne knjige in letno poročilo ureja splošna pravila o računovodenju in splošna pravila o letnem poročilu. Za poročanje oziroma sestavljanje letnega poročila, javno objavljanje in zakonsko predpisano obveznost revidiranja računovodskih izkazov je pomembno razvrščanje družb glede na velikost. Omenjeni zakon v 55. členu družbe razvršča na mikro, majhne, srednje in velike. Kot merilo za razvrščanje družb se uporablja povprečno število zaposlenih v poslovnem letu, čisti prihodki od prodaje in vrednost aktive. Ne glede na navedena merila se med velike družbe štejejo: banke, zavarovalnice, borza vrednostnih papirjev ter družbe, ki morajo pripravljati konsolidirano letno poročilo.

ZGD-1 v 54. členu določa, da morajo družbe pri vodenju poslovnih knjig, sestavljanju računovodskih izkazov in izdelavi letnega poročila upoštevati določila slovenskih računovodskih standardov (v nadaljevanju SRS) ali MSRP. Računovodski standardi so pravila

stroke, ki podrobneje razčlenjujejo in pojasnjujejo z zakonom določena temeljna pravila in zahteve računovodenja ter določajo način njihove uporabe.

SRS sprejema Slovenski inštitut za revizijo in predstavljajo t. i. nacionalne standarde, saj se uporabljajo le na ozemlju Slovenije. Trenutno veljavni SRS (Ur.l. RS, št. 95/2015, v nadaljevanju SRS (2016)) so se začeli uporabljati 1. januarja 2016 in povzemajo vsebino Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS. SRS (2016) obsegajo Uvod v SRS in Okvir SRS ter posamezne SRS, ki urejajo gospodarske kategorije (Standardi I – SRS od 1 do 17), standarde zunanjega računovodskega poročanja (Standardi II – SRS od 20 do 23) in standarde posebnosti za organizacije v posameznih dejavnostih (Standardi III – SRS od 30 do 35 in SRS 39).

Zaradi želje EU po zagotovitvi učinkovitega nadzora kapitalskega trga EU je bilo treba zagotoviti prikazovanje poslovanja borznih družb po enakih pravilih. Tako je prišlo do zahteve po uporabi enotnih standardov oziroma mednarodno priznanega računovodskega okvira. V juliju 2002 je bila sprejeta Uredba (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. julija 2002 o uporabi mednarodnih računovodskih standardov¹ (Ur.l. EU, št. 1606/2002, v nadaljevanju Uredba 1606/2002/ES), s katero je po 1. januarju 2005 predpisana obvezna uporaba mednarodnih računovodskih standardov (v nadaljevanju MRS) pri sestavljanju konsolidiranih računovodskih izkazov družb, katerih vrednostni papirji so sprejeti v trgovanje na organiziranem trgu katere koli države članice. Uredba 1606/2002/ES v 5. členu dopušča, da države članice predpišejo obvezno ali prostovoljno uporabo MSRP tudi za sestavo konsolidiranih računovodskih izkazov drugih družb in za sestavo letnih računovodskih izkazov vseh družb.

MSRP razvija in sprejema Odbor za mednarodne standarde (angl. *International Accounting Standard Board*, v nadaljevanju IASB), ki je nastal aprila 2001 kot naslednik Sveta za mednarodne računovodske standarde (angl. *International Accounting Standard Committee*, v nadaljevanju IASC), ki je deloval od leta 1973. Prejšnja organizacija IASC je izdajala MRS, sedanja organizacija IASB je ob svoji ustanovitvi te standarde prevzela in od takrat naprej izdaja MSRP. Trenutno je veljavnih 25 MRS in 16 MSRP,² ki predstavljajo skupek pravil računovodenja in so na voljo na spletni strani IASB (Unaccompanied Standards, 2016).

V zbirko standardov MSRP sodijo (Vezjak, 2004c, str. 10):

- vsi MRS, ki jih je do aprila 2001 izdal IASC, oziroma jih je takrat prevzel IASB,
- vsi MSRP, ki jih je izdal IASB,

¹ Uredba 1606/2002/ES za zbirko MSRP uporablja izraz MRS.

² Po stanju na dan 1. 1. 2016.

- vsa pojasnila Strokovnega odbora za pojasnjevanje (angl. *Standing Interpretations Committee*, v nadaljevanju SIC), izdana do konca marca 2002, ter
- vsa pojasnila Sveta za pojasnjevanje MSRP (angl. *International Financial Reporting Interpretations Committee*, v nadaljevanju IFRIC).³

MSRP so v prvi vrsti namenjeni sestavljanju konsolidiranih računovodskih izkazov. Družba sestavi svoje posamične računovodske izkaze, če jih k temu zavezujejo predpisi v državi in borzna pravila. V Sloveniji ZGD-1 tako predpisuje sestavljanje in javno objavljane (posamičnih) letnih računovodskih izkazov gospodarskih družb in v 54. členu povzema zahtevo iz Uredbe 1606/2002/ES (uporaba MSRP pri sestavljanju konsolidiranega letnega poročila družb, katerih vrednostni papirji kotirajo na borzi). Skladno z določilom 5. člena omenjene uredbe pa je Slovenija z ZGD-1 določila, da morajo pri računovodskem spremljanju poslovanja upoštevati MSRP tudi banke in zavarovalnice ter druge družbe, če tako odloči skupščina.

MSRP so namenjeni računovodskemu spremljanju poslovanja in poročanja o njem le zunanjim uporabnikom računovodskih izkazov, še posebej vlagateljem kapitala (Vezjak, 2004a, str. 31). Pri tem MSRP urejajo samo področje računovodskih izkazov, zato ne veljajo za druge informacije, predstavljene v letnem poročilu. Novak (2011, str. 28) tako opozarja, da je pomembno, da so uporabniki sposobni ločevati informacije, ki so pripravljene z uporabo MSRP, od drugih informacij, zajetih v letno poročilo, ki niso predmet istih zahtev.

1.4 Struktura letnega poročila

1.4.1 Splošno o strukturi letnega poročila

Vsebinsko gledano je letno poročilo korporacijski pravni akt družbe, ki je sestavljen iz računovodskih izkazov, prilog s pojasnili k izkazu in poslovnega poročila (Kocbek, 2003a, str. 238). Lahko rečemo, da letno poročilo obsega računovodsko poročilo (računovodski izkazi s pojasnili postavk) in poslovno poročilo (Horvat, 2003, str. 83). ZGD-1 v 61. členu določa, da mora biti letno poročilo sestavljeno jasno in pregledno ter mora izkazovati resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida.

Struktura in oblika letnega poročila nista predpisani, določene so le obvezne sestavine, ki predstavljajo družbam minimum razkritij, ki jih morajo vključiti v letno poročilo. Minimalno oziroma obvezno vsebino letnega poročila določajo predvsem ZGD-1, ki predpisuje glavna izhodišča, in računovodski standardi.

Stalnost pri strukturi poročanja omogoča uporabnikom letnih poročil lažje iskanje informacij. Vedenje, na katerem mestu je določena informacija, poveča njeno koristnost in vrednost. Poleg tega zakonska določila zahtevajo razkritje določenih informacij. To zagotavlja, da pripravljavci

³ IFRIC je strokovni odbor IASB, ki sprejema pojasnila k standardom in je naslednik SIC.

poročil uporabljajo podobne naslove in podobna dodatna razkritja (Stanko & Zeller, 2003, str. 12). Za pripravo letnega poročila je odgovorna uprava, ki določi tudi obliko letnega poročila in vsebino dodatnih informacij, pri čemer upošteva vse interesne skupine.

Družba mora imeti natančno vsebinsko zasnovo, da ve, kaj naj zajame v letno poročilo. Pogosta je delitev, ki letno poročilo razdeli na tri dele, pri čemer vsi trije deli sestavljajo celoto, a so namenjeni različnim uporabnikom. Letno poročilo tako lahko razdelimo na (Horvat, 2003a, str. 62; Sigband & Bell, 1989, str. 320):

- uvodni del s strnjenimi poudarki,
- splošni ali opisni del oziroma poslovno poročilo,
- finančni del ali računovodske izkaze s pojasnili oziroma razkritji.

Uvodni del na kratko prikaže poslovanje družbe, pri tem je večja pozornost namenjena neračunovodskim informacijam, tj. informacijam, ki niso izražene v denarni merski enoti.

Splošni del letnega poročila je napisan podrobneje kot uvodni del, imenujemo ga tudi mehki del letnega poročila, družba vanj vključi prostovoljna razkritja, pri čemer lahko uporabi ustvarjalnost in inovativnost.

Finančni del predstavlja računovodsko poročilo in pomeni številčno predstavitev prvih dveh delov ter dodaja kazalnike, tj. relativna števila, dobljena s primerjavo dveh velikosti, ki kažejo globalno sliko in vzroke za doseženo uspešnost družbe.

1.4.2 Uvodni del

V nasprotju z obveznim delom, ki je namenjen zahtevnejšim uporabnikom, mora biti uvodni del letnega poročila razumljiv za strokovno slabše podkovane uporabnike oziroma bralce. Uvodni del običajno vsebuje (Horvat, 2003a, str. 64; Horvat, 2003c, str. 11):

- povzetek s finančnimi in z drugimi poudarki, ki so bili za družbo v poslovnem letu pomembni,
- kazalo,
- kratko uvodno predstavitev družbe,
- poročilo predsednika uprave in
- poročilo predsednika nadzornega sveta.

V povzetku s finančnimi in drugimi poudarki, ki so bili za družbo v poslovnem letu pomembni, se predstavijo podatki za obdobje od treh do petih preteklih let in za leto vnaprej, pri čemer se številčni podatki predstavijo v obliki grafikonov ali tabel (Horvat, 2003a, str. 64). Med finančnimi podatki so najbolj značilni naslednji: čisti prihodki od prodaje, čisti dobiček, obratni kapital, sredstva, kapital, dolgoročne obveznosti, denarni tok iz poslovanja,

knjigovodska vrednost delnice, (bruto) dividenda na delnico, tržna cena delnice, število zaposlenih, donosnost kapitala, naložbe in tržni delež.

Pod kratko uvodno predstavitev družbe se prikažejo lahko najosnovnejši podatki (sedež, dejavnost družbe ...), lahko se dodajo zgodovinski pregled poslovanja ali glavni mejniki v preteklem poslovanju, predstavijo temeljna sporočila, poslanstvo in vizija ter najpomembnejši cilji, opiše, kako uspešno družba zadovoljuje potrebe trga, s katerimi partnerji sodeluje, opiše vplive na širše okolje ter vse izjemne dogodke, ki so vplivali na poslovanje v preteklem letu.

Poročilo predsednika uprave v strnjeni obliki prikazuje poslovanje družbe v minulem letu. Običajno je napisano v obliki pisma, naslovljenega na delničarje. To je edini del poročila, ki odseva ambicije in motive družbe, prispevek vodstva k družbi, način razmišljanja in odgovornost, pomen in upoštevanje človeškega dejavnika ter razumevanje poslanstva družbe (Horvat, 2003c, str. 11–12). Vsaka informacija, ki se pojavi v poročilu predsednika uprave, mora biti v nadaljevanju letnega poročila podrobneje pojasnjena.

Poročilo predsednika nadzornega sveta prikaže, kako in koliko je nadzorni svet preverjal vodenje družbe med letom, izraža stališče do revizijskega poročila, poda morebitne pripombe k letnemu poročilu in izrazi ali potrdi letno poročilo.

1.4.3 Računovodsko poročilo

1.4.3.1 Vsebina računovodskega poročila

Finančni del letnega poročila oziroma računovodsko poročilo nekateri avtorji imenujejo tudi obvezni del. Ta del letnega poročila je določen z ZGD-1 in računovodskimi standardi. Računovodsko poročilo vsebuje računovodske izkaze in pojasnila k izkazu.

Iz računovodskega poročila lahko razberemo naslednje informacije, ki se nanašajo tudi na prihodnje delovanje družbe (Odar, 2007, str. 328):

- ali gre za delujočo družbo;
- razkrite so uporabljene računovodske usmeritve, oziroma navedene njihove spremembe skupaj z učinki teh sprememb, na osnovi katerih lahko predvidimo učinke uporabljenih računovodskih usmeritev v prihodnje;
- prikazani so računovodski izkazi za tekoče in preteklo poslovno leto, na osnovi analize večletnih podatkov lahko sklepamo o prihodnjem delovanju družbe;
- razkrite so druge informacije, na osnovi katerih lahko obravnavamo družbo primerjamo z drugimi družbami v panogi in tako sklepamo o možnem prihodnjem razvoju družbe;
- tudi za povezane družbe veljajo vse zgoraj navedene ugotovitve, saj pogosto lahko šele iz konsolidiranih računovodskih izkazov ugotovimo pravi finančni položaj in poslovni izid povezane družbe.

1.4.3.2 Računovodski izkazi

Računovodski izkazi predstavljajo sintetična računovodska poročila, ki zajemajo poslovne pojave družbe kot celote, ki so se zgodili v preteklosti (Turk et al., 1999, str. 716). Prikazujejo vrednostno izražene učinke poslovnih dogodkov, ki se glede na njihove gospodarske značilnosti združujejo v večje skupine (Odar, 2001, str. 10). Zasnovani morajo biti na informacijah, ki se nanašajo na finančni položaj, uspešnost in spremembe finančnega položaja družbe (Odar, 2014b, str. 2), za njihovo pripravljanje je odgovorna predvsem uprava, ki mora poskrbeti, da so izdelani skladno s predpisi (Odar, 2002, str. 1200).

Tušek (2003, str. 46) meni, da računovodski izkazi predstavljajo temeljno osnovo za proučevanje poslovanja in presojanje stanja družbe ter tudi informacijsko osnovo za poslovno odločanje, saj zagotavljajo informacije o dosežkih ter omogočajo spoznavanje lastnih prednosti in slabosti. Duhovnikova (2014, str. 4) trdi, da računovodski izkazi predstavljajo osnovo za napovedovanje bodočih denarnih tokov.

Računovodske informacije in računovodski izkazi morajo biti njihovim uporabnikom razumljivi, bistveni (ustrezni), zanesljivi in primerljivi (Odar, 2014b, str. 2). Okvirna navodila za zunanje računovodsko poročanje (angl. *Conceptual Framework for Financial Reporting*) IASB iz leta 2010, kot temeljne kakovostne značilnosti računovodskih informacij, izpostavljajo ustreznost (angl. *relevance*) in zvesto predstavitev (angl. *faithful representation*). Pri tem se za ustrezne štejejo računovodske informacije, ki so zmožne spremeniti odločitve uporabnikov. Za zvesto predstavitev pa mora biti predstavitev celovita (angl. *complete*), nepristranska (angl. *neutral*) in brez napak (angl. *free from error*). Računovodska informacija je koristna, če je ustrezna ter zvesto predstavlja tisto, kar naj bi predstavljala. Koristnost pa se lahko še poveča, če je informacija primerljiva, preverljiva, pravočasna in razumljiva (Novak, 2011, str. 39–40).

Pri pripravljanju računovodskih izkazov je treba upoštevati dve temeljni računovodski predpostavki, in sicer upoštevanje nastanka poslovnega dogodka (angl. *accrual basis*), ter upoštevanje časovne neomejenosti delovanja (angl. *on-going concern*). Upoštevanje nastanka poslovnega dogodka pomeni, da se poslovni dogodki pripoznajo, ko nastanejo, ne šele ko družba prejme ali plača denarna sredstva ali njihove ustreznike⁴. Upoštevanje časovne neomejenosti delovanje predpostavlja, da bo družba v dogledni prihodnosti nadaljevala s poslovanjem in da ne namerava pomembno skrajšati ali ustaviti poslovanje.

Obvezne računovodske izkaze predpisuje ZGD-1. Družbe morajo tako obvezno sestavljati bilanco stanja in izkaz poslovnega izida. Letna poročila družb, ki so zavezane k reviziji, tj. velikih in srednjih kapitalskih družb ter dvojnih družb, pa morajo vsebovati tudi izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala. MRS 1 za bilanco stanja uporablja izraz »izkaz finančnega položaja« in za izkaz gibanja kapitala uporablja izraz »izkaz sprememb lastniškega kapitala«. Namesto izkaza poslovnega izida je MRS 1 vpeljal »izkaz vseobsegajočega donosa«, ki je

⁴ Z izrazom »denarni ustrezniki« označujemo kratkoročne, hitro unovčljive naložbe, ki se takoj pretvorijo v znan znesek denarnih sredstev, tveganje spremembe njene vrednosti pa je nepomembno (MRS 7, 6. člen).

lahko predstavljen kot en izkaz ali pa kot dva ločena izkaza, kjer izkazu poslovnega izida sledi izkaz drugega vseobsegajočega donosa.

1.4.3.3 Pojasnila k računovodskim izkazom

V računovodskih izkazih so predstavljeni številčni podatki, ki v mnogih primerih niso zadostna informacija o finančnem ter poslovnem izidu družbe (Kocbek, 2003b, str. 4 in 9). Za pravilno razumevanje in ustrezno presojanje vrednostnih podatkov, prikazanih v računovodskih izkazih, uporabniki potrebujejo dodatna pojasnila, ki so podana v prilogi k izkazom (Vezjak, 2002b, str. 30). Pojasnila k izkazom, v računovodski stroki imenovana razkritja,⁵ se nanašajo na računovodske izkaze, oziroma jih dopolnjujejo. Lahko so vrednostna (npr. bolj podrobno prikazani podatki iz računovodskih izkazov) ali nevrednostna (npr. opis metode vrednotenja posameznih kategorij, dejstva ali druge informacije) (Vezjak, 2002c, str. 30). Suhoparnim informacijam v računovodskih izkazih dodajajo nove, podrobne informacije, ki jih zgolj iz izkazov ne bi mogli razbrati. Poleg tega uporabnike seznanijo z uporabljenimi računovodskimi metodami in s politikami ter z uporabljenimi ocenami in predpostavkami.

Joyce (2009, str. 2) meni, da usmerjenost v večjo preglednost pri predstavljanju računovodskih informacij povečuje zaupanje v verodostojnost razkritij, zajetih v letnih poročilih. Razkritja je treba predstaviti kolikor je mogoče sistematično (Odar, 2014a, str. 8). Vsaka postavka v računovodskih izkazih mora biti navzkrižno povezana z ustrezno informacijo v pojasnilih (Horvat, 2004, str. 36; Odar, 2014a, str. 8). Tako kot za sestavo računovodskih izkazov je tudi za pripravo razkritij oziroma pojasnil odgovorno poslovodstvo družbe.

Glede obsežnosti razkritij se pojavljajo različna mnenja. Na eni strani se z razkritji povečuje konkurenčnost v panogi in izboljšuje kakovost računovodskega poročanja. Družbe, katerih poslovanje je bolj pregledno, se zato soočajo z nižjimi stroški kapitala. Večji obseg razkritij koristi družbi, ki podatke razkriva, in drugim udeležencem na trgu. Na drugi strani pa nasprotniki obsežnih razkritij poudarjajo, da predpisovanje obveznih razkritij privede do pretiranega obsega informacij, saj zunanji uporabniki teh informacij ne nosijo stroškov njihove priprave in tako precenijo svoje potrebe po njih (Mörec, 2007, str. 346). Kljub različnim mnenjem je opazen trend naraščanja obveznih in prostovoljnih razkritij v letnem poročilu.

Vezjakova (2002a, str. 9–10; 2002b, str. 30) trdi, da so **obvezna razkritja** za zunanje uporabnike, ki jih je treba vključiti v letno poročilo oziroma prilogo k izkazom, predpisana z ZGD-1. Obvezna razkritja lahko razdelimo na (Vezjak, 2004b, str. 115):

- splošna razkritja,
- razkritja postavk bilance stanja,

⁵ Izraz »razkritje« v najširšem pomenu besede pomeni prikaz katere koli informacije o izbranem podjetju (vse informacije iz letnih poročil, objav v tisku in drugih virov). V ožjem pomenu pa pomeni vse informacije, razkrite v letnih poročilih, razen tistih, ki so razkrite v računovodskih izkazih, torej razen vrednostnih podatkov, prikazanih na obrazcih računovodskih izkazov (Vezjak, 2002c, str. 30).

- razkritja postavk izkaza poslovnega izida,
- druga razkritja.

Med splošna razkritja uvrščamo informacije, kot so sedež in pravna oblika družbe ter država, narava poslovanja in dejavnost družbe, podatki o zaposlenih, tečaj in način preračuna v domačo valuto, informacije po odsekih oziroma po področjih poslovanja in zemljepisnih trgih, razkritja informacij v računovodskih izkazih (osnovi za sestavitev bilance stanja in izkaza poslovnega izida ter o posebnih računovodskih usmeritvah pri pomembnih poslih in drugih poslovnih dogodkih, osnovi gospodarskih kategorij, računovodske usmeritve pri vodenju postavk v izkazih), dogodki po datumu bilance stanja, vrste in znesek popravka bistvene napake (Vezjak, 2004b, str. 115–118).

Med druga razkritja uvrščamo informacije o članih uprave, nadzornega sveta in drugih skupin (imena članov uprave in drugih organov, poslovne terjatve do članov uprave, nadzornega sveta in notranjih lastnikov, dolgove do teh skupin, razen do zaposlenih po individualnih pogodbah, skupni znesek vseh prejemkov, ki so jih za opravljanje nalog prejeli v poslovnem letu, predujme in posojila ter poroštva za obveznosti teh skupin oseb, razen za druge organe in notranje lastnike), obvezne kazalnike in revizijsko poročilo (Vezjak, 2004b, str. 127).

Prav tako pa lahko v letno poročilo vključijo tudi druga, neobvezna oziroma prostovoljna razkritja, če menijo, da so za uporabnike koristna (Vezjak, 2002c, str. 48). S prostovoljnimi razkritji želijo družbe povečati zaupanje v svoja računovodska poročila in doseči večjo preglednost poročanja (Stittle, 2003, str. 11).

1.4.4 Poslovno poročilo

1.4.4.1 Vsebina poslovnega poročila

Poslovno poročilo v prvi vrsti vsebuje neračunovodske informacije (Horvat, 2003b, str. 25). V njem se prikažejo podatki, pomembni za uporabnike letnega poročila, ki se nanašajo na poslovanje in delovanje družbe, pa niso predstavljeni in razkriti v drugih delih letnega poročila (Odar, 2004, str. 10). Poslovodstvo, ki je odgovorno za njegovo izdelavo, v njem predstavi svoje delo, svoje uspehe in neuspehe, uspešnost poslovanja in vizijo prihodnosti (Turk et al., 1999, str. 724).

Vsebina poslovnega poročila ni določena, na eni strani so sicer okvirno določene oziroma predpisane obvezne sestavine poslovnega poročila, vendar je podrobnejša vsebina oziroma kakovost razkritij teh obveznih sestavin odvisna od družbe same (Horvat, 2003, str. 84; Horvat, 2003b, str. 42–43). Tudi oblika poslovnega poročila ni predpisana, zato se družba sama odloči, kako ga bo sestavila (Odar, 2006, str. 12). Družba si pri pripravi poslovnega poročila lahko pomaga z računovodskimi standardi ter z domačimi in s tujimi izkušnjami (Horvat, 2004, str. 47). Poleg predpisanih oziroma obveznih sestavin vsebuje poslovno poročilo še mnoga druga

prostovoljna razkritja, pri katerih lahko družba uporabi ustvarjalnost in inovativnost in hkrati vpliva na različne interesne skupine oziroma uporabnike.

1.4.4.2 Obvezne sestavine poslovnega poročila

ZGD-1 v 70. členu določa, da mora biti v poslovnem poročilu najmanj pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja ter finančnega položaja družbe, skupaj z opisom bistvenih tveganj in negotovosti, ki jim je družba izpostavljena, ter prikazani:

- pomembni poslovni dogodki, nastali po koncu poslovnega leta,
- pričakovani razvoj družbe,
- dejavnosti družbe na področju raziskav in razvoja,
- obstoj podružnic družbe.

Pošten prikaz razvoja, poslovanja in finančnega položaja družbe je možen s podatki o poslovanju, z analizo poslovanja, s podatki o premoženjsko-finančnem stanju in sestavi financiranja (Horvat, 2003c, str. 9–10). Analiza mora vsebovati ključne računovodske, finančne ter druge kazalce in pokazatelje, skupaj z informacijami, povezanimi z varstvom okolja in delavci (ZGD-1, 70. člen). Med informacijami, povezanimi z varstvom okolja, se prikažejo informacije o okoljevarstveni politiki, tovrstnih ciljih in programih ter tudi stroških, ki so njihova posledica, ter razkrijejo okoljska tveganja.

Med pomembnimi poslovnimi dogodki po koncu poslovnega leta se predstavijo tisti, ki vplivajo na zmožnost uporabnikov računovodskih izkazov za pravilno vrednotenje in odločanje (Horvat, 2003b, str. 37), upošteva se MRS 10, ki se nanaša na poslovne dogodke po datumu bilance stanja. Prikaz pričakovanega razvoja družbe je možen s predstavitvijo načrtov družbe, načrtov posloводства, ključnih dejavnikov uspeha, s primerjavo uresničenih poslovnih izidov z načrtovanimi in z drugimi informacijami. Delovanje družbe na področju raziskav in razvoja lahko poleg stroškov raziskovanja in razvijanja obsega predstavitev vseh delovanj v zvezi z raziskovanjem in razvijanjem ter izide teh delovanj (Horvat, 2003c, str. 10). V okviru podružnic družbe se predstavijo vse podružnice družbe s sedeži, z njihovimi naslovi, dejavnostmi in s posli, ki jih opravljajo, številom zaposlenih, telefonskimi številkami in podobno (Horvat, 2003b, str. 41). Pri tem z izrazom »podružnica« označujemo enoto, organizacijsko ločeno od glavnega sedeža podjetja, s precej samostojnim delovanjem (Turk, 2000, str. 458).

ZGD-1 v istem členu nadalje določa, da se v okviru poslovnega poročila predstavijo tudi cilji in ukrepi upravljanja finančnih tveganj družbe ter izpostavljenost cenovnim, kreditnim, likvidnostnim tveganjem in tveganjem v zvezi z denarnim tokom. Omenjena predstavitev je potrebna, kadar je pomembna za presojo finančnega položaja in poslovnega izida družbe.

1.4.4.3 Neobvezne sestavine poslovnega poročila

Poleg obveznih sestavin lahko družba v poslovnem poročilu prikaže tudi druge podatke in kazalce, ki so pomembni za njeno predstavitev. Obseg prostovoljnih razkritij je odvisen od namena, ki ga družba želi s poročilom doseči, in od interesnih skupin oziroma uporabnikov poročila. Namen prostovoljnih razkritij je predvsem predstaviti poslovanje, kulturo in prednosti družbe. Z njimi lahko družba najbolj vpliva na različne interesne skupine. Seveda pa morajo tudi neobvezne sestavine odražati pošteno in resnično sliko družbe.

Med neobveznimi sestavinami oziroma prostovoljnimi razkritji splošnega dela letnega poročila oziroma poslovnega poročila najdemo sestavine, ki jih ne določajo ZGD-1, MSRP in drugi predpisi. Gre predvsem za podatke in informacije, kot so (Horvat, 2003a, str. 68–77; Horvat, 2003c, str. 13–18; Horvat, 2004, str. 43–45):

- prodaja in trženje: opišejo se prodajni oziroma storitveni programi, prodaja po trgih, produkti, tržni deleži, vrste zavarovanj, produktivnost in drugo;
- zaposleni: prikažejo se podatki o gibanju števila zaposlenih, številu zaposlenih po posameznih organizacijskih enotah, starostni sestavi, fluktuaciji zaposlenih, odsotnosti, zaposlovanju, nagrajevanju, izobraževanju, kadrovske politiki, štipendiranju, povprečni plači in primerjavi s panogo, deležu stroškov dela glede na stroške poslovanja in podobno;
- kupci: opišejo se delitev kupcev, oblike spremljanja zadovoljstva kupcev ter ukrepi za ohranjanje in povečevanje tega zadovoljstva;
- dobavitelji: prikažejo se število dobaviteljev po letih in spremembe v odstotkih, skupno število in vrednost dobav po letih, podatki, ki vplivajo na zadovoljstvo dobaviteljev, in podobno;
- delničarji: predstavijo se informacije o gibanju tečaja delnice, različne tržne cene delnice, tržne kapitalizacije, kraj trgovanja, gibanje razmerja med tečajem delnice in njeno dividendo, politika delitve dobička, podatki o skupščini delničarjev, predlog o uporabi bilančnega dobička in podobno;
- naložbe: opišejo se sestava naložb ter njihove vrednosti in gibanje po letih;
- družbena odgovornost: predstavijo se tiste humanitarne, zdravstvene, kulturne, športne in izobraževalne dejavnosti, ki prispevajo k razvoju družbenih vrednot in so povezane z dejavnostjo družbe;
- načrti: predstavijo se informacije o ciljih družbe, načinu, kako te cilje uresničiti, informacije o tveganjih, priložnostih in metodah za spopadanje z njimi, ter dejavnikih, ki omogočajo uspešno uresničevanje načrtov.

Seveda lahko družba med neobvezne sestavine letnega poročila vključi še mnoge druge informacije, hkrati pa se osredotoči na tiste interesne skupine oziroma uporabnike, ki se ne zanimajo zgolj za računovodske informacije.

1.4.5 Konsolidirano letno poročilo

ZGD-1 v 56. členu določa, da mora konsolidirano letno poročilo izdelati obvladujoča družba,⁶ ki ima eno ali več odvisnih družb, če je bodisi obvladujoča družba bodisi ena od odvisnih družb organizirana kot kapitalska družba, kot dvojna družba ali kot druga istovrstna pravnoorganizacijska oblika po pravu države sedeža družbe.

S konsolidiranim letnim poročilom se predstavi skupina, kot da bi šlo za eno samo družbo. V konsolidacijo se vključijo obvladujoča družba in vse odvisne družbe v skupini. Pri sestavljanju omenjenega poročila mora obvladujoča družba upoštevati določila ZGD-1 in računovodskih standardov.

Konsolidirano letno poročilo obsega konsolidirano računovodsko poročilo in konsolidirano poslovno poročilo skupine družb, ki so vključene v konsolidacijo (ZGD-1, 56. člen). Pripravljen mora biti v enakem obsegu kot letno poročilo velike gospodarske družbe.

Namen konsolidiranega letnega poročila je drugačen od namena letnega poročila posamezne družbe. Letno poročilo je pomembno za izplačilo dobička, saj opredeljuje bilančni dobiček, ki se lahko deli. Konsolidirano letno poročilo pa je le informativno in ni pomembno za izplačilo dobička, prav tako nima funkcije ohranitve kapitala in ni relevantno za obdavčitev (Kocbek, 2003a, str. 246; Kocbek, 2003b, str. 13).

Konsolidirano računovodsko poročilo je sestavljeno iz konsolidiranih računovodskih izkazov (konsolidirana bilanca stanja, konsolidiran izkaz poslovnega izida in konsolidiran izkaz drugega vseobsegajočega donosa, konsolidiran izkaz denarnih tokov, konsolidiran izkaz gibanja kapitala) in prilog s pojasnili h konsolidiranim računovodskim izkazom. (ZGD-1, 56. člen).

Konsolidirani računovodski izkazi se sestavljajo na osnovi računovodskih izkazov posameznih gospodarskih družb, vključenih v skupino. Iz njih se izločajo vsa poslovna in finančna razmerja med družbami v skupini, posebej pa se izkazujeta kapital in čisti poslovni izid manjšinskih lastnikov (Horvat, 2003b, str. 41; Horvat, 2004, str. 51). Objektivnost konsolidiranih računovodskih izkazov je zagotovljena le, ko obstaja enotnost izdelovanja računovodskih izkazov med seboj povezanih družb (Vrankar, 2005, 141). Konsolidirani računovodski izkazi dajejo uporabnikom jasnejše informacije kot več posameznih računovodskih izkazov družb v skupini, saj se s konsolidacijo odstrani dvojno izkazovanje določenih postavk (Obreza, 2008, str. 12).

⁶Družba je obvladujoča v drugi družbi (ZGD-1, 56. člen): če ima večino glasovalnih pravic v drugi družbi, ali če ima pravico imenovati oziroma odpoklicati večino članov posloводства ali nadzornega sveta druge družbe in je hkrati družbenik te družbe, ali če ima na osnovi podjetniške pogodbe oziroma na osnovi drugega pravnega temelja pravico do prevladujočega vpliva nad drugo družbo, ali če je družbenik v drugi družbi in če na osnovi pogodbe z drugimi družbeniki ter družbe nadzoruje večino glasovalnih pravic v tej družbi, ali če ima prevladujoč vpliv nad drugo družbo, oziroma ga dejansko izvaja ali si podredi vodenje te družbe.

Način obračunavanja družb v skupini v konsolidiranih računovodskih izkazih je odvisen od vpliva obvladujoče družbe na odvisne družbe, in sicer za:

- odvisne družbe se uporabi metoda popolne konsolidacije,
- pridružene⁷ družbe so upoštevane po kapitalski metodi.

V pojasnilih h konsolidiranim računovodskim izkazom mora obvladujoča družba zagotoviti dodatna pojasnila za vse postavke konsolidiranih računovodskih izkazov ter razkriti pomembnejše računovodske usmeritve, na katerih so zasnovani računovodski izkazi skupine. Ob spremembi računovodskih usmeritev mora razkriti in utemeljiti spremembo ter izkazati njen vpliv na sredstva, obveznosti do virov sredstev, finančni položaj in poslovni izid vseh družb, vključenih v konsolidiranje.

Konsolidirano letno poročilo ne vsebuje le **poslovnega poročila** obvladujoče družbe, ampak poslovna poročila vseh družb, vključenih v konsolidacijo (Horvat, 2004, str. 52).

Obvladujoča družba v konsolidiranem poslovnem poročilu predstavi najmanj pošten pregled razvoja in poslovne usmeritve družb ter položaj in poslovanje skupine z opisom temeljnih tveganj in negotovosti, ki jim je skupina podvržena. Analiza vključuje finančne in nefinančne kazalnike, če je to za razumevanje potrebno.

2 POSEBNOSTI LETNEGA POROČILA ZAVAROVALNIC PO DOSEDANJI ZAKONODAJI

2.1 Zakonske in strokovne osnove za pripravo letnega poročila zavarovalnic v Sloveniji do 1. januarja 2016

2.1.1 Zakonske osnove

Zavarovalnice imajo v narodnem gospodarstvu pomembno vlogo. Na eni strani so prevzemniki tveganj, saj vzpostavljajo po nevarnostnem dogodku prizadete nevarnostne objekte v prejšnje stanje, po drugi strani pa predstavljajo vir prostih finančnih sredstev, ki jih nalagajo v narodno gospodarstvo. Njihovo delovanje je zato strogo regulirano in nadzorovano.

Nadzor nad delovanjem zavarovalnic opravlja državni organ (Š. Ivanjko, S. Ivanjko, L. Ivanjko & Ihanec 1999, str. 20). Najpomembnejši cilj zavarovalnega nadzora je zaščita interesov zavarovalcev, kar pomeni zagotoviti, da zavarovalnice dane obljube iz zavarovalnih pogodb vedno uresničijo (Gorišek, 1996, str. 7). Država z ustreznim nadzorom zagotavlja kakovost vseh zavarovalnih storitev, saj so zavarovalci, že ob sklepanju zavarovanja, zaradi površnega poznavanja bistva zavarovanja in temeljnih načel njegovega delovanja, v neenakopravnem položaju z zavarovalnico (Flis, 1994, str. 61). V Sloveniji funkcijo državnega nadzornega

⁷ Pridružena družba je družba, v kateri ima druga družba pomemben kapitalski vpliv in ni njej odvisna družba. Družba ima pomemben kapitalski vpliv na drugo družbo, če ima v njem vsaj 20 odstotkov glasovalnih pravic.

organa nad zavarovalnicami izvaja Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljevanju AZN), ki je bila na osnovi ZZavar ustanovljena v juniju 2000.

Zaradi vloge in pomena, ki ga imajo zavarovalnice v narodnem gospodarstvu, se od njih pričakujeta večji obseg in kakovost informacij v letnem poročilu. Razkrivanje informacij je še toliko bolj pomembno, ker je v zavarovanju zaupanje izredno pomembno, saj je nastanek škode nekaj prihodnjega, negotovega.

Boncelj (1983, str. 13) definira zavarovanja kot »ustvarjanje gospodarske varnosti z izravnanim gospodarskih nevarnosti«. Posameznik z zavarovanjem zamenja določen majhen strošek (zavarovalna premija) za večjo, nepredvidljivo finančno izgubo, ki bi nastala ob nezavarovanju (Vaughan & Vaughan, 1995, str. 16). Zavarovalnice zagotavljajo gospodarsko varnost z združevanjem večjega števila čim bolj istovrstnih nevarnostnih objektov (Vaughan, 1996, str. 650). Številna tveganja, ki so jim zavarovanci izpostavljeni, se tako prerazporedijo na vse zavarovance (Bijelić, 1998, str. 3). Zavarovalnica sicer ne more vedeti, pri katerem od posameznikov oziroma zavarovanih subjektov bo prišlo do nastopa škodnega dogodka (Johnson, 1993, str. 494). Ker večina zavarovanih dogodkov nastopi v določenem predvidljivem stalnem odstotku od celotne zavarovane skupine (Yeager & Seitz, 1989, str. 389), zavarovalnica lahko na osnovi preteklih podatkov in s pomočjo verjetnostnega računa oceni odstotek celotne skupine, ki bo utrpel določeno finančno izgubo. Ker izračun obveznosti zavarovalnice temelji na ocenah in predpostavkah, je pomembno, da jih zavarovalnice ustrezno razkrijejo.

Za zavarovalni trg je značilna visoka stopnja vpletenosti države v poslovanje, zapletenost zavarovalnega prava ter prepletenost pogodbenega in statusnega prava (Pavliha, 2000, str. 46). Področje zavarovanja urejajo splošni pravni predpisi, ki se nanašajo na gospodarstvo nasploh, vendar je zaradi pomena in specifičnosti zavarovalne dejavnosti poudarjena potreba po oblikovanju posebnih predpisov, ki urejajo zavarovanje z organizacijskega, finančnega in pravnega vidika.

Zakonsko osnovo, ki ureja delovanje zavarovalnic, predstavlja Zakon o zavarovalništvu. Zakon o zavarovalništvu (Ur.l. RS, št. 99/2010-UPB7, 90/12, 56/13, 63/13-ZS-K in 93/15-ZZavar-1, v nadaljevanju ZZavar) je bil sprejet v letu 2000, med veljavnostjo je bil večkrat spremenjen in dopolnjen, veljati pa je prenehal 1. januarja 2016. Čeprav omenjeni zakon ne velja več, v poglavju 2 predstavljamo njegova določila ter določila nekaterih podzakonskih predpisov, izdanih na njegovi osnovi. Razlog za njihovo predstavitev je v tem, da predstavljajo zadnjo zavarovalno zakonodajo, ki so jo zavarovalnice upoštevale pri letnem poročanju. Skladno z ZZavar je pripravljeno tudi zadnje letno poročilo zavarovalnic, tj. letno poročilo za poslovno leto 2015. Njihova predstavitev služi za primerjavo z zavarovalno zakonodajo, ki je začela veljati 1. januarja 2016 in jo bodo morale zavarovalnice upoštevati pri letnem poročanju za poslovno leto 2016.

ZZavar je v 155. členu med drugim določal, da zavarovalnica pri vodenju poslovnih knjig, sestavljanju knjigovodskih listin, vrednotenju knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih poročil upošteva določila ZGD-1 in drugih predpisov. Upoštevati pa mora tudi računovodske in finančne standarde in načela ter splošne računovodske predpostavke. Določila ZGD-1 so bila predstavljena že v poglavju 1.3, zato jih na tem mestu ne ponavljamo.

Zavarovalnice sestavljajo letno poročilo za poslovno leto, ki je enako koledarskemu letu.

Na osnovi 160. člena ZZavar AZN predpiše vrste in sheme računovodskih izkazov zavarovalnice ter podrobnejšo vsebino in rok za predložitev letnega poročila in konsolidiranega letnega poročila. V letu 2001 je AZN prvič izdala Sklep o letnem poročilu zavarovalnic – SKL 2002, ki mu je sledilo več posodobitev. Zaradi vpeljave MSRP v zavarovalnice je AZN v letu 2007 sprejela nov Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2007. Ta je veljal do začetka veljave SKL 2009, ki je bil sprejet v letu 2009 in mu je sledilo več posodobitev.

2.1.2 Računovodski standardi

Slovenija je z ZGD-1 določila, da morajo zavarovalnice pri računovodskem spremljanju poslovanja upoštevati MSRP. Prehodna določba je nadalje določala, da zavarovalnice prvič sestavijo računovodska poročila skladno z MSRP za poslovno leto, ki ga določi AZN. Ta je v letu 2005 izdala Sklep o prvi sestavitvi računovodskih poročil zavarovalnic v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (Ur.l. RS, št. 10/2005), ki je določil, da zavarovalnice prvič sestavijo računovodska poročila po MSRP za poslovno leto, ki se začne 1. januarja 2007. Pred omenjenim datumom so zavarovalnice upoštevale takrat veljavne splošne SRS 1–30 skupaj s SRS 32 – Računovodske rešitve v zavarovalnicah. Slednji je predstavljal poseben standard, ki je natančneje urejal računovodske rešitve v zavarovalnicah in je temeljil na Direktivi EU o letnih računovodskih izkazih in konsolidiranih računovodskih izkazih zavarovalnic (91/674/EEC) (v nadaljevanju Direktiva 91/674/EEC), ki jo je leta 1991 sprejela Evropska skupnost.

Uvedba MSRP je prinesla pomembne spremembe pri zunanjem računovodskem poročanju in razkritjih v letnih poročilih zavarovalnic. Razkritja po MSRP 4 – Zavarovalne pogodbe in drugi standardi, ki jih morajo upoštevati zavarovalnice, so izrazito obsežnejša in zahtevnejša od zahtev takratnih SRS.

2.1.3 MSRP 4 – Zavarovalne pogodbe

Računovodski standardi za zavarovalno panogo se med državami močno razlikujejo, zato je težko zagotoviti primerjavo med njimi. Tako morajo v nekaterih državah EU zavarovalnice poročati po domačih splošno sprejetih računovodskih načelih (angl. *General Accepted Accounting Principles – GAAP*), kot npr. v Franciji in Veliki Britaniji, druge (npr. Avstrija, Švica) pa so lahko ali celo morale (npr. Slovenija) poročati po MSRP.

IASC je v letu 1997 ustanovil izvršni odbor, da bi razvil mednarodni računovodski standard za zavarovalnice. Posebna pozornost je bila namenjena zahtevi, da naj računovodski standard zagotavlja pomembne in zanesljive informacije, ki bodo omogočale primerjavo finančnega položaja in poslovanja zavarovalnic iz različnih držav in bodo hkrati primerljive z razkritimi informacijami podobnih transakcij organizacij izven zavarovalniškega sektorja (IASC, 1999, Preface).

Priprava standarda je zaradi večplastnosti zavarovalništva zahtevala več časa in usklajevanja, kot je bilo prvotno načrtovano. Posledično je bilo urejanje računovodstva v zavarovalnicah razdeljeno na dve fazi. Prva faza razvoja zavarovalniških standardov se je zaključila 31. marca 2004 z objavo standarda MSRP 4 – Zavarovalne pogodbe. MSRP 4 ureja le opredelitev zavarovalne pogodbe in njeno pripoznavanje. Merjenje sredstev in obveznosti, ki nastanejo s sklenitvijo teh pogodb, je odloženo v drugo fazo, ki še ni zaključena. Namen omenjenega standarda je določiti računovodsko poročanje o zavarovalnih pogodbah za družbe, ki take pogodbe izdajajo, dokler upravni odbor IASB ne bo zaključil druge faze projekta o zavarovalnih pogodbah.

Družba uporablja MSRP 4 za izdane zavarovalne pogodbe in sklenjene pozavarovalne pogodbe ter tudi za finančne instrumente, ki jih družba izdaja z možnostjo diskrecijske udeležbe (MSRP 4, 2. člen). Pri tem MSRP 4 zavarovalno pogodbo definira kot pogodbo, po kateri ena stranka (zavarovatelj) prevzame precejšnje zavarovalno tveganje od druge stranke (imetnik police) tako, da se strinja, da bo imetniku police ali drugemu upravičencu povrnila škodo, ki bi jo imetnik police utrpel, če nastopi točno določen negotov bodoči dogodek (zavarovalni dogodek) (MSRP 4, Priloga A). Pogodba je zavarovana pogodba le, če prinaša pomembno zavarovalno tveganje, v nasprotnem primeru gre za finančno pogodbo (Uranič, 2014, str. 69).

Standard zahteva določene izboljšave pri računovodskih usmeritvah ter obsežnejša razkritja (Uranič, 2014, str. 67). Razkriti je treba informacije, ki bodo uporabnikom računovodskih izkazov pomagale razumeti zneske, časovne okvire in verjetnosti prihodnjih denarnih tokov iz naslova zavarovalnih pogodb (MSRP 4, 1. člen). Standard ni podrobno definiral, na kakšen način je treba informacije predstaviti uporabnikom, tako se bodo zavarovalnice same odločale, kako bodo združevale posamezne elemente in katero lastnost bodo poudarile (McDonell, 2004, str. 19).

MSRP 4 začasno izvzema zavarovalne in pozavarovalne pogodbe iz MRS 8 – Računovodske usmeritve, spremembe računovodskih ocen in napake. To pomeni, da zavarovalnicam pri zavarovalnih in pozavarovalnih pogodbah glede računovodskih usmeritev ni treba upoštevati kriterijev iz MRS 8. Za omejitve morebitnih negativnih učinkov zaradi izvzetja zavarovalnih in pozavarovalnih pogodb iz MRS 8 pa MRSP 4 (Clark, 2004, str. 87):

- prepoveduje rezervacije za škode iz pogodb, ki sploh še niso veljavne, oziroma na dan poročanja ne obstajajo (t. i. izravnalne rezervacije, rezervacije za katastrofalne rizike);

- zahteva test zadostnosti priznanih zavarovalnih obveznosti (angl. *Liability Adequacy Test – LAT-test*) in oslabitveni test za pozavarovalna sredstva;
- zahteva, da zavarovalnica ohranja obveznosti v bilancah, dokler niso ukinjene, oziroma potekle, in
- prepoveduje pobot oziroma netiranje pozavarovalnih sredstev s povezanimi zavarovalnimi obveznostmi ali prihodkov oz. odhodkov iz pozavarovalnih pogodb z odhodki oziroma prihodki iz naslova povezanih zavarovalnih pogodb.

V LAT-testu se upoštevajo trenutne ocene vseh pogodbenih ter povezanih denarnih tokov. Če test pokaže, da pripoznane obveznosti niso zadostne, se celoten primanjkljaj pripozna v poslovnem izidu (Uranič, 2014, str. 71).

2.2 Struktura letnega poročila zavarovalnic

Letno poročilo zavarovalnice je poročilo, s katerim zavarovalnica uporabnike informira o poslovanju v določenem poslovnem letu, predstavi svoje delovanje in uspešnost. Z njim se predstavi vsem, ki se za zavarovalnico zanimajo. Zavarovalnica v letnem poročilu prikaže preteklo poslovanje, kako je upravljala interese skupin, ki so povezane z zavarovalnico, ter hkrati izpostavi najpomembnejše dele strategije in prihodnje načrte.

Mednarodno združenje zavarovalnih nadzornikov (angl. *International Association of Insurance Supervisors*, v nadaljevanju IAIS) je v svojih temeljnih zavarovalnih načelih (angl. *Insurance Core Principles – ICP*) glede javnih razkritij navedlo (IAIS, 2015, str. 306), da zavarovalnice pravočasno javno razkrijejo pomembne, celovite in ustrezne informacije o svojem poslovanju, uspešnosti in finančnem položaju.

Oblika letnega poročila zavarovalnic ni predpisana, določene so le obvezne sestavine, ki jih morajo zavarovalnice vključiti v letno poročilo. Minimalno oziroma obvezno vsebino letnega poročila zavarovalnic določata predvsem ZGD-1, ki predpisuje glavna izhodišča, in MSRP ter SKL 2009. Navedeni predpisi predpisujejo obvezne računovodske izkaze in minimalna pojasnila k izkazom ter obvezne sestavine poslovnega poročila zavarovalnic.

Letno oziroma konsolidirano letno poročilo zavarovalnice je sestavljeno iz računovodskega poročila in poslovnega poročila. SKL 2009 je določal, da letno poročilo zavarovalnice obsega naslednje postavke:

- računovodsko poročilo:
 - računovodski izkazi: bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz vseobsegajočega donosa, izkaz denarnih tokov in izkaz sprememb lastniškega kapitala,
 - pojasnila k računovodskim izkazom,
- poslovno poročilo:
 - poročilo o poslovanju zavarovalnice za poslovno leto,

- izbrane računovodske in finančne kazalnike.

Zavarovalnica mora v uvodni del revidiranega letnega oziroma konsolidiranega letnega poročila vključiti mnenje pristojnega organa zavarovalnice glede letnega poročila. Po 60. členu ZGD-1 se letnemu poročilu priloži revizijsko poročilo, predlog za uporabo bilančnega dobička in poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo, ki pa niso sestavni deli letnega poročila.

Letno poročilo oziroma konsolidirano letno poročilo zavarovalnice morajo podpisati vsi člani uprave oziroma upravnega odbora. Roblekova (2009, str. 8) navaja, da člani uprave oziroma upravnega odbora s podpisi potrdijo, da je poročilo sestavljeno skladno s pravili poslovno-finančne stroke in po načelih iz kodeksov, ki so navedeni v posebni izjavi.

Glede na 158. člen ZZavar je zavarovalnica nerevidirano letno poročilo predložila AZN najkasneje v treh mesecih, pozavarovalnica⁸ pa v štirih mesecih po izteku koledarskega leta.

Letno poročilo in konsolidirano letno poročilo zavarovalnice mora pregledati pooblaščen revizor. Podrobnejšo obliko, vsebino in najmanjši obseg revizijskega pregleda in revizorjevega poročila predpiše AZN. ZZavar je v 167. členu določal roke za predložitev revidiranega letnega poročila in revizorjevega poročila AZN, in sicer ga je morala zavarovalnica predložiti v roku osmih dni po prejemu revizorjevega poročila oziroma najkasneje v šestih mesecih po izteku koledarskega leta, pozavarovalnica pa v sedmih mesecih po izteku koledarskega leta.

Izbrane računovodske in finančne kazalnike poslovanja so zavarovalnice dolžne vključiti v revidirano letno poročilo. K revidiranemu letnemu poročilu oziroma v roku osmih dni po sprejemu sklepov na seji skupščine morajo AZN predložiti tudi izkaz uporabe bilančnega dobička oziroma obravnavanja bilančne izgube. Nadrejena zavarovalnica v zavarovalniški skupini je morala predložiti konsolidirane računovodske izkaze, skupaj s pojasnili, z enomesečnim zamikom glede na rok, določen za zavarovalnico oziroma pozavarovalnico (SKL 2009, 26. člen).

ZZavar je v 171. členu določal tudi obveznost objave povzetka revidiranega letnega poročila zavarovalnice z mnenjem revizorja in mnenjem pooblaščenega aktuarja. Navedeni povzetek je morala zavarovalnica objaviti najkasneje v osmih dneh od sprejetja oziroma najkasneje v osmih mesecih po preteku koledarskega leta v dnevnem tisku oziroma strokovnem finančnem tisku, ki izhaja najmanj enkrat tedensko. Podrobnejšo vsebino povzetka revidiranega letnega poročila in povzetka revidiranega konsolidiranega letnega poročila zavarovalnice je predpisala AZN s Sklepom o podrobnejši vsebini povzetka revidiranega letnega poročila – SKL 2002 (Ur.l. RS, št. 111/2002, 21/2007, 17/2008 in 9/2010), skladno s katerim je povzetek vseboval:

- posebno revizorjevo mnenje za potrebe obveščanja javnosti in

⁸ Pozavarovalnica je zavarovalnica, ki opravlja zavarovalne posle sklepanja pozavarovanj (ZZavar, 14. člen). V magistrskem delu z izrazom »zavarovalnica« razumemo tudi pozavarovalnico. Kadar za pozavarovalnico veljajo drugačna določila, to posebej navedemo.

- računovodske izkaze zavarovalnice, in sicer bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz vseobsegajočega donosa ter prikaz bilančnega dobička ali bilančne izgube.

2.3 Računovodski izkazi zavarovalnic

Glede na določilo osmega odstavka 55. člena ZGD-1 spadajo zavarovalnice med velike družbe, zato morajo poleg bilance stanja, izkaza poslovnega izida in izkaza vseobsegajočega donosa sestavljati tudi izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala. V letnem poročilu zavarovalnice so morali biti tako zajeti naslednji računovodski izkazi (SKL 2009, 4. člen): bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz vseobsegajočega donosa, izkaz denarnih tokov in izkaz sprememb lastniškega kapitala, revidiranemu letnemu poročilu pa mora biti dodatno priložen tudi predlog uporabe bilančnega dobička oziroma obravnavanja bilančne izgube.

2.3.1 Bilanca stanja

Bilanco stanja označujemo tudi kot »izkaz finančnega stanja«, saj prikazuje finančni položaj neke družbe v določenem časovnem trenutku (Mramor, 1993, str. 155). Zavarovalnica sestavlja bilanco stanja ločeno za premoženjska, življenjska in dopolnilna zdravstvena zavarovanja ter skupno za zavarovalnico kot celoto. Pozavarovalnica pripravlja za vse osnovne oblike neposrednih zavarovanj enotno bilanco stanja. Pri tem z osnovnimi oblikami zavarovanj razumemo premoženjska zavarovanja, življenjska zavarovanja, zdravstvena zavarovanja, ki jih zavarovalnice izvajajo po načelih življenjskih zavarovanj, ter pozavarovanje.

MSRP ne predpisuje oblike bilance stanja, temveč le postavke, ki morajo biti razkrite v obrazcu, ter zahteva ločeno prikazovanje kratkoročnih in nekratkoročnih postavk. Obliko bilance stanja za zavarovalnice opredeljuje Direktiva 91/674/EEC, ki v 6. členu določa členitev bilance stanja na posamezne postavke. SKL 2009 je določal:

- obliko oziroma obvezno členitev postavk bilance stanja, zajete v računovodski del letnega poročila zavarovalnice (imenovana tudi »kratka shema po MSRP«) in
- obliko bilance stanja za potrebe poročanja AZN, zajete v prilogi k letnemu poročilu zavarovalnice in usklajene z Direktivo 91/674/EEC.

2.3.2 Izkaz poslovnega izida in izkaz vseobsegajočega donosa

Izkaz poslovnega izida prikaže uspeh oziroma neuspeh poslovanja, ki se kaže v ustvarjenem dobičku ali v ustvarjeni izgubi (Kocbek, 2003a, str. 257) in je tako povzetek učinkovitosti delovanja družbe v obračunskem obdobju (Odar, 2009b, str. 54).

MRS 1 – Predstavljanje računovodskih izkazov, ki je del MSRP, v 81. členu določa, da družba prikaže prihodke in odhodke obdobja v:

- enem izkazu vseobsegajočega donosa ali

- dveh izkazih, in sicer: izkazu poslovnega izida in izkazu, ki se prične s poslovnim izidom in prikazuje sestavine drugega vseobsegajočega donosa (izkaz vseobsegajočega donosa).

SKL 2009 je v 7. členu določal, da zavarovalnica v izkazu vseobsegajočega donosa prikaže čisti dobiček/izgubo obdobja ter ločeno prikaže postavke drugega vseobsegajočega donosa, ki bodo lahko pozneje prerazvrščene v poslovni izid, od postavk, ki pozneje ne bodo prerazvrščene v poslovni izid.

Postavke v izkazu poslovnega izida in izkazu vseobsegajočega donosa se prikažejo ločeno za premoženjska, življenjska in dopolnilna zdravstvena zavarovanja ter skupno za zavarovalnico kot celoto. Pri opredeljevanju kategorij izkaza poslovnega izida je upoštevan neto princip, zato so prihodki od zavarovalnih premij, odhodki za škode, obratovalni stroški in sprememba zavarovalno-tehničnih rezervacij prikazani v čistih zneskih.

MSRP ne predpisuje oblike izkaza poslovnega izida oziroma vseobsegajočega donosa, ampak predpisuje le postavke, ki morajo biti razkrite v obrazcu. Obliko izkaza poslovnega izida za zavarovalnice opredeljuje 34. člen Direktive 91/674 EEC. SKL 2009 je določal:

- obliko oziroma obvezno členitev postavk izkaza poslovnega izida in izkaza vseobsegajočega donosa zavarovalnice (dva izkaza), zajeta v računovodski del letnega poročila zavarovalnice (imenovana tudi »kratka shema po MSRP«) in
- obliko izkaza celotnega vseobsegajočega donosa za potrebe poročanja AZN (en izkaz), zajetega v prilogi k letnemu poročilu zavarovalnice. Omenjeni izkaz je bil v delu, ki se nanaša na poslovni izid, usklajen z Direktivo 91/674/EEC, dodane pa so bile postavke, ki se nanašajo na vseobsegajoči donos.

2.3.3 Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov prikazuje spremembe stanja denarnih sredstev in njihovih ustreznikov za obdobje, za katero se sestavlja. Pri tem so spremembe denarnih sredstev izražene kot prejemki in izdatki. Pučko in Rozman (1998, str 219 in 228) navajata, da prejemki povečujejo denarno stanje podjetja, saj označujejo denarna sredstva, ki se prejemajo v obračunskem obdobju, izdatki pa znižujejo denarna sredstva podjetja, saj označujejo denarna sredstva, ki se porabljajo v obračunskem obdobju.

Ločeno je treba prikazati denarne tokove, nastale pri poslovanju, pri naložbenih in pri finančnih dejavnostih. Denarni tokovi iz poslovanja⁹ nastajajo predvsem pri glavnem delovanju, ki ustvarja poslovni izid družbe. Denarni tokovi iz naložbenih dejavnosti¹⁰ kažejo

⁹ Ločeno se prikažejo prihodki naložb in odhodki naložb (brez amortizacije in finančnih odhodkov), financirani iz zavarovalno-tehničnih rezervacij, in posebej financirani iz drugih virov.

¹⁰ Ločeno se izkazujejo prejemki od obresti in od dividend in deležev iz dobička drugih, financirani iz zavarovalno-tehničnih rezervacij, in posebej financirani iz drugih virov. Prav tako se ločeno izkazujejo prejemki od odtujitve in izdatki za pridobitev (razen izdatkov za pridobitev neopredmetenih sredstev) neopredmetenih

obseg izdatkov za dejavnike, namenjene nastajanju bodočih dobičkov in denarnih tokov. Denarni tokovi iz finančnih dejavnosti nakazujejo terjatve do družbe, ki jih bodo imeli prinašalci kapitala do prihodnjih denarnih tokov.

Izkaz denarnih tokov je opredeljen v MRS 7. Omenjeni standard ne opredeljuje same oblike računovodskega izkaza, ampak določa postavke, ki jih je treba ločeno predstaviti.

Kljub možnosti, ki jo daje MRS 7, mora biti v letnem poročilu zavarovalnice izkaz denarnih tokov sestavljen po posredni metodi (SKL 2009, 8. člen). Duhovnikova (2014, str. 15) je mnenja, da izkaz denarnih tokov, izpeljan iz izkaza poslovnega izida, sestavljen po posredni metodi, ne daje praktično nobenega vpogleda v denarne tokove poslovanja.

2.3.4 Izkaz sprememb lastniškega kapitala

Izkaz sprememb lastniškega kapitala prikazuje spremembo posameznih sestavin kapitala v poslovnem letu, vključno z uporabo čistega dobička in s pokrivanjem izgube. Zavarovalnica ga sestavi v obliki sestavljene razpredelnice za tekoče in predhodno primerjalno obdobje. Stolpce v razpredelnici sestavljajo različne vrste kapitala, pri katerih se spremembe pojavljajo, vrstice pa sestavljajo stanja posameznih sestavin kapitala predhodnega poslovnega leta in stanje na koncu obračunskega obdobja ter možni pojavi, ki povzročajo spremembo posameznih sestavin kapitala v obdobju.

Izkaz sprememb lastniškega kapitala je opredeljen v MRS 1. Omenjeni standard ne opredeljuje same oblike računovodskega izkaza, določa le postavke, ki jih je treba ločeno predstaviti. Oblika izkaza sprememb lastniškega kapitala za zavarovalnice je bila predpisana s SKL 2009.

Poseben dodatek k izkazu sprememb lastniškega kapitala je prikaz bilančnega dobička ali bilančne izgube. Oblika tega je bila za zavarovalnice predpisana s SKL 2009. Jovanovič (2002, str. 1789) in Kocbek (2002, str. 219) navajata, da je bilančni dobiček vsota čistega dobička, ki se izkaže po seštevku prenesenega dobička in odvajanj v oziroma iz bilančnega dobička. V nadaljevanju na kratko predstavljamo način ugotavljanja oziroma oblikovanja in razdelitve bilančnega dobička.

Zavarovalnica ugotovi bilančni dobiček na naslednji način: čisti poslovni izid poslovnega leta se poveča za preneseni čisti dobiček, oziroma zmanjša za preneseno čisto izgubo, poveča za zmanjšanje rezerv iz dobička, zmanjša za povečanje rezerv iz dobička po sklepu uprave (varnostnih rezerv, zakonskih rezerv, rezerv za lastne deleže in statutarnih rezerv) in zmanjša za povečanje drugih rezerv po odločitvi uprave in nadzornega sveta. Tako ugotovljen bilančni dobiček skupščina lahko razporedi delničarjem (v obliki dividend), v druge rezerve, prenese v naslednje leto in razporedi za druge namene.

V letnem izkazu sprememb lastniškega kapitala se predstavi delitev čistega dobička in poravnava čiste izgube, potem ko računovodske izkaze sprejme ustrezní organ.

Medtem ko se uporaba čistega dobička upošteva že ob sami sestavitvi letnega poročila, pa o bilančnem dobičku odločajo delničarji na skupščini. Predlog uporabe bilančnega dobička pripravi uprava, k njemu mora podati mnenje tudi nadzorni svet. Skupščina pri odločanju o uporabi bilančnega dobička ni vezana na predlog uprave in nadzornega sveta, je pa vezana na sprejeto letno poročilo (Bratina, 2002, str. 497; Jovanovič, 2002, str. 1790). Kobal (2009, str. 13) je mnenja, da je sklep o uporabi bilančnega dobička eden najpomembnejših sklepov, ki jih sprejme skupščina. Bilančni dobiček se nameni predvsem za izplačilo dividend, za druge namene pa le skladno z zakonom (za oblikovanje drugih rezerv iz dobička) in statutom (Kocbek, 2002, str. 228). Statut lahko določi, da se sme bilančni dobiček razen za razdelitev delničarjem (dividend) in oblikovanje drugih rezerv iz dobička uporabiti tudi za druge namene (npr. izplačilo zaposlenim, članom uprave in članom nadzornega sveta) (Bratina, 2002, 498).

Izgubo je treba pokriti iz letnega čistega dobička že ob sestavi letnega poročila. Če je izguba večja in je iz letnega čistega dobička ni mogoče pokriti, se izkaže prenos izgube za naslednje leto. Družba tako ne more izplačevati dividend, če hkrati izkazuje nepokrito izgubo, saj se dividende lahko delijo le iz bilančnega dobička (Jovanovič, 2002, str. 1791).

2.4 Pojasnila k računovodskim izkazom

14. člen SKL 2009 je določal, da morajo zavarovalnice med pojasnila vključiti vse informacije, ki jih za posamezne postavke računovodskih izkazov kot potrebna razkritja navajajo ZGD-1, MSRP in Direktiva 91/674/EGS. Vključiti pa morajo tudi določena dodatna obvezna razkritja,¹¹ ki so značilna le za zavarovalnice in so predpisana s sklepom AZN.

2.4.1 Splošna razkritja

Kot je bilo že omenjeno, MSRP 4 zahteva razkritje informacij, ki bodo uporabnikom računovodskih izkazov pomagale razumeti zneske, časovne okvire in verjetnosti prihodnjih denarnih tokov iz naslova zavarovalnih pogodb (MSRP 4, 1. člen). Kako bodo te informacije predstavljene uporabniku, pa je odvisno od zavarovalnice.

Zavarovalnica v pojasnilih k računovodskim izkazom razkrije uporabljene temeljne računovodske usmeritve, pojasni posamezne rešitve in uporabljene metode vrednotenja postavk v računovodskih izkazih. Prav tako razkrije morebitne spremembe računovodskih usmeritev in vrednotenja, skupaj z oceno vpliva na sredstva, obveznosti do virov sredstev, finančni položaj in poslovni izid zavarovalnice ter razkrije pomembne dogodke, ki so nastali po datumu bilance

¹¹ Dodatna obvezna razkritja so predpisana v 15. členu (dodatna pojasnila k postavkam bilance stanja), 16. členu (dodatna pojasnila k postavkam izkaza poslovnega izida in izkaza vseobsegajočega donosa) in 17. členu (dodatna pojasnila k izkazu celotnega vseobsegajočega donosa) SKL 2009.

stanja in vplivajo na izdelane računovodske izkaze ter davčne obveznosti zavarovalnice (SKL 2009, 14. člen).

Računovodske usmeritve predstavljajo posebna načela, temelje, dogovore, pravila in navade, ki se jih družbe držijo pri pripravljanju in predstavljanju računovodskih izkazov. MSRP 4 začasno izvzema zavarovalne in pozavarovalne pogodbe iz MRS 8 – Računovodske usmeritve, spremembe računovodskih ocen in napake, kar pomeni da zavarovalnicam ni treba upoštevati sodil od 10. do 12. člena MRS 8. MSRP 4 poudarja, da zavarovalnica lahko spreminja svoje računovodske usmeritve le, če so zaradi takih sprememb računovodski izkazi pomembnejši pri sprejemanju ekonomskih odločitev in niso manj zanesljivi ali pa so bolj zanesljivi in niso manj pomembni za enake potrebe. Pomembnost in zanesljivost se ocenita na osnovi sodil iz MRS 8 (MSRP 4, 22. člen).

2.4.2 Pojasnila k bilanci stanja zavarovalnic

Med razkritja postavk bilance stanja uvrščamo informacije o osnovi za sestavitev bilance stanja ter o posebnih računovodskih usmeritvah pri pomembnih poslih in drugih poslovnih dogodkih, podlage gospodarskih kategorij v bilanci stanja, računovodske usmeritve pri vrednotenju postavk bilance stanja, informacije o vrsti in razlogu spremembe računovodske usmeritve in računovodske ocene ter o njenem znesku, razkrivanje dodatnih informacij, ki so potrebne za pošteno predstavitev, ter obvezna razkritja po posameznih postavkah bilance stanja.

Če so v aktuarskem poročilu zavarovalnice zajeti podatki, ki se nanašajo na obvezna razkritja v pojasnilih k računovodskim izkazom, in zavarovalnica aktuarsko poročilo priloži k pojasnilom k računovodskim izkazom, se šteje, da so ti podatki ustrezno razkriti.

Dodatna pojasnila k posameznim postavkam bilance stanja zavarovalnice, predpisana s SKL 2009 (15. člen), so zajemala:

- delež dolgoročnih finančnih naložb v podrejene instrumente;
- celotne dolgove družbe, pokrite z vrednostnimi papirji, ki jih je družba položila kot jamstvo, pri čemer se podatki razkrijejo ločeno za vsako postavko dolgov, skupaj z navedbo narave in oblike vrednostnega papirja;
- podatke o podrejenih obveznostih, pri čemer se za vsako novo zadolžitev navede celotni znesek zadolžitve, valuto, v kateri je nominirana obveznost, obrestno mero, datum zapadlosti, pogoje podrejenosti ter obstoj morebitnih določb za konverzijo podrejene obveznosti v kapital ali v kakšno drugo obveznost;
- rezervacije za že nastale, a še ne prijavljene škode, ki so vključene v škodnih rezervacijah;
- podatke o kosmati matematični rezervaciji in podatke o pozavarovalnem delu matematične rezervacije za vsak kritni sklad;
- terjatve iz naslova upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada in obveznosti za plačilo razlike do zajamčenega donosa omenjenega sklada;

- prikaz sredstev in obveznosti za vsak kritni sklad, izdelan po predpisani shemi.

Eno od dodatnih pojasnil k postavkam bilance stanja, ki je bilo predpisano s SKL 2009, je tudi prikaz sredstev in obveznosti kritnega sklada. ZZavar je v 125. členu definiral kritni sklad kot »kritno premoženje,¹² namenjeno kritju obveznosti zavarovalnice iz tistih vrst zavarovanj, za katere je potrebno oblikovati matematične rezervacije«. Zavarovalnica je morala oblikovati kritni sklad za naslednje vrste zavarovanj (ZZavar, 127. člen): za življenjska zavarovanja; za življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem, pri katerem so upravičenja vezana na vrednost enote premoženja investicijskih skladov oziroma na spremembo indeksa vrednostnih papirjev; za življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem, pri katerem so upravičenja vezana na vrednost enote premoženja kritnega sklada; za tontine; za zavarovanja izpada dohodka zaradi nezgode ali bolezni; za zdravstvena zavarovanja, za katera se oblikujejo rezervacije za starost; in za druge vrste zavarovanj, za katere je treba oblikovati matematične rezervacije.

Zavarovalnica je morala zagotoviti, da je premoženje kritnega sklada upravljala ločeno od ostalega premoženja, uporabila ga je lahko samo za izplačilo terjatev iz zavarovanj, v zvezi s katerimi je bil kritni sklad oblikovan, njegova vrednost pa nikoli ni smela biti manjša od višine zahtevanega kritja. Nadalje je ZZavar v 133. členu določal obveznost zavarovalnice, da za vsakega od oblikovanih kritnih skladov pri banki odpre transakcijski račun kritnega sklada, preko katerega sprejema vsa vplačila in opravlja izplačila ter vodi denarna sredstva iz poslov v zvezi s premoženjem kritnega sklada.

Kritni sklad je bil namenjen kritju obveznosti iz zavarovalnih pogodb, za katere je bilo treba oblikovati matematične rezervacije. Omenjeno premoženje tako ni bilo last zavarovalnice, temveč last zavarovalcev, zavarovancev in drugih upravičencev na osnovi zavarovalne pogodbe. Zavarovalnica je morala v okviru splošnih razkritij navesti nazive in matične številke oblikovanih kritnih skladov ter v pojasnilih k posameznim postavkam bilance stanja predstaviti prikaz sredstev in obveznosti za vsak kritni sklad, ki ga je bila dolžna oblikovati.

2.4.3 Pojasnila k izkazu poslovnega izida oziroma izkazu vseobsegajočega donosa zavarovalnic

Med razkritja postavk izkaza poslovnega izida oziroma izkaza vseobsegajočega donosa uvrščamo informacije o osnovah za pripravo omenjenih izkazov ter o posebnih računovodskih usmeritvah pri pomembnih poslih in drugih poslovnih dogodkih; o osnovah gospodarskih kategorij v omenjenih izkazih; računovodske usmeritve pri vrednotenju njunih postavk; razkritje metod merjenja odhodkov in prihodkov, metod, po katerih so ugotovljeni stroški, ki so osnova za vrednotenje zalog ter za poročanje po odsekih in za ustavljeno poslovanje; informacije o vrsti in razlogih za spremembo računovodske usmeritve in računovodske ocene

¹² Z izrazom »kritno premoženje« označujemo premoženje zavarovalnice, namenjeno kritju bodočih obveznosti iz zavarovanj in morebitnih izgub zaradi tveganj, ki izhajajo iz zavarovalnih poslov, ki jih zavarovalnica opravlja, ter v zvezi s katerimi je dolžna oblikovati zavarovalno-tehnične rezervacije (ZZavar, 120. člen).

ter o njenem znesku; razkritje vrste in zneska bistvene napake; razkritje dodatnih informacij, ki so potrebne za pošteno predstavitev, dodatno pojasnilo pomembnih postavk odhodkov in prihodkov; razkritje stroškov po naravnih vrstah in po funkcionalnih skupinah ter obvezna razkritja po posameznih postavkah omenjenih izkazov.

Dodatna pojasnila k izkazu poslovnega izida oziroma izkazu vseobsegajočega donosa zavarovalnice, predpisana s SKL 2009 (16. člen), so zajemala:

- prihodke in odhodke ter finančni rezultat poslovnih enot v tujini;
- prihodke in odhodke iz naslova upravljanja vzajemnih pokojninskih skladov, prikazane v izračunu čistega izida zavarovalnice;
- izkaz izida kritnega sklada za vsak kritni sklad, izdelan po predpisanih shemah.

K izkazu celotnega vseobsegajočega donosa (priloga letnega poročila) je morala zavarovalnica vključiti naslednja pojasnila (SKL 2009, 17. člen):

- kosmate obračunane premije, razvrščene na zavarovalne posle premoženjskih zavarovanj in zavarovalne posle življenjskih zavarovanj, kadar zavarovalnica, ki opravlja zavarovalne posle sklepanja in izvrševanja pogodb o premoženjskem in življenjskem pozavarovanju (pozavarovalnica), uporablja izkaz izida iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj, za izkazovanje celotnega poslovanja;
- osnove za prenos razporejenih donosov naložb, ki jih zavarovalnica prenaša med zavarovalno-tehničnim delom izida in izračunom čistega izida iz rednega delovanja, pri čemer ločeno prikaže prihodke in odhodke iz naložb zavarovalno-tehničnih rezervacij in iz lastnih virov, posebej za premoženjska zavarovanja, razen zdravstvenih zavarovanj, za življenjska zavarovanja in za zdravstvena zavarovanja.

Eno od pojasnil k posameznim postavkam izkaza poslovnega izida oziroma izkaza vseobsegajočega donosa zavarovalnice, predpisano s SKL 2009 (2009, 16. člen), je zajemalo tudi **izkaz izida kritnega sklada** za vsak kritni sklad, ki ga je bila zavarovalnica dolžna oblikovati. Oblika izkaza izida kritnega sklada je bila odvisna od zavarovanja, za katerega je bil posamezni kritni sklad oblikovan, in sicer (SKL 2009, Priloga 2):

- za izkaz izida kritnega sklada za življenjska zavarovanja (razen življenjskih zavarovanj z naložbenim tveganje, tontine, zavarovanje izpada dohodka zaradi nezgode ali bolezni) in za izkaz izida kritnega sklada za druge vrste zavarovanj, za katere je treba oblikovati matematične rezervacije, je bila predpisana posebna oblika oziroma shema;
- za izkaz izida kritnega sklada za zdravstvena zavarovanja se je uporabila računovodska shema iz izkaza celotnega vseobsegajočega donosa, in sicer v delu, ki se je nanašal na izkaz izida iz zdravstvenih zavarovanj;
- za izkaz izida kritnega sklada za življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem, zavarovanja iz zavarovalne vrste tontine in zavarovanja iz zavarovalne vrste izpada

dohodka zaradi nezgode ali bolezni in za zavarovanja, pri katerih je zavarovanec upravičen do dobička iz naslova poslovanja kritnega sklada, je bila predpisana posebna oblika oziroma shema;

- za izkaz izida kritnega sklada za dodatno pokojninsko zavarovanje v času izplačevanja rente je bila predpisana posebna oblika oziroma shema.

2.5 Poslovno poročilo

2.5.1 Vsebina poslovnega poročila

Kot smo že omenili, poslovno poročilo v prvi vrsti vsebuje neračunovodske informacije. Zavarovalnica je morala pri pripravi poslovnega poročila upoštevati določila ZGD-1 in določila SKL 2009. SKL 2009 je v 19. členu določal, da mora poslovno poročilo zavarovalnice »vsebovati poročilo o poslovanju zavarovalnice za poslovno leto ter izbrane računovodske in finančne kazalnike poslovanja«.

Zavarovalnica, ki je podrejena družba, poslovnemu poročilu predloži tudi poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo. Če so vrednostni papirji zavarovalnice uvrščeni na organizirani trg, je treba v poslovno poročilo vključiti tudi izjavo o upravljanju družbe.

Poleg v nadaljevanju predstavljenih obveznih sestavin poslovnega poročila lahko zavarovalnica v poslovno poročilo vključi še mnoge druge podatke in informacije, ki so pomembne za njeno predstavitev. Ker je za slovenske zavarovalnice predpisana precej obsežna obvezna vsebina poslovnega poročila, se mora vsaka zavarovalnica sama odločiti, kaj želi s poslovnim poročilom sporočiti in katere dodatne podatke in informacije želi vključiti v poročilo.

2.5.2 Poročilo o poslovanju zavarovalnic

Poročilo o poslovanju zavarovalnice za poslovno leto obsega najmanj (SKL 2009, 20. člen):

- opis splošnega gospodarskega okolja (zavarovalnica oriše glavne dejavnike, ki so vplivali na uspešnost poslovanja);
- poslovne usmeritve (zavarovalnica predstavi dolgoročne cilje poslovne politike, navede načrtovane dejavnosti za doseganje teh ciljev v naslednjem letu ter navede, v kolikšni meri so se predvidevanja v poslovnem letu uresničila);
- pregled poslovanja (zavarovalnica podrobno oriše posamezne zavarovalne vrste, vključno s številom zavarovancev in sklenjenih zavarovanj);
- finančni rezultat (zavarovalnica prikaže prihodke in odhodke poslovnega leta po zavarovalnih vrstah);
- finančni položaj (zavarovalnica prikaže strukturo aktive in pasive bilance stanja po posameznih vrstah sredstev oziroma kapitala in obveznosti, pojasni spremembe

posameznih postavk v primerjavi s predhodnim letom ter pojasni pomembnejše zunajbilančne postavke in možne (potencialne) obveznosti);

- opis glavnih tveganj, s katerimi se zavarovalnica sooča (zavarovalnica prikaže izpostavljenost najmanj tržnim, kreditnim, likvidnostnim in operativnim tveganjem ter prikaže ukrepe in cilje na področju upravljanja navedenih tveganj; zavarovalnica prikaže tudi izpostavljenost ostalim tveganjem, če je to pomembno za presojo stanja in poslovnega izida zavarovalnice);
- delniški kapital in delničarje oziroma kapital in število članov družbe za vzajemno zavarovanje (zavarovalnica, ki je organizirana kot delniška družba, prikaže podatke o glavnih delničarjih, njihovem deležu in številu izdanih delnic, družba za vzajemno zavarovanje pa prikaže število zavarovalnih pogodb, ki jih imajo člani z družbo);
- opis dosedanjega in pričakovanega razvoja zavarovalnice (zavarovalnica oriše dosedANJI in pričakovani razvoj zavarovalnice, vključno z dejavnostmi zavarovalnice na področju raziskav in podatke o investicijskih vlaganjih);
- druge podatke, ki se nanašajo na delovanje pravne osebe (organizacijska shema, podatki o poslovni mreži, vključno z njenim shematičnim prikazom, dejavnosti podružnic zavarovalnice v državah članicah in tretjih državah, podatki o zaposlenih in izobrazbeni strukturi, članih uprave in članih nadzornega sveta, informacijski podpora, informacije glede varstva okolja, predloži izjavo o skladnosti s kodeksom upravljanja ter druge podatke, za katere ocenjuje, da prispevajo k boljši predstavitvi);
- pomembnejše dogodke, nastale po koncu poslovnega leta.

2.5.3 Kazalniki poslovanja

Zavarovalnica izbrane računovodske in finančne kazalnike poslovanja prikaže za zadnje zaključeno poslovno leto in za predhodno poslovno leto. Večina kazalnikov se izračunava ločeno za premoženjska in življenjska zavarovanja ter za vsa zavarovanja skupaj. V nadaljevanju so navedeni kazalniki, predpisani s SKL 2009 (21. člen):

- rast kosmate obračunane premije (indeks),
- čista obračunana zavarovalna premija v odstotkih od kosmate obračunane zavarovalne premije,
- gibanje kosmatih obračunanih odškodnin (indeks),
- povprečna odškodnina,
- škodni rezultat,
- stroški poslovanja v odstotkih od kosmate obračunane zavarovalne premije,
- stroški pridobivanja zavarovanj v odstotkih od kosmate obračunane zavarovalne premije,
- učinki naložb v odstotkih od povprečnega stanja naložb (iz stanja na začetku in koncu leta),
- čiste škodne rezervacije v odstotkih od čistih prihodkov od zavarovalnih premij,
- kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta v odstotkih od čiste obračunane premije,
- kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta v odstotkih od povprečnega kapitala,

- kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta v odstotkih od povprečne aktive,
- kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta na delnico,
- čisti dobiček oziroma izguba v odstotkih od povprečnega kapitala,
- razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od čiste zavarovalne premije,
- razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od minimalnega kapitala,
- razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od zavarovalno-tehničnih rezervacij,
- razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od terjatev iz pozavarovanja in zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki odpadejo na pozavarovatelje,
- čiste obračunane zavarovalne premije glede na povprečno stanje kapitala in zavarovalno-tehničnih rezervacij,
- čista obračunana zavarovalna premije glede na povprečno stanje kapitala,
- povprečno stanje čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij glede na čiste prihodke od zavarovalnih premij,
- kapital glede na čisto prenosno premijo,
- kapital glede na obveznosti do virov sredstev,
- čiste zavarovalno-tehnične rezervacije glede na obveznosti do virov sredstev,
- čiste matematične rezervacije glede na čiste zavarovalno-tehnične rezervacije,
- kosmata obračunana zavarovalna premija glede na število redno zaposlenih.

Navedene finančne kazalnike lahko razvrstimo na kazalnike kapitalske ustreznosti, kazalnike plačilne sposobnosti, kazalnike učinkovitosti in kazalnike donosnosti. Ker posredujejo predvsem informacije za nazaj (z nekaterimi je sicer možno napovedati tudi trende), so za pridobitev dovolj celovite slike o uspešnosti poslovanja zavarovalnice pomembni tudi nefinančni kazalniki (Cipot, 2002, str. 4, 6–7).

2.6 Konsolidirano letno poročilo

Konsolidirano letno poročilo mora izdelati nadrejena zavarovalnica¹³ v zavarovalniški skupini (ZZavar, 158a člen). Zavarovalniška skupina obstoji, kadar je zavarovalnica ali zavarovalni oziroma mešani zavarovalni holding s sedežem v Republiki Sloveniji nadrejena družba eni ali več zavarovalnicam s sedežem v Republiki Sloveniji, državi članici ali tuji državi (ZZavar, 144. člen). V konsolidacijo se vključijo nadrejena zavarovalnica in vse podrejene zavarovalnice v zavarovalniški skupini. Pri sestavljanju omenjenega poročila mora nadrejena zavarovalnica upoštevati določila ZGD-1, MSRP in SKL 2009.

Konsolidirano računovodsko poročilo zavarovalnice je sestavljeno iz konsolidiranih računovodskih izkazov (konsolidirana bilanca stanja, konsolidiran izkaz poslovnega izida in

¹³ Kriteriji za določitev nadrejene družbe, določeni v 144. členu ZZavar, ustrezajo kriterijem za obvladujočo družbo, določenim v 56. členu ZGD-1. ZZavar dodatno določa, da je družba nadrejena drugi družbi, če ima najmanj 20 odstotkov glasovalnih pravic v drugi družbi in je bila večina članov organov vodenja ali nadzora te druge družbe imenovana izključno zaradi uveljavljanja glasovalnih pravic nadrejene družbe.

konsolidiran izkaz drugega vseobsegajočega donosa, konsolidiran izkaz denarnih tokov, konsolidiran izkaz gibanja kapitala) in prilog s pojasnili h konsolidiranim izkazom.

SKL 2009 je v 23. členu določal, da mora nadrejena zavarovalnica zagotoviti, da vse družbe v skupini uporabljajo enotne računovodske usmeritve za podobne poslovne dogodke, enake metode vrednotenja postavk ter da so v ločenih računovodskih izkazih vseh družb v skupini postavke enako formalno predstavljene. V nasprotnem primeru morajo odvisne in pridružene družbe v skupini za potrebe uskupinjevanja sestavljati posebne računovodske izkaze, ki se razlikujejo od njihovih uradnih računovodskih izkazov.

V pojasnilih h konsolidiranim računovodskim izkazom nadrejena zavarovalnica zagotovi dodatna pojasnila za vse postavke konsolidiranih računovodskih izkazov ter razkrije pomembnejše računovodske usmeritve, na katerih so računovodski izkazi zavarovalniške skupine zasnovani. Ob spremembi računovodskih usmeritev mora razkriti in utemeljiti spremembo ter izkazati njen vpliv na sredstva, obveznosti do virov sredstev, finančni položaj in poslovni izid vseh družb, vključenih v konsolidiranje.

Pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom zavarovalnice morajo biti pripravljena v enakem obsegu, kot to velja za pojasnila k posamičnim računovodskim izkazom zavarovalnic, dodatno pa so morala obsegati tudi razkritja, predpisana v 24. členu SKL 2009. Omenjena dodatna razkritja so zajemala:

- podatke o nazivu in sedežu zavarovalnice in družb, vključenih v konsolidacijo, deležih ter nominalnih zneskih v kapitalu v teh zavarovalnicah in družbah;
- podatke o nazivu in sedežu družb, ki niso vključene v konsolidiranje, deležih ter nominalnih zneskih v kapitalu v teh družbah z obrazložitvijo razlogov, zakaj niso vključene v konsolidiranje;
- celotni znesek, ki je v konsolidirani bilanci stanja prikazan kot dolg, pokrit z vrednostnimi papirji, ki so jih družbe, vključene v konsolidacijo, položile kot jamstvo, skupaj z navedbo narave in oblike vrednostnega papirja;
- celotni znesek vseh finančnih obveznosti, ki niso vključene v konsolidirano bilanco stanja;
- podatke o zneskih izplačil med poslovnim letom, odobrenih članom uprave ali nadzornih svetov nadrejene zavarovalnice za opravljanje njihovih nalog v nadrejeni zavarovalnici in podrejenih družbah;
- število zaposlenih na zadnji dan leta ter povprečno število zaposlenih v poslovnem letu v družbah, vključenih v konsolidacijo, in sicer glede na stopnjo izobrazbe.

Nadrejena zavarovalnica v **konsolidiranem poslovnem poročilu** predstavi najmanj pošten pregled razvoja in poslovne usmeritve družb ter položaj in poslovanje skupine z opisom temeljnih tveganj, ki jim je skupina podvržena. Analiza vključuje finančne in nefinančne kazalnike, če je to za razumevanje potrebno.

Predstaviti je treba tudi osnovne podatke o družbah v skupini, ki obsegajo shematski prikaz, naziv družb, vrsto dejavnosti, delež v kapitalu, delež glasovalnih pravic, nominalno vrednost kapitalskega deleža na zadnji dan poslovnega leta ter organe upravljanja (SKL 2009, 25. člen).

2.7 Kakovost letnega poročila

Letno poročilo je ogledalo družbe, z njim podjetje predstavi svoje poslovanje in dosežke javnosti. Ker je letno poročilo edini dokument, do katerega imajo dostop zunanje interesne skupine, je zelo pomembno, da so informacije v njem, resnične, da se uporabniki nanje lahko zanesejo. Objektivno ovrednotenje dejstev, zaupnost, nepristranskost, primernost in zanesljivost računovodskih informacij so zahteve, ki jih pričakujejo vse interesne skupine. Nerevidirani računovodski izkazi so tako nesprejemljivi, saj lahko vsebujejo možne slučajne napake, odmike od računovodskih standardov, nenamerne pristranskosti in preiščljiva ponarejanja. Možnost prilagajanja podatkov in tako zavajanja uporabnikov je razlog za notranjo in zunanjo revizijo.

Že notranji nadzor, ki je organiziran znotraj samih zavarovalnic in se uresničuje z notranjo kontrolo, aktuarsko kontrolo in notranjo revizijo, vpliva na kakovost oziroma pravilnost informacij, izkazanih v poslovnih knjigah zavarovalnice, iz katerih se potem črpajo podatki za pripravo računovodskih izkazov in letnega poročila. Pucelj (1993, str. 8) navaja, da notranja kontrola predstavlja ukrepe, metode in postopke, skladne s sistematizacijo del in nalog, zaradi zaščite premoženja, kakor tudi izvajanja poslovne dejavnosti zavarovanja. Zavarovalno aktuarstvo preverja in spremlja poslovanje zavarovalne družbe po načelih in pravilih zavarovalne stroke (Pucelj, 1993, str. 14). Pooblaščen aktuar preverja izračunavanje premij in oblikovanje zavarovalno-tehničnih rezervacij skladno s predpisi in z vidika trajnega uresničevanja obveznosti iz zavarovalnih pogodb. Z notranjo revizijo pa je v zavarovalnicah mišljena revizija v najširšem smislu, torej revizija poslovanja zavarovalnice.¹⁴

Na kakovost informacij v računovodskih izkazih bistveno vpliva zunanja revizija. Tušek (2003, str. 51) trdi, da so zanesljivost, resničnost in poštenost informacij v letnem poročilu zagotovljene z revidiranjem. Kavčičeva (2000, str. 108) navaja, da je revidiranje ponoven pregled, drugi pregled, pregledovanje posnetih poslovnih dogodkov, in sicer od njihovega začetka in izpeljave do evidentiranja ter analiziranja in poročanja. Gre torej za postopek preverjanja, presojanja in ocenjevanja. Tušek in Žager (1999, str. 10) menita, da je temeljna naloga revizije varstvo interesov lastnikov kapitala in ustvarjanje zanesljive informacijske osnove za preiščljeno odločanje. Z zunanjo revizijo prejemajo uporabniki izkazov zanesljivejšo informacijo o položaju in uspešnosti družbe, saj daje revizor nepristransko mnenje, ali so stanja in uspehi prikazani skladno z računovodskimi načeli, standardi in državnimi predpisi (Koletnik, 1997, str. 113).

¹⁴ Pri notranjem revidiranju je možno govoriti o več stopnjah, in sicer pri najožjem pojmovanju govorimo o revidiranju knjigovodstva, pri nekoliko širšem pojmovanju govorimo o revidiranju računovodstva, pri najširšem pojmovanju pa govorimo o revidiranju poslovanja (Turk et. al., 1994, str. 28).

Cilj zunanjega revidiranja računovodskih izkazov je, da revizor v okviru računovodskih pravil oziroma standardov poda neodvisno mnenje, ali računovodski izkazi odražajo resnično stanje premoženja in poslovni izid družbe. Revizor mora kritično proučiti postavke računovodskih izkazov, poslovnih knjig in drugih dokaznih sredstev, ki so z njimi povezana (Slovenski inštitut za revizijo, 1994, str. 6). Revizorjevo poročilo zagotavlja, da so prikazani podatki resnični in pošteni, saj jih je potrdil neodvisni strokovnjak, s čimer so uporabnikom oziroma interesnim skupinam zagotovljene zanesljivejše informacije (Odar, 2009a, str. 16).

Zakon o revidiranju (Ur.l. RS, št. 65/2008, v nadaljevanju ZRev-2) v 5. členu določa, da revidiranje računovodskih izkazov lahko opravlja le revizijska družba.¹⁵

Za pripravljanje računovodskih izkazov in ustrezno razkrivanje je odgovorno poslovodstvo zavarovalnice, revizor pa je odgovoren za oblikovanje svojega mnenja in za pripravo poročila o pregledanih računovodskih izkazih. Računovodski izkazi tako izražajo trditve poslovodstva, ki jih revizor potrdi ali ovrže, za kar pa potrebuje dokaze.

V okviru letnega poročila mora revizor poleg revizije računovodskega poročila pregledati tudi poslovno poročilo v obsegu, potrebnem, da preveri, ali je njegova vsebina skladna z drugimi sestavinami letnega poročila (ZGD-1, 57. člen).

Revizijski pregled in poročilo o revidiranju zavarovalnice sta obsežnejša, kot to velja za ostale gospodarske družbe, zavezane k reviziji letnega poročila. Revizor mora pregledati in izdelati poročilo o revidiranju, kot ga določata ZGD-1 in ZRev-2. Dodatno pa mora poročilo o revidiranju zavarovalnice vsebovati tudi dodatek k poročilu o računovodskih izkazih, ki vsebuje dodatna poročila o temeljnih postavkah in procesih. Sklep o podrobnejši obliki in najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila zavarovalnice (Ur.l. RS št. 6/2001, 108/2001, 129/2003 in 118/2007), ki ga je izdala AZN, je v 6. členu določal, da mora dodatek k poročilu o računovodskih izkazih zavarovalnice vsebovati 11 poročil¹⁶ ter da mora revizor upravi zavarovalnice posredovati pismo poslovodstvu, v katerem navede ocene in priporočila v zvezi s pomanjkljivostmi, ugotovljenimi pri revidiranju. ZZavar je v 167. členu določal obveznost zavarovalnice, da zamenja revizijsko družbo, ki je v najmanj zadnjih petih zaporednih letih revidirala letno poročilo zavarovalnice.

¹⁵ ZRev-2 v 3. členu določa, da je revizijska družba: gospodarska družba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je za opravljanje storitev revidiranja pridobila dovoljenje Slovenskega inštituta za revizijo; pooblaščen revizor ali pooblaščen revizorka, ki samostojno opravlja storitve revidiranja kot samostojni podjetnik posameznik in je za opravljanje storitev revidiranja pridobil dovoljenje Slovenskega inštituta za revizijo.

¹⁶ Poročila, ki jih revizor vključi v dodatek k poročilu o računovodskih izkazih, zajemajo: poročilo o razlikah med nerevidiranimi in revidiranimi postavkami v računovodskih izkazih in manjkajočih razkritjih, poročilo o stanju in spremembah zavarovalno-tehničnih rezervacij, poročilo o stanju in strukturi naložb kritnega premoženja, poročilo o stanju in strukturi naložb kritnih skladov, ki jih upravlja zavarovalnica, poročilo o izpolnjevanju pravil o obvladovanju tveganj, poročilo o delovanju notranje revizije, poročilo o načinu vodenja poslovnih knjig, poročilo o kakovosti informacijskega sistema v zavarovalnici, poročilo o pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil AZN, poročilo o vrednotenju bilančnih in zunajbilančnih postavk in računovodskih politikah ter poročilo o ustreznosti metode porazdelitve prihodkov in odhodkov na vsako od zavarovalnih skupin.

3 NOVA ZAKONODAJA NA PODROČJU ZAVAROVALNIŠTVA

3.1 Cilji projekta Solventnost II

Evropska komisija je skupaj z državami članicami na področju zavarovalništva v začetku letu 2000 začela s projektom Solventnost II (Study into the methodologies to assess the overall financial position of an insurance undertaking from the perspective of prudential supervision, 2002, Foreword). Razlog za začetek omenjenega projekta je bila ugotovitev, da veljavni regulatorni okvir za delovanje zavarovalnic in pozavarovalnic (Solventnost I), glede na razvoj trga, ni več primeren. Evropska komisija (2007a) je v svojem predlogu Solventnosti II kot pomanjkljivosti veljavnega zakonodajnega okvira (Solventnost I) izpostavila premajhno občutljivost za vsa tveganja, s katerimi se sooča zavarovalnica, omejevanje pravilnega delovanja enotnega trga zaradi preveč maneverskega prostora držav članic za prilagajanje zakonodaje njihovim potrebam, neoptimalno ureditev nadzora skupin ter nezadostno mednarodno konvergenco¹⁷ in konvergenco med sektorji.

Namen navedenega projekta je bil oblikovanje celovitega sistema preudarnega nadzora (angl. *overall system of prudential supervision*), ki bi zaobjel vsa tveganja, s katerimi se soočajo zavarovalnice. Poleg tega bi moral tak sistem vsebovati tudi spodbude zavarovalnicam, da začnejo same ocenjevati svoja tveganja ter jih tudi dejavno upravljati. Takšen sistem bi moral biti skladen z mednarodnimi trendi v razvoju solventnosti, upravljanja tveganj ter v računovodstvu (Linder & Ronkainen, 2004, str. 2). Preudarni nadzor obravnava tveganja na tri glavne načine, in sicer (Prudential Supervision of Insurance Undertakings, 2002, str. 70):

- mora zagotoviti, da so zavarovalnice sposobne finančno obvladovati učinke tveganj, ki so jim izpostavljene;
- potrebuje nabor kazalnikov za zgodnje opozarjanje (angl. *early warning indicators*) ter druga diagnostična in preventivna orodja za odkrivanje in odpravljanje morebitnih nevarnosti za solventnost zavarovalnice, preden se njihovi učinki v celoti odrazijo;
- mora več pozornosti nameniti notranjim dejavnikom zavarovalnice, kot so kakovost in primernost vodstva zavarovalnic, ustreznost korporativnega upravljanja (primerno vodenje) in sistemi upravljanja tveganj.

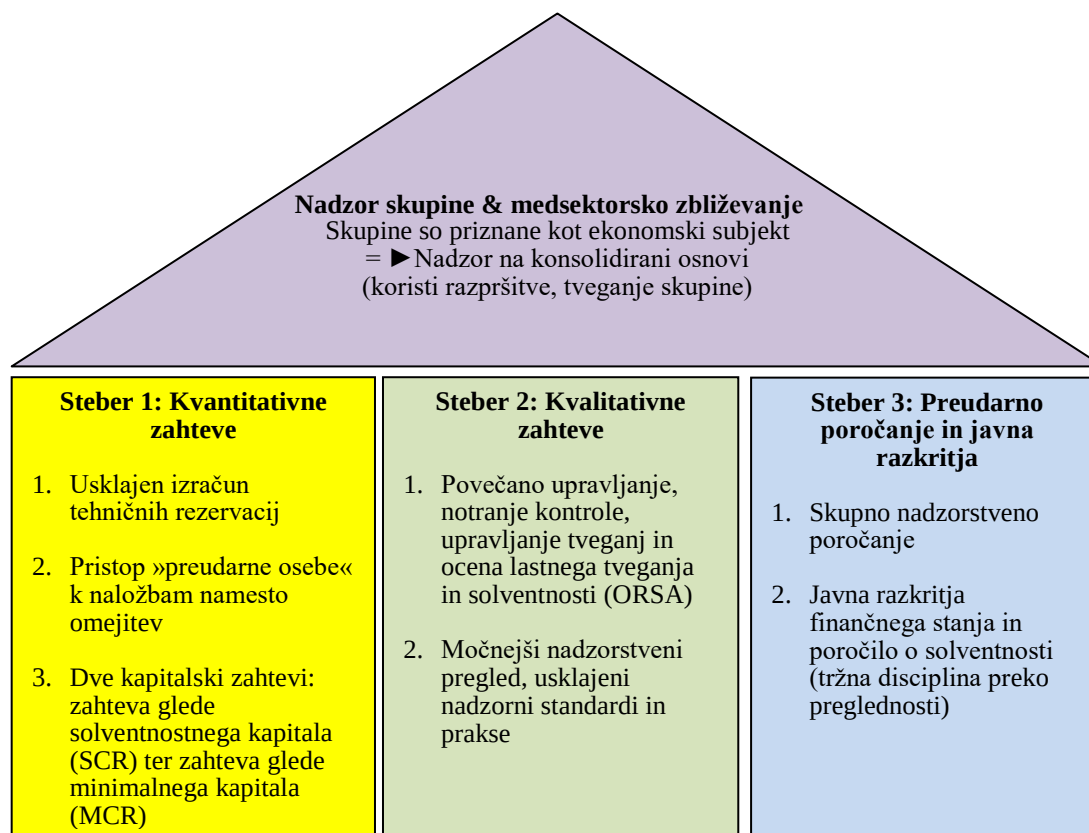
Zaradi širokega namena projekta Solventnost II se je Evropska komisija odločila, da bo za njegovo izvedbo uporabila pristop, ki je osnovan na treh stebrih (angl. *three pillar approach*), ter delu, ki se nanaša na nadzor skupin, kot prikazuje Slika 1. Vsak od stebrov pokriva različno vsebino, za dosego uspešnega nadzora pa morajo biti vsi trije stebri povezani v homogeno celoto, pri čemer:

- prvi steber vsebuje kvantitativne finančne zahteve,

¹⁷ Konvergenca je neka vrsta zmanjševanja razlik, zbliževanj, približevanj oziroma izenačevanj. V besedilu se konvergenca nanaša na mednarodno poenotenje zavarovalniškega sektorja.

- drugi steber vsebuje kvalitativne zahteve, in sicer upravljanje tveganj in nadzorni proces,
- tretji steber se nanaša na tržno disciplino.

Slika 1: Solventnost II – trije stebri in streha

Vir: K. Van Hulle, Uvajanje direktive Solventnost II v EU, 2011, str. 4.

Evropska zakonodaja za delovanje zavarovalnic in pozavarovalnic Solventnost I je predstavljala t. i. minimalno harmonizacijo. To pomeni, da so predpisani le minimalni standardi, državam članicam pa je dopuščeno, da določijo strožja pravila, kot jih predvideva sama direktiva. Minimalna harmonizacija evropske zavarovalne zakonodaje je vodila v različne zakonodajne rešitve in prakse v posameznih državah članicah.

Solventnost II pa predstavlja t. i. maksimalno harmonizacijo, saj predstavlja poenotenje zavarovalne zakonodaje in prakse poslovanja zavarovalnic v vseh državah članicah. Zato ne predvideva dodajanja nacionalnih pravil k pravilom na evropski ravni.

Glavni cilj ureditve in nadzora zavarovalnic po Solventnosti II je okrepitev zaščite zavarovancev s tem, da zavarovalnice prepoznajo in celovito razumejo tveganja, ki so povezana z njihovim poslovanjem, in pri tem zagotovijo zadostno višino kapitala za kritje vseh tveganj, ki so jim pri poslovanju izpostavljene (Meaney, Olsen, Jones, Smith & Havelock, 2009, str. 5). Solventnost II naj bi tako s svojimi zahtevami zmanjšala verjetnost nezmožnosti zavarovalnic za izplačevanje odškodnin in s tem verjetnost izgube zavarovalnih storitev za

potrošnike ali pretresov na zavarovalnem trgu. Ministrstvo za finance (2014) navaja, da poskuša Solventnost II doseči enotni trg na področju zavarovalniških storitev in medsektorsko usklajenost znotraj Evropske unije ter da nov režim odraža najnovejši razvoj na področju nadzora, aktuarstva in obvladovanja tveganj ter omogoča posodobitve v prihodnosti.

Cilje projekta Solventnost II lahko razdelimo v tri skupine, in sicer na splošne, specifične in operativne cilje. Izpolnjeni specifični cilji so predpogoj, da se lahko izpolnijo splošni cilji, slednji predstavljajo najpomembnejše cilje Solventnosti II. Operativni cilji predstavljajo neposredno merljive končne rezultate, ki jih bo prinesel projekt Solventnost II. Evropska komisija (2007b, str 15–16) kot cilje projekta Solventnost II navaja:

- **splošni cilji:** poglobitev integracije zavarovalniškega trga v Evropski uniji, izboljšanje zaščite imetnikov polic oziroma upravičencev, povečanje mednarodne konkurenčnosti evropskih zavarovalnic, izboljšanje regulacije trga;
- **specifični cilji:** izboljšanje upravljanja tveganj v evropskih zavarovalnicah, napredna konvergenca in sodelovanje z nadzorniki, spodbujanje medsektorske konsistentnosti, zagotavljanje pogojev za boljšo alokacijo kapitala, pospeševanje mednarodne konvergence, povečanje preglednosti;
- **operativni cilji:** kodificiranje ter prenova zavarovalniških direktiv, harmonizacija metod izračunavanja zavarovalno-tehničnih rezervacij, vpeljava solventnostnih standardov, občutljivih za tveganja, vpeljava proporcionalnosti kapitalskih zahtev za manjše zavarovalnice, harmonizacija nadzorniških pooblastil, metod in orodij, harmonizacija nadzorniškega poročanja, pospeševanje kompatibilnosti preudarnega nadzora zavarovalnic in bank, pospeševanje kompatibilnosti vrednotenja in poročanja z mednarodnimi računovodskimi standardi ter zagotovitev učinkovitega nadzora zavarovalnih skupin in finančnih konglomeratov.

Evropski parlament in Svet Evropske unije sta sprejela Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) (v nadaljevanju Direktiva SII). Omenjena direktiva je bila 17. decembra 2009 objavljena v 335. številki Uradnega lista Evropske unije. S tem se je končala prva faza projekta Solventnost II. Direktiva SII bi morala biti v zakonodajo posamezne države članice prenesena do konca oktobra 2012, uporabljati pa bi se morala začeti s 1. novembrom 2012.

Omenjeni rok se je naknadno podaljšal. Najprej se je z Direktivo 2012/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. septembra 2012 o spremembi Direktive 2009/138/ES (Solventnost II) glede rokov za prenos in uporabo ter datuma za razveljavitev nekaterih direktiv (Ur.l. EU, št. 249/2012) podaljšal rok za prenos Direktive SII v nacionalno zakonodajo držav članic na 30. junij 2013 ter začetek uporabe na 1. januar 2014. Kasneje se je z Direktivo 2013/58/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o spremembi Direktive 2009/138/ES (Solventnost II) glede datumov za prenos in uporabo ter datuma razveljavitve nekaterih direktiv (Solventnost I) (Ur.l. EU, št. 341/2013) podaljšal rok za prenos Direktive SII

v nacionalno zakonodajo držav članic na 31. marec 2015 ter začetek uporabe na 1. januar 2016. Z začetkom veljavnosti Direktive SII je prenehalo veljati 14 dotedanjih direktiv, ki so urejale nadzor solventnosti zavarovalnic in zavarovalniških skupin.

Direktiva SII je bila sprejeta po Lamfalussyjevem¹⁸ načelu (Perman, 2009, str. 3). To pomeni, da so z direktivo (raven 1) podana le bistvena okvirna načela (angl. *framework principles*) oziroma splošni okvir. Tehnične podrobnosti za izvedbo direktive se določijo z izvedbenimi ukrepi (angl. *implementing measures*), ki predstavljajo raven 2. Tehnični standardi v obliki smernic, navodil, priporočil, razlage zakonodaje, skupnih standardov predstavljajo raven 3 in nadzornim organom svetujejo, kako je treba izvajati načela iz ravni 1 in ukrepe iz ravni 2. Raven 3 predvideva sodelovanje različnih nacionalnih nadzornikov. Na ravni 4 Evropska komisija preverja pravočasen in pravilen prenos evropske zakonodaje v nacionalne zakonodaje držav članic ter njihovo skladnost z zavezujočimi predpisi (predpisi ravni 1 in 2), zaželeno je tudi usklajenost s predpisi ravni 3.

Evropska komisija je 10. oktobra 2014 sprejela Delegirano uredbo o dopolnitvi Direktive 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) (Ur.l. EU, št. 12/2015, v nadaljevanju Delegirana uredba). Omenjena uredba določa tehnične podrobnosti za izvedbo Direktive SII in predstavlja raven 2 po Lamfalussyjevi arhitekturi.

Evropska komisija je sprejela tudi 14 izvedbenih uredb, njihov seznam je prikazan v Prilogi 2.

V nasprotju z direktivo, ki mora biti prenesena v nacionalno zakonodajo posamezne države članice, pa za uredbo velja, da ta v celoti in brezpogojno postane del nacionalnega prava, saj se neposredno uporablja.

Neobvezujoče smernice na osnovi Direktive SII izdaja Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (angl. *European Insurance and Occupational Pensions Authority*, v nadaljevanju EIOPA). EIOPA je bila, skladno z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta št. 1094/2010 z dne 24. 11. 2010, ustanovljena 1. januarja. 2011 in je nadomestila dotedanji Odbor evropskih nadzornikov za zavarovanja in poklicne pokojnine (angl. *Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors*, v nadaljevanju CEIOPS). Na osnovi Direktive SII je EIOPA izdala 29 smernic, njihov seznam je prikazan v Prilogi 3.

3.2 Novosti, ki jih prinaša Solventnost II

Temeljne ideje Solventnosti II (Nove kapitalske zahteve za zavarovalnice in pozavarovalnice, 2016) so:

- računovodski izkazi, ki odražajo tržno vrednost,

¹⁸ Poimenovano po baronu Alexandru Lamfalussyju.

- kapitalske zahteve, ki so prilagojene tveganjem zavarovalnice,
- lastna ocena tveganj in višine kapitala,
- odgovornost uprave in ostalega vodstva zavarovalnice ter
- izvajanje ustreznega nadzora.

Solventnost II prinaša korenite spremembe na področju zavarovalništva za zavarovalnico in za nadzor. Direktiva SII uvaja skupen enoten pristop vrednotenja sredstev in obveznosti, ki temelji na tržno konsistentnem pristopu, z uporabo predpostavke, da so ekonomske vrednosti sredstev in obveznosti v bilanci stanja enake vrednostim, ki jih uporabljajo udeleženci na trgu. Pravila za vrednotenje sredstev in obveznosti so pomembna, saj bilanca stanja predstavlja osnovo za analiziranje tveganj, ki jim je zavarovalnica izpostavljena.

Glavna novost, ki jo prinaša Solventnost II, je vsekakor določanje kapitalskih zahtev glede na tveganja, ki jih zavarovalnica prevzema na strani obveznosti in na strani sredstev (angl. *risk oriented approach*). Tako nove kapitalske zahteve ne odražajo zgolj zavarovalnega tveganja, kot je veljalo v dosednji zakonodaji, temveč tudi kreditno tveganje, tržno tveganje, likvidnostno tveganje in operativno tveganje. Zavarovalnice pri ugotavljanju zahtevane višine kapitala upoštevajo vsa tveganja, katerim so izpostavljene, pri tem upoštevajo tudi kvalitativne elemente, kot so sistem upravljanja tveganj in notranji postopki upravljanja tveganj. Uveljavitev pristopa na osnovi tveganj bo zavarovalnice spodbudila, da bodo pravilno merile in upravljale svoja tveganja. Naj na tem mestu omenimo le, da so se pri izračunu kapitalskih zahtev po stari zakonodaji upoštevala le zavarovalna tveganja, medtem ko ostala tveganja niso vplivala na višino kapitalskih zahtev. Solventnost II tako poudarja individualnost vsake posamezne zavarovalnice na eni strani, medtem ko na drugi strani odgovornost za finančno stabilnost zavarovalnice prenese na organe vodenja oziroma upravljanja zavarovalnice in nosilce ključnih funkcij¹⁹ ter tudi na nadzorni organ.

Nova zakonodaja prinaša velike spremembe tudi pri izračunavanju zavarovalno-tehničnih rezervacij. Perman (2009, str. 49) navaja, da gre za bolj tržni pristop, po katerem naj bi bile omenjene rezervacije enake izstopni vrednosti zavarovalne pogodbe.

Skladno z novo zakonodajo so zavarovalnice svobodne pri nalaganju sredstev. Naj na tem mestu le omenimo, da je Solventnost I predpisovala vrste dovoljenih naložb in strukturo naložb (izpostavljenost glede posamezne vrste naložb in tudi glede posameznega izdajatelja), ki so bile financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij. Po Solventnosti II zavarovalnice niso več zakonsko omejene pri nalaganju sredstev, vendar je njihova svoboda pri nalaganju sredstev omejena s kapitalom posamezne zavarovalnice, kajti bolj tvegane naložbe imajo za posledico višje kapitalske zahteve. To pomeni, da le zavarovalnice, ki imajo precej kapitala, lahko vlagajo v bolj tvegane naložbe, medtem ko morajo zavarovalnice, ki imajo manjši kapital, vlagati v manj tvegane naložbe, saj imajo te za posledico nižje kapitalske zahteve.

¹⁹ Več o ključnih funkcijah navajamo v poglavju 3.4.

Poleg kvantitativnih zahtev prinaša Solventnost II tudi nekatera nova področja, ki so vsebovana v drugem in tretjem stebru in se nanašajo na sistem upravljanja zavarovalnic, nadzorni proces in razkritja.

Solventnost II daje večji poudarek upravljanju tveganj, tako od zavarovalnic zahteva, da uredijo funkcijo vodenja in upravljanja tveganj kot osnovo za zagotavljanje kapitalске ustreznosti. Tudi metode izračuna zahtevanega solventnostnega kapitala temeljijo na specifičnem profilu tveganj vsake zavarovalnice posebej (Millns & Wilkinson, 2008, str. 3). Odgovornost za finančno trdnost zavarovalnice je prenesena na njeno upravo. Nov sistem upravljanja zavarovalnic, ki ga prinaša Solventnost II, zagotavlja večjo stabilnost in preglednost poslovanja zavarovalnic in s tem tudi boljšo zaščito zavarovancev, ki so uporabniki zavarovalnih storitev.

Z novo zakonodajo dobivajo nadzorni organi boljša nadzorniška orodja, kar jim omogoča pravočasno in učinkovitejše ukrepanje. Nadzornim organom je tako pri opravljanju nadzora nad poslovanjem zavarovalnic zagotovljena osnova za uporabo kvalitativnih in kvantitativnih orodij oziroma ukrepov za ocenjevanje kapitalске ustreznosti zavarovalnic z zadostno točnostjo.

Prav tako nova zakonodaja prinaša nekoliko razširjena pooblastila za izvajanje izčrpnějšíh pregledov. Prizadeva si tudi k povečanemu sodelovanju in konvergenci različnih nadzornikov trga finančnih storitev, kar še posebej velja za zavarovalniške skupine in finančne konglomerate.

Solventnost II bo izboljšala preglednost in javna razkritja. Z zahtevo po sestavljanju in javnem objavljanju poročila o solventnosti in finančnem položaju se bo zagotovila večja preglednost poslovanja zavarovalnic. Interesne skupine bodo tako na osnovi boljše informiranosti o poslovanju zavarovalnice lažje sprejemale ustrezne odločitve.

Nadzor zavarovalnice v zavarovalniški skupini je v Solventnosti II, glede na predhodne direktive, popolnoma posodobljen. Predpisano je sodelovanje nadzornega organa, pristojnega za nadzor nadrejene družbe, z nadzornimi organi podrejenih družb v zavarovalniški skupini v okviru kolegija nadzornikov (angl. *supervisory college*). Ureditev odločanja članov kolegija nadzornikov prinaša večje pristojnosti nadzorniku skupine (angl. *group supervisor*), tj. nadzorni organ države članice, v kateri ima sedež nadrejena družba iz zavarovalniške skupine. Zavarovalnice bodo morale izračunavati zahtevani solventnostni kapital na ravni celotne skupine po metodi računovodske konsolidacije, kot alternativna metoda je predpisana metoda odbitkov in združevanja, ki pa jo mora predhodno odobriti nadzornik skupine. Direktiva SII pri pokrivanju zahtevanega solventnostnega kapitala zavarovalnice znotraj skupine omogoča uporabo koncepta skupinske podpore (angl. *group support regime*), za katerega je potrebna predhodna odobritev. To pomeni, da bodo za pokrivanje zahtevanega solventnostnega kapitala zavarovalnice poleg svojih lastnih virov sredstev lahko uporabile tudi podporo drugih družb znotraj skupine.

3.3 Prvi steber – kvantitativne zahteve

3.3.1 Vsebina prvega stebra

Prvi steber vsebuje kvantitativna pravila za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij, izračun kapitalskih zahtev, priznavanje primernih lastnih virov sredstev,²⁰ naložb ter vrednotenje sredstev in obveznosti. Kastelijan in Remmerswaal (1986, str. 7) navajata, da so glavna obveznost zavarovalnice njene zavarovalno-tehnične rezervacije, vendar ni nujno, da zadoščajo za pokritje morebitnih obveznosti. Zato mora zavarovalnica razpolagati z dodatnimi prostimi lastnimi sredstvi za pokritje nepričakovanih škod ali izgub, kar je naloga kapitalске ustreznosti. Kvantitativni pristop ugotavljanja kapitalskih zahtev je razširjen na pet glavnih kategorij tveganj, in sicer na zavarovalno tveganje, tržno tveganje, kreditno tveganje, likvidnostno tveganje in operativno tveganje (Deloitte, 2011, str. 5). Direktiva SII predpisuje dve ravni kapitalskih zahtev. Višja raven kapitala se imenuje zahtevani solventnostni kapital (angl. *Solvency Capital Requirement*, v nadaljevanju SCR), nižja raven kapitala pa se imenuje zahtevani minimalni kapital (angl. *Minimum Capital Requirement*, v nadaljevanju MCR). SCR predstavlja tisto raven kapitala, ki zavarovalnici omogoča, da se zoperstavi tudi najhujšim neljubim dogodkom. Hkrati predstavlja tudi raven kapitala, pod katero kapital zavarovalnice ne sme pasti, sicer bodo sledili ukrepi nadzornega organa. MCR predstavlja najnižjo oziroma spodnjo mejo varnosti, pod katero znesek finančnih virov ne sme pasti. To je višina kapitala, ki je nujno potrebna, da bo zavarovalnica lahko delovala. PriceWaterhouseCoopers (2010, str. 142) navaja, da je ob nedoseganju SCR ali nedoseganju MCR treba pričakovati različno raven posredovanja nadzornega organa. SCR predstavlja višjo raven kapitala, ki nadzornemu organu ob nedoseganju le-tega omogoča pravočasno posredovanje. Nedoseganje MCR avtomatično sproži najstrožje nadzorniške ukrepe, kot je odvzem dovoljenja za opravljanje poslov.

3.3.2 Vrednotenje sredstev in obveznosti

3.3.2.1 Vrednotenje sredstev in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij

Zahteve prvega stebra Solventnosti II temeljijo na ekonomskem oziroma tržno konsistentnem pristopu bilance stanja, po katerem morajo zavarovalnice sredstva in obveznosti vrednotiti po ekonomski vrednosti. Namen Direktive SII je, da osnove za vrednotenje sredstev in obveznosti za namen izračuna kapitalskih zahtev, kolikor je to mogoče, temeljijo na MSRP. Direktiva SII v 75. členu tako zahteva, da se sredstva vrednotijo na znesek, za katerega bi se izmenjala, in obveznosti na znesek, za katerega bi se lahko prenesle ali poravnale med dobro obveščenima strankama s pravico razpolaganja v strogo poslovnem poslu. Omenjena osnova vrednotenja je usklajena s konceptom poštene vrednosti, kot je opredeljen v MSRP. Temeljna načela MSRP so ustrezna, če je vrednotenje postavk v bilanci stanja tržno konsistentno in odraža ekonomske vrednosti (znana tudi kot tržna vrednost). Če vrednotenje postavk ne zagotavlja ekonomske

²⁰ Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1), s katerim je bila v slovenski pravni red prenesena Direktiva SII, uporablja izraz »lastni viri sredstev« kot prevod za izraz »own funds« iz Direktive SII. Z računovodskega vidika se uporablja pojem lastniški viri.

vrednosti, jih je treba za namen izračuna kapitalskih zahtev prilagoditi. Tako se vrednost obveznosti ne prilagaja kreditni sposobnosti zavarovalnice, kar preprečuje zmanjšanje poštene vrednosti obveznosti (in posledično pripoznanje dobička) zaradi poslabšanja lastne kreditne sposobnosti zavarovalnice.

Določitev poštene vrednosti posameznih bilančnih postavk je natančneje predpisana z izvedbenimi ukrepi, tj. Delegirano uredbo (raven 2), in tudi s Smernicami o prepoznavanju in vrednotenju sredstev in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij (raven 3). Delegirana uredba v Poglavju II določa, da zavarovalnice pripoznajo in vrednotijo sredstva in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij, skladno z MSRP, razen kadar to ni skladno s 75. členom Direktive SII. Nadalje določa primere, v katerih metode vrednotenja niso skladne in je zato namesto MSRP treba uporabiti druga načela vrednotenja ali prilagoditve.

Zavarovalnice skladno s hierarhijo vrednotenja kot privzeto metodo vrednotenja sredstev in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij, uporabijo vrednotenje z uporabo javno objavljenih tržnih cen na aktivnih trgih za ista sredstva in obveznosti. Če teh cen ni mogoče uporabiti, zavarovalnice uporabijo javno objavljene tržne cene za podobna sredstva in obveznosti na aktivnih trgih, pri tem vrednotenje ustrezno prilagodijo. Pri uporabi javno objavljenih tržnih cen se upoštevajo merila za aktivne trge, opredeljena v MSRP. Če merila za aktivne trge niso izpolnjena, zavarovalnica uporabi alternativne metode vrednotenja, pri tem se v čim večji meri uporabijo ustrezni vhodni tržni podatki.

Za namen izračuna kapitalskih zahtev zavarovalnice finančnih sredstev in obveznosti ne smejo vrednotiti po nabavni ali po odplačni vrednosti. Prav tako ne smejo uporabljati modelov vrednotenja, ki vrednotijo po knjigovodski vrednosti ali pošteni vrednosti (odvisno od tega, katera je nižja), zmanjšani za stroške prodaje. Nepremičnin, naložbenih nepremičnin, naprav in opreme ne smejo vrednotiti z modeli nabavne vrednosti, če je vrednost sredstva določena kot nabavna vrednost, zmanjšana za amortizacijo in oslabitve (Delegirana uredba, 16. člen).

Delegirana uredba določa tudi metode vrednotenja za dobro ime in neopredmetena sredstva, ki se vrednotijo na nič, za povezane družbe, za pogojne obveznosti, za odložene davke (npr. odloženim terjatvam za davek pripišemo pozitivno vrednost, če je verjetno, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček).

3.3.2.2 Zavarovalno-tehnične rezervacije

Zavarovalno-tehnične rezervacije predstavljajo največjo postavko na pasivni strani bilance stanja zavarovalnice. Zavarovalnice jih oblikujejo z namenom, da ob nastanku škodnega dogodka zagotovijo izpolnitev obveznosti do zavarovancev oziroma upravičencev. Ustrezno oblikovane zavarovalno-tehnične rezervacije so glavno jamstvo za izpolnitev zapadlih obveznosti iz sklenjenih zavarovalnih pogodb in s tem glavno jamstvo za varnost zavarovancev.

Pri vrednotenju obveznosti iz zavarovalnih pogodb zavarovalnice ne morejo upoštevati MSRP, saj še ni MSRP, ki bi urejal njihovo priznavanje in ocenjevanje po pošteni vrednosti. Direktiva SII v 76. členu predpisuje oblikovanje in izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij na osnovi njihove izstopne vrednosti (angl. *current exit value*), tj. zneska, ki bi ga zavarovalnica morala plačati, da bi obveznosti iz zavarovalnih pogodb lahko nemudoma prenesla na drugo zavarovalnico. Višina zavarovalno-tehničnih rezervacij mora odražati značilnosti osnovnega zavarovalnega portfelja. Zavarovalno-tehnične rezervacije se izračunajo kot vsota najboljše ocene (angl. *best estimate*) in dodatka za tveganje (angl. *risk margin*). Pri tem zavarovalnica ločeno vrednoti najboljšo oceno in dodatek za tveganje. Ločeni izračuni pa niso potrebni, če je prihodnje denarne tokove, povezane z zavarovalnimi obveznostmi, mogoče zanesljivo nadomestiti z uporabo finančnih instrumentov, katerih zanesljiva tržna vrednost je vidna. V takem primeru se vrednost zavarovalno-tehničnih rezervacij, povezanih s temi prihodnjimi denarnimi tokovi, določi na osnovi tržne vrednosti teh finančnih instrumentov.

Najboljša ocena je enaka tehtanemu povprečju prihodnjih denarnih tokov, diskontiranih s krivuljo netvegane obrestne mere (angl. *risk free rate*). V projekciji prihodnjih denarnih tokov se upoštevajo vsi denarni prilivi in odliivi, ki so potrebni za poravnavo obveznosti iz zavarovanih pogodb. Izračun najboljše ocene se izvede z uporabo ustreznih aktuarskih in statističnih metod. Delegirana uredba v 34. členu določa, da mora metoda odražati tveganja, ki vplivajo na osnovne denarne tokove, ter naravo zavarovalnih in pozavarovalnih obveznosti. Stanič (2008, str. 56) navaja, da se najboljša ocena izračuna kot bruto znesek, ki vključuje tudi izterljive zneske iz pozavarovalnih pogodb in namenskih družb (angl. *special purpose vehicle – SPV*). Direktiva SII predvideva, da se za izračun najboljše ocene lahko uporabijo ustrezni približki, vključno z metodo posamičnega izračuna, vendar le v posebnih okoliščinah, ko zavarovalnica nima ustreznih podatkov za uporabo zanesljive aktuarske metode za skupino ali podskupino svojih zavarovalnih obveznosti ali izterljivih zneskov iz pozavarovalnih pogodb in namenskih družb.

Za določitev krivulje netvegane obrestne mere se uporabljajo informacije iz ustreznih finančnih instrumentov tistih zapadlosti, pri katerih so trgi za te finančne instrumente, vključno z obveznicami, globoki, likvidni in pregledni. V nasprotnem primeru se krivulja netvegane obrestne mere ekstrapolira.

Dodatek za tveganje mora biti tolikšen, da zagotavlja, da je vrednost zavarovalno-tehničnih rezervacij enakovredna znesku, ki bi ga zavarovalnice zahtevale za prevzem in izpolnitev obveznosti iz zavarovalnih pogodb. Izračuna se z določitvijo stroška zagotavljanja zneska primernih lastnih virov sredstev, enakovrednega SCR, ki je potreben za zagotavljanje izpolnjevanja obveznosti iz zavarovalnih pogodb med njihovo veljavnostjo.

Mera, uporabljena pri določitvi stroškov zagotavljanja tega zneska primernih lastnih virov sredstev (mera stroškov kapitala) je za vse zavarovalnice enaka in je enaka pribitku nad ustrezno netvegano obrestno mero, ki bi ga zavarovalnica upoštevala, da bi zagotovila

primerne lastne vire sredstev, enakovredne SCR, potrebnemu za izpolnitev obveznosti iz zavarovalnih pogodb.

3.3.3 Zahtevani solventnostni kapital – SCR

SCR odraža tisto raven kapitala oziroma primernih lastnih virov sredstev, ki zavarovalnici omogoča pokritje večjih nepričakovanih izgub ter zavarovancem in drugim upravičencem iz zavarovalnih pogodb daje razumno zagotovilo, da bodo plačila ob zapadlosti izvršena. SCR odraža dejanski profil tveganj zavarovalnice ob upoštevanju vseh izmerljivih tveganj²¹ in vpliva tehnik za zmanjševanje tveganj in učinkov razpršenosti.

Izračuna se ob 99,5-odstotni stopnji zaupanja v obdobju enega leta (mera tveganja), kar pomeni, da lahko z 99,5-odstotno verjetnostjo trdimo, da zavarovalnica, ki izkazuje določen SCR v obdobju enega leta, ne bo propadla.

Direktiva SII določa, da se SCR izračuna po standardni formuli ali z uporabo notranjega modela (angl. *internal model*). Standardna formula je splošen model, ki ga lahko uporabi vsaka zavarovalnica in v katerem so vnaprej opredeljena tveganja, ki naj bodo vključena v izračun SCR, korelacijske matrike in metode za agregiranje. Notranji model je v primerjavi s standardno formulo bolj izpopolnjen in prilagojen posamezni zavarovalnici, za njegovo uporabo pa je potrebna predhodna odobritev nadzornega organa.

Pri določitvi SCR se, ne glede na metodo izračuna (standardna formula ali notranji model), upoštevajo naslednja glavna načela (PriceWaterhouseCoopers, 2010, str 144):

- kapital se izračuna ob predpostavki delujoče družbe,
- upoštevajo se vsa merljiva tveganja, ki jim je zavarovalnica izpostavljena,
- SCR bo kril sedanje poslovanje (le nepričakovane izgube) in novo poslovanje, ki naj bi bilo vzpostavljeno v naslednjih 12 mesecih,
- izračunan je ob stopnji zaupanja 99,5 odstotkov za obdobje naslednjih 12 mesecev,
- upošteva se učinek tehnik za zmanjševanje tveganj,
- izračunan mora biti najmanj enkrat letno,
- o rezultatih izračuna se poroča nadzornemu organu,
- vrednost primernih lastnih virov sredstev ne sme biti nižja od zadnjega poročanega SCR,
- SCR in primerne lastne vire sredstev je treba stalno spremljati,
- ob spremembi profila tveganj zavarovalnice je treba narediti preračun SCR in o njegovi višini poročati nadzornemu organu,
- krita morajo biti najmanj naslednja tveganja: tveganja iz pogodb neživljenjskih zavarovanj, tveganja iz pogodb življenjskih zavarovanj, tveganja iz pogodb zdravstvenih zavarovanj, tržno tveganje, kreditno tveganje in operativno tveganje.

²¹ SCR vključuje vsa merljiva tveganja. Tveganja, ki jih ni mogoče ovrednotiti, so ocenjena v okviru stebra 2 in se lahko kažejo v kapitalnem dodatku (angl.: *capital add-ons*).

Če so primerni lastni viri sredstev nižji od SCR, zavarovalnica izdela in nadzornemu organu posreduje načrt za odpravo primanjkljaja, uresničevanje omenjenega načrta nadzoruje nadzorni organ.

Standardna formula, predpisana v Direktivi SII, je sestavljena po principu modularnega pristopa, kar pomeni, da se posamezna izpostavljenost vsaki kategoriji tveganja najprej oceni in nato sešteje.

Po standardni formuli je SCR vsota postavk osnovnega zahtevanega solventnostnega kapitala (Osnovni SCR ali BSCR), kapitalskih zahtev za operativno tveganje (SCR_{op}) ter prilagoditev zaradi možnosti pokrivanja izgub s hkratnim zmanjšanjem zavarovalno-tehničnih rezervacij in odloženih davkov (Adj_{dt}).

$$SCR = BSCR + SCR_{op} + Adj_{dt} \quad (1)$$

Osnovni zahtevani solventnostni kapital mora zajemati najmanj naslednje module:

- modul tveganj premoženjskih zavarovanj (SCR_{nl}),
- modul tveganj življenjskih zavarovanj (SCR_{life}),
- modul tveganj zdravstvenih zavarovanj (SCR_{health}),
- modul tržnega tveganja (SCR_{mkt}),
- modul tveganja neplačila nasprotna stranke (SCR_{def}).

Pri oblikovanju posameznega modula se upoštevajo učinki razpršenosti (angl. *diversification effects*), če to ustreza naravi tveganja. Vse zavarovalnice uporabljajo enako obliko in enake specifikacije za module tveganj. Navedeni moduli tveganj se še naprej delijo na podmodule tveganj.

Direktiva SII določa, da se izračun osnovnega solventnostnega kapitala izvede po naslednji enačbi:

$$Osnovni SCR = \sqrt{\sum_{ij} Corr_{ij} \times SCR_i \times SCR_j} \quad (2)$$

pri čemer SCR_i označuje modul tveganja i , SCR_j označuje modul tveganja j , „ i, j “ pomenita, da so v vsoto vključene vse kombinacije i in j . Pri izračunu se SCR_i in SCR_j nadomestita s posameznimi moduli. Faktor $Corr_{ij}$ označuje korelacijski faktor, tj. faktor, ki določa stopnjo povezanosti dveh spremenljivk. Direktiva predpisuje naslednje stopnje povezanosti: (1) popolna povezanost, (0,75) velika povezanost, (0,5) srednja povezanost, (0,25) nizka povezanost, (0) povezava ne obstaja.

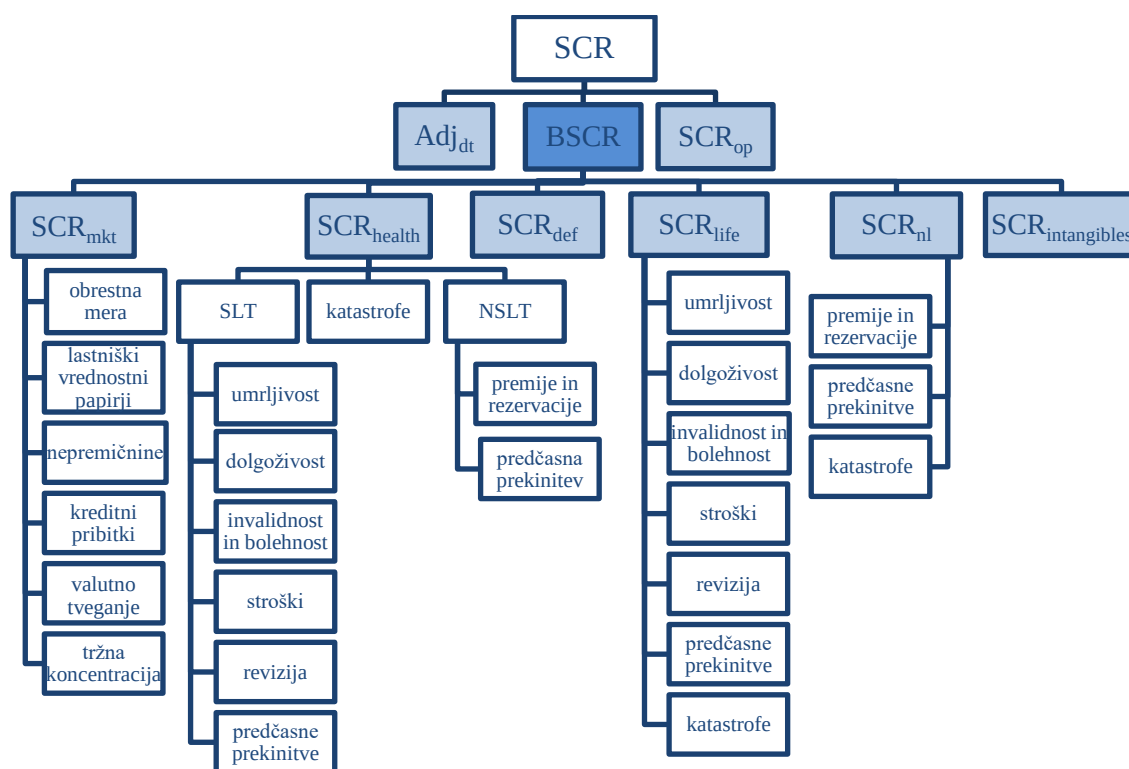
Delegirana uredba v 87. členu omenjeno enačbo razširi še z modulom tveganja za tveganje neopredmetenih sredstev ($SCR_{intangibles}$), tako da se razširjena enačba glasi:

$$\text{Osnovni SCR} = \sqrt{\sum_{ij} \text{Corr}_{ij} \times \text{SCR}_i \times \text{SCR}_j} + \text{SCR}_{\text{intangibles}} \quad (3)$$

Kapitalske zahteve za tveganje neopredmetenih sredstev se izračunajo kot: $0,8 \times V_{\text{intangibles}}$, pri čemer $V_{\text{intangibles}}$ označuje znesek neopredmetenih sredstev.

Modularno strukturo standardne formule ponazarja Slika 2.

Slika 2: Izračun SCR po standardni formuli, razdeljen na module in podmodule

Legenda: SLT – zdravstvena zavarovanja, ki se izvajajo na podobnih osnovah kot življenjsko zavarovanje.

NSLT – zdravstvena zavarovanja, ki se ne izvajajo na podobnih osnovah kot življenjsko zavarovanje.

Vir: EIOPA, *The underlying assumptions in the standard formula for the Solvency Capital Requirement calculation*, 2014, str. 6.

Direktiva SII pri uporabi standardne formule omogoča tudi uporabo specifičnih parametrov (angl. *undertaking-specific parameters*), ki so prilagojeni zavarovalnici oziroma njenim prevzetim tveganjem. Nadomestitev standardiziranih parametrov s parametri zavarovalnice je možno pri izračunu modulov tveganj premoženjskih, življenjskih in zdravstvenih zavarovanj, kadar tveganja zavarovalnice močno odstopajo od predpostavk, ki so osnova za izračun SCR po standardni formuli. Nadomestitev parametrov mora predhodno odobriti nadzorni organ.

Direktiva SII (109. člen) zavarovalnicam dovoljuje, da uporabijo poenostavljen izračun SCR za posamezen modul ali podmodul tveganj, če to dovoljujejo narava, obseg in zahtevnost tveganj,

s katerimi se soočajo, in če bi bilo nesorazmerno zahtevati, da uporabijo standardizirani izračun. S tem je zadoščeno načelu proporcionalnosti, po katerem naj bi bile določbe Direktive SII sprejemljive za vse vrste zavarovalnic in zavarovalnih poslov. Tako določbe Direktive SII ne bi bile preobremenjujoče za majhne in srednje velike zavarovalnice. Žagar (2008, str. 27) opozarja, da je pri načelu sorazmernosti treba upoštevati glavni cilj Direktive SII, tj. ustrezno raven varnosti zavarovancev, ki se s poenostavljanjem ne sme zmanjšati.

Notranji model zavarovalnici omogoča, da koncept izračuna SCR prilagodi svojim zahtevam. Millns & Wilkinson (2008, str. 10) navajata, da notranji modeli zavarovalnicam omogočajo, da same razvijejo načine za izračun svojih regulatornih kapitalskih zahtev. Notranji modeli bodo zavarovalnicam omogočili takšno oceno tveganj, ki bo veliko bolj odražala tveganja posamezne zavarovalnice in kakršne z uporabo standardne formule ne bo mogoče doseči.

Pri tem se zavarovalnica lahko odloči za uporabo popolnega notranjega modela (angl. *full internal model*) ali pa za uporabo delnega notranjega modela (angl. *partial internal model*). Popolni notranji model pokriva celotno poslovanje zavarovalnice in v celoti nadomešča standardno formulo. Obsegati mora najmanj tista tveganja, ki so določena za standardni model. Tudi pri notranjem modelu mora zavarovalnica najprej prepoznati tveganja, jih oceniti, agregirati in, ob upoštevanju odnosa do tveganja, ugotoviti višino presežka sredstev nad obveznosti, ki odraža želeni profil tveganja zavarovalnice.

Pri uporabi delnega internega modela gre za mešanico standardnega in notranjih modelov. Takšen model omogoča boljše upravljanje tveganj kot popolnoma standardizirani modeli. Direktiva SII v 112. členu določa, da zavarovalnica lahko delni notranji model uporabi za izračun enega ali več modulov ali podmodulov tveganj osnovnega zahtevanega solventnostnega kapitala, kapitalskih zahtev za operativno tveganje ali prilagoditev zaradi možnosti pokrivanja izgub s hkratnim zmanjšanjem zavarovalno-tehničnih rezervacij in odloženih davkov. Lahko ga uporabi za izračun SCR za celotno poslovanje zavarovalnice ali za enega ali več segmentov poslovanja.

Nadzorni organ, v okviru postopka izdaje dovoljenja za uporabo notranjega modela, ustreznost notranjega modela presoja preko testa uporabnosti, standardov kakovosti statističnih podatkov, standardov umeritve, opredelitev vzrokov in virov dobička oziroma izgube, standardov preverjanja ustreznosti ter standardov dokumentiranja. Upošteva pa tudi ustreznost sistema za upravljanje, merjenje, spremljanje, obvladovanje in poročanje o tveganjih zavarovalnice.

Pri delnem notranjem modelu bo nadzorni organ dodatno presojal, ali je zavarovalnica ustrezno utemeljila razlog za omejen obseg uporabe notranjega modela, ali delni notranji model ustrežneje ovrednoti tveganja zavarovalnice kot standardna formula in ali sestava delnega notranjega modela omogoča popolno vključitev v standardno formulo za izračun SCR (Direktiva SII, 113). Nadzorni organ bo moral biti pozoren, da zavarovalnice ne bodo razvijale notranjih modelov na tistih področjih, kjer bi želele imeti nižje kapitalske zahteve, temveč na področjih, kjer standardizirani pristop ne bi nudil dovolj dobre slike tveganja. Stanič (2008, str.

63) navaja, da v postopku odločanja o uporabi delnega notranjega modela, ki obsega le nekatere podmodule ali le nekatere segmente poslovanja zavarovalnice, nadzorni organi lahko od zavarovalnice zahtevajo prehodni načrt razširitve obsega uporabe delnega notranjega modela na druge podmodule ali na druge segmente poslovanja.

V okviru izdaje dovoljenja za uporabo notranjega modela se morata nadzorni organ in zavarovalnica dogovoriti tudi o politiki spreminjanja notranjega modela. Ob manjših spremembah, ki morajo biti skladne z dogovorjeno politiko spreminjanja notranjega modela, zavarovalnica ne potrebuje dovoljenja nadzornega organa, medtem ko je za večje spremembe notranjega modela dovoljenje nadzornega organa potrebno.

Štiblar in Šramel (2008, str. 370) sta mnenja, da bo uveljavitev notranjih modelov za izračun SCR zelo draga, zato si jo bodo kadrovske in finančne lahko privoščile le največje zavarovalnice in skupine. Zavarovalnice bodo pričakovale, da se jim visoki stroški uvedbe internih modelov povrnejo preko nižje vrednosti izračunanega SCR, kot bi ga dala standardna formula.

3.3.4 Zahtevani minimalni kapital – MCR

MCR predstavlja najnižjo oziroma spodnjo mejo varnosti, pod katero znesek finančnih virov ne sme pasti. Vrednost primernih osnovnih lastnih virov sredstev ne sme biti nižja od MCR.

MCR ne sme biti nižji od naslednjih absolutnih pragov: 2,5 milijona evrov za premoženjske zavarovalnice oziroma 3,7 milijona evrov, če premoženjska zavarovalnica opravlja enega ali več zavarovalnih poslov v zavarovalnih vrstah odgovornost pri uporabi motornih vozil, odgovornost pri uporabi zrakoplovov, odgovornost pri uporabi plovil, splošna odgovornost, kreditna zavarovanja in kavcijska zavarovanja; 3,7 milijona evrov za življenjske zavarovalnice in 3,6 milijona evrov za pozavarovalnice. Pri kompozitnih²² zavarovalnicah se upošteva vsota zneskov za premoženjske in življenjske zavarovalnice.

MCR se izračuna na jasen in preprost način, ki zagotavlja možnost revizije izračuna. Izračunava se najmanj četrtletno, o izračunu pa se poroča nadzornemu organu.

Direktiva SII v 129. členu določa, da se MCR izračuna kot linearna funkcija skupine ali podskupine naslednjih spremenljivk: zavarovalno-tehničnih rezervacij, obračunane zavarovalne premije, tveganega kapitala, odloženih davkov in stroškov upravljanja. Pri omenjenih spremenljivkah se pozavarovanje ne upošteva. MCR se umeri na tvegano vrednost osnovnih lastnih virov sredstev zavarovalnice s stopnjo zaupanja 85 odstotkov v obdobju enega leta.

²²Zavarovalnica, ki hkrati opravlja zavarovalne posle v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj in v zavarovalni skupini življenjskih zavarovanj. Direktiva SII določa, da lahko zavarovalnice, ki so na dan 1. maja 2004 hkrati opravljale zavarovalne posle v obeh zavarovalnih skupinah, še naprej hkrati opravljajo navedene zavarovalne posle.

Ne glede na absolutni prag MCR ne sme biti nižji od 25 odstotkov in ne višji od 45 odstotkov SCR, vključno z morebitnim kapitalskim dodatkom.²³ PriceWaterhouseCoopers (2010, str. 145) navaja, da razpon oziroma koridor, v katerem mora biti MCR glede na SCR, zagotavlja, da vedno obstaja precejšna vrzel med SCR, kot višjo ravniyo kapitalske zahteve, in MCR, kot nižjo ravniyo kapitalske zahteve.

3.3.5 Lastni viri sredstev

Izpolnjevanje kapitalskih zahtev zavarovalnice ni odvisno samo od višine kapitalskih zahtev, temveč tudi od ustreznosti lastnih virov sredstev, ki pokrivajo MCR in SCR. Lastna sredstva predstavljajo tisti del celotnih sredstev zavarovalnice, ki delujejo kot blažilec tveganj in pokrivajo finančne izgube, kjer je to potrebno. Na ta način se zagotavlja sposobnost poravnavanja obveznosti tudi takrat, ko sredstva, oblikovana iz zavarovalno-tehničnih rezervacij, ne zadoščajo in tega ni mogoče doseči z drugimi ukrepi, ki neposredno vplivajo na zmanjševanje tveganj.

V okviru poglavja 3.3.1 je bilo že omenjeno, da Solventnost II temelji na tržnem vrednotenju sredstev, zavarovalno-tehničnih rezervacij in ostalih obveznosti. Lastni viri sredstev po Solventnosti II so razlika med tržno vrednostjo sredstev in tržno vrednostjo obveznosti, vključujoč zavarovalno-tehnične rezervacije.

Določitev zneskov lastnih virov sredstev za kritje obeh kapitalskih zahtev (SCR in MCR) temelji na tristopenjskem postopku, ki zajema: določitev razpoložljivih lastnih virov sredstev, razvrstitev lastnih virov sredstev in primernost lastnih virov sredstev za kritje kapitalskih zahtev oziroma omejevanje pripoznavanja postavk lastnih virov sredstev (Žagar, 2008, str. 21).

Po Direktivi SII (87. člen) so lastni viri sredstev vsota osnovnih lastnih virov sredstev (angl. *basic own funds*) in pomožnih lastnih virov sredstev (angl. *ancillary own funds*). Osnovni lastni viri sredstev predstavljajo postavke bilance stanja, medtem ko pomožni lastni viri sredstev predstavljajo zunajbilančne postavke.

Osnovni lastni viri sredstev zajemajo presežek sredstev nad obveznostmi zavarovalnice (zmanjšan za lastne delnice) ter podrejene obveznosti zavarovalnice. Pri tem presežek sredstev nad obveznostmi zavarovalnice zajema naslednje postavke: delnice in povezan vplačani presežek kapitala, presežna sredstva, ki se ne štejejo kot zavarovalne in pozavarovalne obveznosti, uskladitvene rezerve in neto odložene terjatve za davek. Pri družbah za vzajemno

²³ Nadzorni organ lahko zavarovalnici odredi kapitalski dodatek, če (Direktiva SII, 37. člen): tveganja zavarovalnice močno odstopajo od predpostavk, uporabljenih v standardni formuli, in je uporaba notranjega modela za zavarovalnico neustrezna ali je zavarovalnica v postopku razvijanja delnega ali popolnega notranjega modela; tveganja zavarovalnice močno odstopajo od predpostavk, uporabljenih v notranjem modelu, in zavarovalnica notranjega modela v ustreznem časovnem obdobju ni prilagodila; sistem upravljanja zavarovalnice močno odstopa od standardov iz zakona ali predpisov o upravljanju tveganj in te razlike onemogočajo pravilno opredelitev, ocenjevanje, spremljanje, upravljanje in poročanje o tveganjih, ki jim je ali bi jim lahko bila izpostavljena zavarovalnica.

zavarovanje pa tudi ustanovni kapital, prispevke članov ali enakovredna postavka osnovnih lastnih sredstev družb za vzajemno zavarovanje ali družb, ki delujejo po načelu vzajemnosti in sredstva na podrejenih računih članov družbe za vzajemno zavarovanje.

Pomožni lastni viri sredstev zajemajo postavke, ki niso osnovni lastni viri sredstev in ki jih je mogoče vpoklicati za pokritje izgub. Direktiva SII (89. člen) med pomožne lastne vire sredstev uvršča nevplačan osnovni kapital ali ustanovni kapital, ki ni bil vpoklican, akreditive in jamstva ter druge pravne zaveze, ki jih je prejela zavarovalnica. Pri družbi za vzajemno zavarovanje pa tudi prihodnje terjatve, ki jih lahko ima ta družba do svojih članov, na osnovi poziva za naknadno vplačilo (angl. *call for supplementary contribution*) v naslednjih 12 mesecih. Kadar so sredstva iz naslova pomožnih lastnih virov sredstev vplačana ali vpoklicana, se štejejo za sredstvo in niso več sestavni del pomožnih lastnih virov sredstev. Pri določitvi lastnih virov sredstev sme zavarovalnica upoštevati samo tiste postavke pomožnih lastnih virov sredstev in samo v višini, kot jo je predhodno odobril nadzorni organ.

Ker vsi lastni viri sredstev ne zagotavljajo pokritja izgube v okviru rednega poslovanja in ob prenehanju poslovanja, je treba lastne vire sredstev, glede na njihove značilnosti in sposobnosti kritja izgub, **razvrstiti v tri razrede**. Berkovič Simeonova (2010, str. 19) je mnenja, da med največje spremembe, ki jih Solventnost II prinaša na področju ureditve lastnih virov sredstev, sodi prav razvrščanje lastnih virov sredstev v posamezne razrede in s tem povezane omejitve. V razred 1 so razvrščeni lastni viri sredstev najvišje kakovosti, medtem ko so v razredu 3 lastni viri sredstev najnižje kakovosti (PriceWaterhouseCoopers, 2010, str. 126). Direktiva SII določa, da se osnovni lastni viri sredstev lahko uvrščajo v vse tri razrede, medtem ko se pomožni lastni viri sredstev lahko uvrščajo samo v razred 2 ali razred 3.

Direktiva SII v 93. členu določa, da je razvrstitev postavk lastnih virov sredstev odvisna od tega, ali sodijo med osnovne lastne vire ali med pomožne lastne vire, in od tega, do katere mere izpolnjujejo določene značilnosti, in sicer predvsem stalno razpoložljivost²⁴ (angl. *permanent availability*) in podrejenost²⁵ (angl. *subordination*). Direktiva SII določa, da je pri presojanju obsega, v katerem postavke lastnih virov sredstev izpolnjujejo omenjeni dve značilnosti, treba dodatno upoštevati tudi zadostno trajanje postavk (angl. *sufficient duration*), odsotnost spodbud za plačilo (angl. *absence of incentives to redeem*), odsotnost obveznih stroškov servisiranja (angl. *absence of mandatory servicing costs*) in odsotnost obremenitev (angl. *absence of encumbrances*).

V razred 1 se razvrstijo postavke osnovnih lastnih virov sredstev, če v veliki meri zadostijo značilnosti stalne razpoložljivosti in pogoju podrejenosti ob upoštevanju zadostnega trajanja in ostalih treh značilnostih (odsotnost spodbud za plačilo, odsotnost obveznih stroškov servisiranja in odsotnost obremenitev). V omenjeni razred se uvršča velika večina presežka

²⁴ Šteje se, da je postavka stalno razpoložljiva takrat, ko je na voljo ali je lahko vpoklicana za popolno pokritje izgub pri delujočem podjetju in pri prenehanju oziroma likvidaciji.

²⁵ Šteje se, da je postavka podrejena, kadar je njen celotni znesek na voljo za pokrivanje izgub pri prenehanju oziroma likvidaciji in se njeno odplačilo imetniku zavrne, dokler niso izpolnjene vse druge obveznosti.

sredstev nad obveznostmi. Ta se glede na opredelitev, da so sredstva, ki so prosta vseh predvidljivih obveznosti, na voljo za pokrivanje izgub, obravnava kot visoko kakovostni kapital.

V razred 2 se razvrstijo postavke osnovnih lastnih virov sredstev, če v veliki meri zadostijo pogoju podrejenosti ob upoštevanju značilnosti zadostnega trajanja in ostalih treh značilnostih, ter postavke pomožnih lastnih virov sredstev, če v veliki meri zadostijo značilnosti stalne razpoložljivosti in pogoju podrejenosti ob upoštevanju zadostnega trajanja in ostalih treh značilnostih. Pomožni lastni viri sredstev morajo za razvrstitev v razred 2 izpolnjevati strožja merila od osnovnih lastni virov sredstev, ker so v primerjavi s slednjimi pojmovani kot viri slabše kakovosti.

Vse ostale postavke lastnih virov sredstev se razvrstijo v razred 3.

Znesek lastnih virov sredstev, ki izpolnjujejo pogoje za kritje kapitalskih zahtev, je skladno z merili kakovosti treba primerno omejiti. Tako določimo **primernost lastnih virov sredstev** (angl. *eligibility of own funds*) za kritje kapitalskih zahtev. Vse postavke lastnih virov sredstev razreda 1 so primerne za kritje kapitalskih zahtev. Postavke lastnih virov sredstev, razvrščenih v razred 2 in v razred 3, pa je za namen izpolnjevanja kapitalskih zahtev treba omejiti, saj ne zagotavljajo popolnega nadomestila vseh izgub v vseh okoliščinah.

Direktiva SII v 98. členu določa primernost in omejitve lastnih virov sredstev. Lastne vire sredstev, ki so primerni za kritje SCR, predstavljajo postavke lastnih virov sredstev iz razreda 1 (upoštevajo se brez omejitev) in postavke primernih lastnih virov sredstev iz razreda 2 in razreda 3 (postavke razreda 2 in 3 se upoštevajo z omejitvami). Pri tem mora biti delež vrednosti postavk lastnih virov sredstev razreda 1 večji od tretjine in delež vrednosti postavk lastnih virov sredstev razreda 3 manjši od tretjine celotne vrednosti primernih lastnih virov sredstev. Za kritje MCR so primerne samo postavke osnovnih lastnih virov sredstev, in sicer postavke razreda 1 brez omejitev in postavke razreda 2 z omejitvami, pri čemer mora biti delež vrednosti postavk osnovnih lastnih virov sredstev razreda 1 večji od polovice skupne vrednosti primernih osnovnih lastnih virov sredstev.

Delegirana uredba v 82. členu določa nadaljnje kvantitativne omejitve lastnih virov sredstev. Za kritje SCR velja, da mora primerni znesek postavk lastnih virov sredstev razreda 1 znašati najmanj polovico, primerni znesek postavk razreda 3 manj kot 15 odstotkov in vsota primernih zneskov postavk razreda 2 in 3 ne več kot 50 odstotkov SCR. Za kritje MCR velja, da mora primerni znesek postavk osnovnih lastnih virov sredstev razreda 1 znašati najmanj 80 odstotkov, primerni znesek postavk razreda 2 pa ne sme preseči 20 odstotkov MCR.

3.3.6 Pravila nalaganja

Z Direktivo SII so se določila glede nalaganja sredstev močno spremenila. Tako Direktiva SII ne vsebuje predpisanega seznama dovoljenih naložb, v katere zavarovalnice lahko nalagajo

sredstva, in količinskih omejitev posameznih vrst naložb oziroma njihovih izdajateljev. Direktiva SII celo eksplicitno predpisuje, da države članice ne smejo od zavarovalnic zahtevati, da vlagajo sredstva v določene kategorije naložb. Prav tako naložbenih odločitev zavarovalnice ne smejo pogojevati s kakršno koli predhodno odobritvijo ali z zahtevo po sistemskem obveščanju.

Dovoljene vrste naložb in kvantitativne omejitve naložb dosedanjega sistema (Solventnost I) so v sistemu Solventnosti II nadomeščene z načelom preudarne osebe (angl. *prudent person principle*), skladno s katerim zavarovalnice nalagajo vsa svoja sredstva. Omenjeno načelo od zavarovalnic zahteva, da sprejemajo preudarne odločitve o naložbah, pri katerih upoštevajo interese zavarovancev, da naložbe ustrezno usklajujejo z obveznostmi ter da ustrezno pozornost namenijo finančnim tveganjem.

Direktiva SII v 132. členu določa, da morajo zavarovalnice vse naložbe vlagati le v sredstva in instrumente, katerih tveganja lahko opredelijo, merijo, spremljajo, upravljajo, nadzirajo in o njih poročajo ter jih lahko ustrezno upoštevajo pri oceni solventnostnih potreb v okviru lastne ocene tveganj in solventnosti.²⁶ Vsa sredstva, še posebej sredstva, ki krijejo MCR in SCR, se vlagajo na način, da so zagotovljene varnost, kakovost, likvidnost in donosnost celotnega portfelja. Dodatno se izvede lokalizacija teh sredstev na način, da se zagotovi njihova razpoložljivost.

Zavarovalnica sredstva za kritje zavarovalno-tehničnih rezervacij nalaga tako, da ustreza naravi in trajanju zavarovalnih obveznosti ter je v čim boljšem interesu vseh zavarovalcev, zavarovancev in drugih upravičencev iz zavarovalnih pogodb.

Uporaba izvedenih finančnih instrumentov je v Direktivi SII podobno urejena, kot je bila v dosednji zakonodaji, tako je njihova uporaba dovoljena le, če prispevajo k zmanjšanju tveganj ali olajšajo učinkovito upravljanje portfelja. Prav tako mora zavarovalnica na preudarni ravni držati naložbe in sredstva, ki niso sprejeta v trgovanje na urejenem finančnem trgu. Naložbe morajo biti primerno razpršene, da se prepreči pretirana odvisnost od posamezne vrste naložb, izdajatelja, skupine družb, geografskega območja in pretirano kopičenje tveganj v portfelju kot celoti. Mramor (1998, str. 88) navaja, da se z razpršitvijo naložb zmanjša nesistematično tveganje, tako ostane le še sistematično tveganje, ki je splošno tveganje na določenem trgu in ki ga z razpršitvijo naložb ni mogoče odpraviti.

Direktiva SII vsebuje tudi posebne določbe, ki se nanašajo na naložbe zavarovalnice v zvezi s pogodbami o življenjskem zavarovanju, pri katerih zavarovanec prevzema naložbeno tveganje. Pri nalaganju sredstev iz teh zavarovanj se ne uporabljajo pravila, predstavljena v predhodnem odstavku. Če omenjene pogodbe vključujejo tudi zjamčen donos na vložena sredstva ali druga zjamčena izplačila, se pravila iz predhodnega odstavka uporabljajo za naložbe, ki krijejo

²⁶ Več o lastni oceni tveganj in solventnosti navajamo v poglavju 3.4.

ustrezne dodatne zavarovalno-tehnične rezervacije za zajamčen donos na vložena sredstva ali za druga zajamčena izplačila.

3.4 Drugi steber – kvalitativen nadzorniški pregled

Drugi steber določa kvalitativne zahteve za poslovanje zavarovalnice in tako dopolnjuje določila prvega stebra. Glavni elementi drugega stebra se nanašajo na ustrezen sistem upravljanja zavarovalnice (angl. *governance system*), vključno z ustrežno notranjo organizacijo in s ključnimi funkcijami (angl. *key functions*), z učinkovitim sistemom upravljanja tveganj (angl. *risk management system*) in s prepoznavanjem tveganja z lastno oceno tveganj in solventnosti (angl. *Own Risk and Solvency Assessment*, v nadaljevanju ORSA). V okvir drugega stebra sodijo tudi splošne določbe o nadzoru (nadzorniške pristojnosti in proces nadzorniškega pregleda).

Direktiva SII določa, da mora zavarovalnica vzpostaviti učinkovit **sistem upravljanja**, ki zagotavlja dobro in preudarno upravljanje dejavnosti ter je sorazmeren naravi, obsegu in zahtevnosti poslovanja zavarovalnice. Sistem upravljanja obsega pregledno organizacijsko strukturo z jasno opredeljenimi in razmejenimi notranjimi razmerji glede odgovornosti ter učinkovit sistem prenosa informacij. Nadalje vsebuje tudi učinkovite ključne funkcije upravljanja, strategijo, pisna pravila, procese in postopke upravljanja tveganj ter ukrepe za zagotovitev rednega in stalnega poslovanja.

Zavarovalnica mora imeti pregledna in razumljiva pisno opredeljena pravila sistema upravljanja za upravljanje tveganj (angl. *risk management*), spremljanje skladnosti (angl. *compliance*), sistem notranjih kontrol (angl. *internal control*), notranjo revizijo (angl. *internal audit*), aktuarsko funkcijo (angl. *actuarial function*) in če del poslovanja prenese na drugo osebo tudi za izločene posle (angl. *outsourcing*).

Funkcije, vključene v sistem upravljanja, se štejejo za ključne funkcije in posledično za pomembne in kritične funkcije. Sistem upravljanja vključuje naslednje ključne funkcije: funkcijo upravljanja tveganj, funkcijo spremljanja skladnosti, funkcijo notranje revizije in aktuarsko funkcijo. Direktiva SII v 42. členu določa, da morajo vse osebe, ki dejansko vodijo zavarovalnico ali so nosilci ključnih funkcij, ves čas izpolnjevati zahteve glede sposobnosti in primernosti (angl. *fit and proper*). Pri tem se s sposobnostjo razume, da njihova strokovna usposobljenost, znanje in izkušnje ustrezajo za dobro in preudarno upravljanje. Za primerno se šteje oseba dobrega ugleda in integritete

Glavna poudarka drugega stebra sta visoka kakovost procesov upravljanja in strokovno delo, skupaj z doslednim in celovitim sistemom notranjih kontrol, ki podpira prepoznavanje, samooceno, obravnavanje in spremljanje tveganj (Stanič, 2008, str. 66). Nov pristop upravljanja zavarovalnice daje poseben poudarek visoki kakovosti procesov vodenja in strokovnim človeškim virom, skupaj z dobro razvitim sistemom notranjih kontrol. Poudarjena je vloga uprave in višjega vodstva z jasno opredelitvijo njihovih odgovornosti. Nova zakonodaja zavarovalnice spodbuja, da uvedejo stalni nadzor nad vsakodnevnim poslovanjem,

učinkovito poročanje in notranjo revizijo. Z učinkovitim upravljanjem se lahko omeji izpostavljenost operativnemu tveganju, kar vpliva na zmanjšanje kapitalskih zahtev (Sterzynski & Dhaene, 2006, str. 9–10).

Učinkovit sistem notranjih kontrol zavarovalnice obsega administrativne in računovodske postopke, ustrezno ureditev poročanja na vseh ravneh in funkcijo spremljanja skladnosti.

Ključni element sistema upravljanja v zavarovalnici predstavlja učinkovit sistem upravljanja tveganj (angl. *risk management system*). Ta obsega strategije, procese in postopke poročanja, potrebne za odkrivanje, merjenje, spremljanje in upravljanje tveganj, ki so jim, ali bi jim lahko bile zavarovalnice izpostavljene, ter poročanje o njih in njihovih medsebojnih odvisnostih. Sistem upravljanja tveganj zajema tveganja, ki bodo vključena v izračun SCR, zaradi česar ustvarja interakcijo s kvantitativnimi predpisi iz prvega stebra. Prav tako pa zajema tudi tveganja, ki niso ali niso popolnoma vključena v omenjeni izračun.

Berk, Peterlin in Ribarič (2005, str. 18) navajajo, da številne družbe celovito upravljanje tveganj enačijo z upravljanjem finančnega tveganja, pri tem pa pozabljajo na ostala tveganja, ki jih je tudi treba upoštevati, kot so tveganje delovanja, strateško tveganje, operativno tveganje, tržno tveganje in druga.

Sistem upravljanja tveganj obsega področja, kot so sklepanje zavarovanj in oblikovanje zavarovalno-tehničnih rezervacij, upravljanje sredstev in obveznosti, naložbe, predvsem v izvedene finančne instrumente in podobne obveze, likvidnost, upravljanje tveganj, ki jim je zavarovalnica izpostavljena (zavarovalna, tržna, kreditna, operativna, likvidnostna tveganja in tveganja koncentracije) ter pozavarovanje in druge tehnike za zmanjševanje tveganj.

Zavarovalnica, ki za izračun SCR uporablja notranji model, mora v sistem upravljanja tveganj vključiti še dodatne naloge, ki so povezane z oblikovanjem, izvajanjem, s preizkušanjem, z dokumentiranjem, morebitnimi spremembami in analiziranjem izvajanja notranjega modela ter obveščanjem organov upravljanja o notranjem modelu.

Del sistema upravljanja tveganj vsake zavarovalnice je tudi izvedba ORSA. Njen namen je na osnovi v prihodnost usmerjenega pogleda oceniti skupne solventnostne potrebe zavarovalnice glede na specifični profil njenih tveganj. ORSA tako izraža lasten pogled zavarovalnice na njeno vrsto tveganj ter kapital in druga sredstva, potrebna za obvladovanje teh tveganj. Pri izvedbi ORSA je treba upoštevati vsa tveganja, ki jim je zavarovalnica izpostavljena, vključno s tveganji, ki jim bo lahko izpostavljena v prihodnosti. ORSA vsebuje najmanj naslednje ocene (Direktiva SII, 45. člen):

- oceno skupnih solventnostnih potreb zavarovalnice ob upoštevanju specifičnega profila tveganj, ki jim je zavarovalnica izpostavljena, odobrenih internih meja dovoljenih tveganj in poslovne strategije zavarovalnice,

- oceno stalne skladnosti s kapitalskimi zahtevami (SCR in MCR) ter z zahtevami glede zavarovalno-tehničnih rezervacij,
- oceno odstopanja profila tveganj zavarovalnice od predpostavk, ki so bile osnova za določitev SCR.

ORSA se ne uporabi za izračun SCR, temveč predstavlja sestavni del poslovne strategije zavarovalnice, zato se upošteva pri strateških odločitvah družbe. Zavarovalnice morajo omenjeno oceno izvajati redno, in sicer najmanj enkrat letno, izvesti pa jo morajo tudi po vsaki pomembni spremembi v profilu tveganj. O rezultatih ORSA morajo zavarovalnice poročati nadzornemu organu.

Drugi steber določa tudi **postopek nadzorniškega pregleda** (angl. *supervisory review process – SRP*). Ta je v Direktivi SII urejen v Poglavju III, kjer je nadzornim organom dodeljena večja vloga, kot so jo imeli v predhodni ureditvi. Poleg tega bo razvoj skupnih standardov in metod pripomogel k višji ravni usklajenosti nadzornih metod, orodij in pooblastil znotraj Evropske unije. Nadzorne dejavnosti vključujejo tudi okrepljeno sodelovanje med nadzorniki.

V okviru nadzorniškega pregleda nadzorni organi pregledajo in ovrednotijo strategije, procese in postopke poročanja, ki so jih zavarovalnice vzpostavile za upoštevanje zakonov in drugih predpisov, sprejetih skladno z Direktivo SII. Nadzor temelji na pristopu, usmerjenem v prihodnost in k tveganjem.

Nadzorni organi ocenjujejo sposobnost sistema upravljanja zavarovalnic, tako ugotavljajo, ali je zavarovalnica sposobna identificirati in upravljati tveganja in potencialna tveganja, ki ji pretijo.

Predmet nadzorniškega pregleda so kvantitativni in kvalitativni vidiki poslovanja zavarovalnice. Pri presojanju kvalitativnega vidika poslovanja nadzorni organi med drugim presojujejo kakovost podatkov, postopke ocenjevanja, kakovosti in dovršenosti sistemov upravljanja tveganj ter kakovost načrtov za ukrepanje pri uresničitvi tveganj.

Nadzorni organi imajo na voljo ustrezna sredstva, metode in pooblastila za preverjanje sistema upravljanja ter za vrednotenje nastajajočih tveganj, ki so jih te družbe odkrile in ki lahko vplivajo na njihovo finančno trdnost. Tveganja, zadostnost finančnih sredstev in upravljanje zavarovalnic ocenjujejo skladno z naravo in obsegom poslovanja zavarovalnic. Prav tako imajo potrebna pooblastila, da od zavarovalnic zahtevajo izboljšanje in okrepitev sistema upravljanja za zagotovitev njegove skladnosti z zahtevami iz Direktive SII.

Nadzorni organi bodo v okviru postopka pregleda še posebej pregledovali in ocenjevali (Lutar Markovič, 2012, str. 40):

- sistem upravljanja, vključno z ORSA,

- zavarovalno-tehnične rezervacije,
- kapitalske zahteve (SCR in MCR),
- naložbena pravila,
- kakovost in količino lastnih virov sredstev,
- če zavarovalnica uporablja notranji model, stalno skladnost z zahtevami, ki veljajo zanj.

Nadzorni proces vključuje stalno preverjanje pravilnega opravljanja dejavnosti zavarovanja ter upoštevanja nadzornih določb. Nadzor nad zavarovalnicami se opravlja s preverjanjem poročil in obvestil zavarovalnic (angl. *off-site supervision*) in z opravljanjem pregledov poslovanja zavarovalnic na kraju samem (angl. *on-site supervision*). Nadzorni organi imajo pooblastila, da zahtevajo vse informacije, potrebne za izvajanje nadzora. Prav tako imajo pooblastila za sprejemanje preventivnih in kurativnih oziroma popravljalnih ukrepov, s katerimi zagotavljajo, da zavarovalnice spoštujejo določbe zakonov in drugih predpisov, ki urejajo njihovo poslovanje.

3.5 Tretji steber – preglednost in tržna razkritja

Tretji steber se nanaša na preglednost trga in vsebuje določila glede razkritij. Njegov namen je spodbujati tržno disciplino z zahtevo posredovanja informacij trgu in nadzornemu organu. Zahteve za poročanje v okviru Solventnosti II vključujejo poročanje zavarovalnic nadzornim organom (angl. *Report to Supervisors – RTS*) in javno poročanje zavarovalnic v obliki poročila o solventnosti in finančnem položaju (angl. *Solvency and Financial Condition Report*, v nadaljevanju SFCR). Tretji steber se nanaša na poročanje na ravni posamezne zavarovalnice (angl. *solo level*) in na poročanje na ravni zavarovalne skupine (angl. *group level*). Za izpolnitev poročevalskih zahtev morajo imeti zavarovalnice vzpostavljen nov, zelo zapleten poročevalski sistem.

De Nederlandsche Bank (2016) navaja, da je tretji steber sestavljen iz štirih elementov, in sicer poleg SFCR in poročil nadzorniku vključuje tudi:

- poročila o vnaprej določenih dogodkih (angl. *reports on predefined events*): zavarovalnica mora takoj obvestiti nadzorni organ o dogodkih, ki lahko pomembno vplivajo na njeno poslovanje, rezultat, profil tveganj, solventnost ali finančno stanje ter
- politiko o javnih razkritjih in poročanju nadzorniku: zavarovalnice morajo imeti ustrezne sisteme in strukture za pripravo podatkov, namenjenih javnosti in nadzornemu organu, ter pisna pravila za zagotavljanje stalne ustreznosti razkritih informacij.

Tretji steber Solventnosti II prinaša večjo preglednost in večji obseg razkritij zavarovalnic. Te bodo morale vsem udeležencem na trgu zagotoviti večji obseg informacij o svojem poslovanju. Tako naj bi se zagotovila večja informiranost vseh interesnih skupin ter izboljšala varnost zavarovancev in investorjev (Sterzynski & Dhaene, 2006, str. 10–11). S preglednim razkrivanjem podatkov, povezanih z upravljanjem tveganj, bo zunanjim uporabnikom

omogočeno, da lahko sami ocenijo tveganja, povezana s premoženjskim stanjem in poslovanjem zavarovalnice (Stanič, 2008, str. 66). Na osnovi pregleda letnih poročil slovenskih družb, vključno z zavarovalnicami, lahko hitro ugotovimo, da problematiki tveganj ne posvečajo velike pozornosti. Solventnost II želi to popraviti, zato upravljanju tveganj in razkrivanju podatkov o tem namenja precejšnjo pozornost. Pričakujemo lahko, da bodo interesne skupine z zahtevo po razkrivanju podatkov o upravljanju tveganj zavarovalnice lažje ocenile profil tveganj, ki mu je zavarovalnica izpostavljena. Omogočena bo tudi lažja primerjava učinkovitosti upravljanja tveganj in kapitala.

Pomemben del nove zakonodajne ureditve Solventnosti II predstavlja usklajeno **poročanje** zavarovalnic njihovim **nadzornim organom** (poročanje za potrebe nadzora). Na osnovi usklajenih zakonskih zahtev in smernic na ravni celotne skupnosti bodo zavarovalnice lahko pripravljale enotna poročila svojim nadzornikom. Primerna harmonizacija oziroma konvergenca poročanja nadzorniku je zagotovljena s predpisi na ravni 2 in 3. Poročanje za potrebe nadzora vključuje različne vrste podatkov, ki jih nadzorni organi potrebujejo pri izvrševanju svojih nalog in pristojnosti. Za omenjene podatke velja, da običajno niso javni.

Poročila, ki jih zavarovalnica pripravi za potrebe nadzora, sestavljajo kvantitativne poročevalske preglednice oziroma tabele (angl. *Quantitative Reporting Templates – QRTs*), redno poročilo nadzornemu organu (angl. *Regular Supervisory Reporting – RSR*) ter poročilo ORSA. Opisni del poročila nadzornemu organu je strukturiran na enak način kot javno objavljeno SFCR, pri čemer so podatki v poročilu nadzornemu organu bolj podrobni ali pa obsegajo zaupne podatke, ki javnosti ne morejo biti razkriti. Kvantitativni del poročila vsebuje obrazce oziroma tabele za poročanje. Pri tem je treba razlikovati med četrtnim in letnim poročanjem nadzornemu organu, pri čemer je obseg podatkov pri četrtnem poročanju manjši kot pri letnem.

Za **poročanja javnosti** morajo zavarovalnice še naprej pripravljati letno poročilo. Poleg letnega poročila morajo vsako leto pripraviti tudi SFCR,²⁷ ki ju morajo potrditi organi upravljanja oziroma nadzora. Obe poročili sta javno dostopni.

Pri razkrivanju podatkov v okviru SFCR je treba razkriti (Stanič, 2008, str. 66):

- pregled in učinkovitost poslovanja,
- opis sistema upravljanja tveganj,
- osnove za vrednotenje in metodologije merjenja tveganja,
- upravljanje tveganj, vključno z analizo občutljivosti,
- upravljanje kapitala.

Poleg SFCR mora zavarovalnica javno objaviti tudi nekatere kvantitativne poročevalske preglednice oziroma tabele.

²⁷ Podrobnejša vsebina SFCR je prikazana v poglavju 4.5.

3.6 Implementacija Solventnosti II v Sloveniji

Državni zbor je 24. novembra 2015 sprejel Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1), ki se je začel uporabljati 1. januarja 2016 in je nadomestil zakon iz leta 2000.

ZZavar-1 predstavlja nov sistemski zakon za področje zavarovalništva, s katerim se v slovenski pravni red prenaša Direktiva SII. Zakon določa pogoje za ustanovitev, poslovanje in nadzor zavarovalnic s sedežem v Sloveniji. Na novo ureja izračun kapitalskih zahtev, korporativno upravljanje in poročanje. Skladno z novo zakonodajo kapitalске zahteve odražajo specifični profil tveganj vsake zavarovalnice, saj je v izračunu kapitalskih zahtev treba upoštevati vsa tveganja, ki jim je zavarovalnica izpostavljena. Zavarovalnice, ki dobro obvladujejo tveganja, bodo tako imele nižje kapitalске zahteve. Zavarovalnice, pri katerih so tveganja večja, pa bodo imele večje kapitalске zahteve.

ZZavar-1 uvaja tudi strožje standarde za sodelovanje v upravi in nadzornem svetu. Po novem tako zahteva pet let izkušenj na vodstvenih oziroma nadzorstvenih položajih, kar velja tudi za delavce, ki sodelujejo v organih vodenja in nadzora. ZZavar-1 vsebuje tudi področja, ki jih Direktiva SII ne ureja. Med takimi področji so družbe za vzajemno zavarovanje, poslovne knjige, letna poročila,²⁸ pravila za delovanje AZN ter pogoji za zavarovalno zastopanje (Vovk, 2016, str. 42).

Na osnovi ZZavar-1 je AZN pristojna za izdajo podzakonskih aktov oziroma sklepov, s katerimi podrobneje ureja posamezna področja. Pri pripravi omenjenih sklepov je treba zagotoviti, da so besedila usklajena z Direktivo SII in izvedbenimi ukrepi ter neobvezujočimi smernicami in s priporočili, ki jih glede izvajanja Direktive SII izdaja EIOPA. AZN je tako izdala 34 novih sklepov,²⁹ njihov seznam je prikazan v Prilogi 4.

Zaradi večplastnosti področja, ki ga zajema režim Solventnosti II, je postopek njegove implementacije dolgotrajen in zapleten ter zahteva usklajeno delovanje strokovnjakov z različnih področij. Implementacija omenjenega režima zahteva visoke začetne administrativne stroške, predvsem na področju informacijske tehnologije, ter visoko usposobljenost človeških virov.

EIOPA oziroma njen predhodnik CEIOPS sta možne vplive Solventnosti II na poslovanje oziroma kapitalsko ustreznost zavarovalnic proučevala z izvedbo tako imenovanih kvantitativnih študij vplivov (angl. *Quantitative Impact Study*, v nadaljevanju QIS). Izvedenih je bilo pet tovrstnih študij, prva QIS je bila izvedena konec leta 2005. V zadnji tovrstni študiji, tj. QIS5, ki je bila izvedena v letu 2010, je v Sloveniji sodelovalo 16 zavarovalnic. Sodelovale so vse zavarovalnice, ki opravljajo premoženjska in zdravstvena zavarovanja, in obe pozavarovalnici, medtem ko ena zavarovalnica, ki opravlja življenjska zavarovanja, ni

²⁸ Spremembe, ki jih nova zakonodaja prinaša na področju letnih poročil, so predstavljene v poglavju 4.

²⁹ Podatki po stanju na dan 27. maj 2016.

sodelovala, zato je bilo v študiji zajetih 93,8 odstotkov življenjskih zavarovanj. Študija se je nanašala na poslovno leto oziroma zaključek poslovnega leta 2009. Rezultati omenjene študije so pokazali, da bi bilo po tehničnih specifikacijah QIS5 šest zavarovalnic kapitalsko neustreznih. Samo pri treh zavarovalnicah se je koeficient solventnosti³⁰ po zahtevah QIS5 (Solventnost II) v primerjavi s Solventnostjo I povečal, medtem ko se je pri vseh ostalih znižal.

AZN je sprotno preverjala pripravljenost slovenskih zavarovalnic na Solventnost II, in sicer najprej preko QIS. Od leta 2014 pa je AZN pripravljenost zavarovalnic na Solventnost II redno preverjala preko vprašalnikov, ki jih je pripravljala četrtletno. Izvedenih je bilo pet krogov omenjenih vprašalnikov, zadnji je bil izveden aprila 2015.

Ker je bila uveljavitev Direktive SII večkrat odložena, je EIOPA sprejela posebne smernice za pripravo na omenjeno direktivo, imenovane »pripravljalne smernice« (angl. *preparatory guidelines*), ki so bile namenjene enotnim prilagoditvenim postopkom za uvedbo Direktive SII. Pripravljalne smernice so zajemale štiri smernice, in sicer Smernice o sistemu upravljanja, Smernice o v prihodnost usmerjeni lastni oceni tveganj podjetja (na podlagi načel ORSA), Smernice o predložitvi informacij nacionalnim nadzornim organom in Smernice o postopku pred začetkom uporabe notranjih modelov. Omenjene smernice so začele veljati 1. januarja 2014 in so veljale do konca leta 2015. Nacionalni zavarovalni organi so glede pripravljalnih smernic imeli dve možnosti, in sicer slediti zavezam v smernicah ali pa navesti razloge za neimplementacijo posameznih določb smernic. AZN je, z izjemo smernice, ki se nanaša na interne modele, predlagala implementacijo preostalih treh smernic, vendar ne v celoti, temveč v delu, ki je primeren glede na zakonsko ureditev in stanje zavarovalnic na zavarovalnem trgu v Sloveniji. S spremembo ZZavar v prvi polovici leta 2014 je bila tako v slovenski pravni red prenesena le vsebina ključnih smernic. Zavarovalnice so morale v pripravljalnem obdobju AZN posredovati tudi že del poročil, kot da bi Solventnost II že veljala.

4 SPREMEMBE LETNEGA POROČANJA PO NOVI ZAVAROVALNI ZAKONODAJI³¹

4.1 Zakonske in strokovne osnove za pripravo letnega poročanja zavarovalnic po 1. januarju 2016

ZZavar-1 od 1. januarja 2016 predstavlja zakonsko osnovo za ustanavljanje, poslovanje in nadzor zavarovalnic s sedežem v Sloveniji. Kot je bilo že omenjeno, je ZZavar-1 v slovenski pravni red prenesel Direktivo SII. Določila o javnih razkritjih so urejena v petem poglavju ZZavar-1 in se nanašajo na letno poročilo zavarovalnice in na SFCR. Pri tem je treba omeniti, da določbe ZZavar-1 na področju letnega poročila in računovodskih izkazov ne prinašajo večjih novosti v primerjavi s predhodnim zakonom. Prav tako omenjena določila niso povzeta

³⁰ Koeficient solventnosti je enak kvocientu med kapitalskimi zahtevami in upoštevanim kapitalom.

³¹ Pod novo zavarovalno zakonodajo oziroma novo zakonodajo razumemo vse spremembe, ki jih je prinesla Solventnost II, in ostale spremembe, ki jih je prinesel ZZavar-1 in na njegovi osnovi izdani sklepi, ki niso povezane s Solventnostjo II.

po Direktivi SII, saj ta tega področja ne ureja. Na drugi strani pa pomembno novost na področju obveščanja oziroma javnih razkritij predstavlja SFCR, ki ga je v zavarovalno zakonodajo prinesla Solventnost II in ga podrobneje predstavljamo v poglavju 4.5.

Nova zakonodaja prinaša zavarovalnicam v Sloveniji precejšnje spremembe na področju javnih razkritij. Po dosedanji zakonodaji je bila javnost seznanjena le s povzetkom letnega poročila, ki ga je morala zavarovalnica, skupaj z mnenjem revizorja in mnenjem pooblaščenega aktuarja, objaviti v dnevnem tisku oziroma strokovnem finančnem tisku, ki je izhajal najmanj enkrat tedensko.

Več informacij so interesne skupine lahko pridobile iz letnih poročil zavarovalnic, saj večina zavarovalnic omenjena poročila objavlja na svojih spletnih straneh. Skladno s Sklepom o spremembah in dopolnitvah sklepa o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2009 (Ur.l. RS, št. 89/2014), sprejetim v letu 2014, so zavarovalnice dolžne revidirano letno poročilo objaviti na svoji spletni strani. Zavarovalnica pa mora zaradi javne objave podatkov letno poročilo skupaj z revizorjevim mnenjem predložiti tudi organizaciji, pooblaščen za obdelovanje in objavljanje podatkov (v Sloveniji to funkcijo opravlja AJPES).

Nova zakonodaja ne določa več obvezne objave povzetka letnega poročila, določa pa obvezno objavo letnega poročila na javnih spletnih straneh zavarovalnice. Tako 260. člen ZZavar-1 določa, da zavarovalnica letno poročilo skupaj z revizorjevim poročilom objavi na svojih spletnih straneh v šestih mesecih po koncu koledarskega leta. Omenjena poročila morajo biti na javnih straneh zavarovalnice dostopna še najmanj pet let po objavi. Objava letnega poročila na spletni strani zavarovalnice ima številne prednosti pred tiskano verzijo, saj izboljša hitrost in dostop do letnega poročila ter omogoča lažje iskanja. Prav tako je letno poročilo zavarovalnic zaradi zagotovitve javne objave podatkov še vedno treba oddati na AJPES.

ZZavar-1 v 253. členu določa, da se za poslovne knjige in letno poročilo zavarovalnic uporabljajo splošna pravila, določena v zakonu, ki ureja gospodarske družbe, medtem ko se za revidiranje uporabljajo splošna pravila zakona, ki ureja revidiranje. Če ZZavar-1 in predpis, izdan na njegovi osnovi, določata posebna pravila, ki odstopajo od splošnih pravil omenjenih dveh zakonov, zavarovalnica uporablja posebna pravila.

Na osnovi 254. člena ZZavar-1 AZN v zvezi z letnim poročilom predpiše vrste in sheme računovodskih izkazov ter konsolidiranih računovodskih izkazov zavarovalnice ter podrobnejšo vsebino računovodskega poročila in poslovnega poročila. Tako je AZN izdala Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic (Ur.l. RS, št. 1/2016, v nadaljevanju Sklep), ki je začel veljati 23. januarja 2016 in je nadomestil predhodni SKL 2009. Zavarovalnice bodo prvo letno poročilo po določilih nove zakonodaje pripravile za poslovno leto 2016.

Kot je bilo že omenjeno, Direktiva SII ne vsebuje določb glede letnega poročila zavarovalnic, zato na tem področju ne prinaša nobenih sprememb. Zavarovalnice morajo tako še naprej sestavljati letno poročilo skladno z nacionalnimi zakonodajami. Za slovenske zavarovalnice to pomeni, da morajo pri sestavi upoštevati ZGD-1, ki v 54. členu določa, da zavarovalnice sestavljajo računovodske izkaze skladno z MSRP. Ker so bila določila ZGD-1 že predstavljena v poglavju 1.3 in določila MSRP v poglavju 2.1.2, jih na tem mestu ne ponavljamo. Dodatno pa morajo zavarovalnice upoštevati tudi Sklep, ki ga je izdala AZN.

Zavarovalnice računovodske izkaze, ki sestavljajo letno poročilo zavarovalnice, sestavljajo za poslovno leto, ki je enako koledarskemu letu. Skupaj z letnim poročilom zavarovalnice predložijo AZN tudi poročilo nosilca aktuarske funkcije.

ZZavar-1 v primerjavi s predhodnim zakonom prinaša krajše roke za predložitev računovodskih izkazov AZN ter izenačuje rok, v katerem morajo omenjene izkaze predložiti pozavarovalnice, z rokom, ki velja za zavarovalnice. Naj samo spomnimo, da so po predhodni ureditvi pozavarovalnice za predložitev poročil imele en mesec časa več kot zavarovalnice.

ZZavar-1 tako določa naslednje roke za predložitev poročil AZN:

- nerevidirane računovodske izkaze v dveh mesecih po izteku koledarskega leta,
- nerevidirane konsolidirane računovodske izkaze v treh mesecih po izteku koledarskega leta,
- trimesečne računovodske izkaze v enem mesecu po izteku trimesečja,
- revidirano letno poročilo, revidirano konsolidirano letno poročilo in revizorjevo poročilo (skupaj z dodatnim revizorjevim poročilom) v osmih dneh po prejemu revizorjevega poročila oziroma najkasneje v štirih mesecih po izteku koledarskega leta.

Letno poročilo in konsolidirano letno poročilo zavarovalnice mora pregledati pooblaščen revizor. ZZavar-1 prinaša nekaj novosti glede imenovanja oziroma obveznosti zamenjave revizijske družbe. Skladno z novimi določili zavarovalnica imenuje revizijsko družbo za revizijski pregled letnega poročila za najmanj tri poslovna leta. Posamezna revizijska družba lahko opravlja revizijski pregled letnega poročila največ deset neprekinjenih poslovnih let, s prekinitvijo najmanj štirih naslednjih poslovnih let. Podrobnejšo obliko, vsebino in najmanjši obseg revizijskega pregleda in revizorjevega poročila predpiše AZN.

4.2 Spremembe v računovodskih izkazih

Direktiva SII vsebuje določila glede vrednotenja sredstev in obveznosti za izračun kapitalskih zahtev zavarovalnice, medtem ko ne vsebuje določil glede letnega poročila zavarovalnice. Zaradi navedenega Direktiva SII ne prinaša sprememb, ki bi vplivale na računovodske izkaze, vključene v letno poročilo. Slovenske zavarovalnice morajo tako še naprej sestavljati računovodske izkaze skladno z ZGD-1, MSRP in s Sklepom. Pri vrednotenju sredstev in

obveznosti v računovodskih izkazih zavarovalnica še naprej upošteva določila MSRP. Pri vrstah računovodskih izkazov tudi po novi zakonodaji ni sprememb. Letne računovodske izkaze zavarovalnic tako še vedno sestavljajo (Sklep, 4. člen): bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz vseobsegajočega donosa, izkaz denarnih tokov in izkaz sprememb lastniškega kapitala. Poleg navedenih izkazov zavarovalnice sestavljajo tudi predlog uporabe bilančnega dobička oziroma obravnavanja bilančne izgube, ki ga predložijo k revidiranemu letnemu poročilu. Vsebina posameznih računovodskih izkazov je predstavljena v poglavju 2.3, zato je na tem mestu ne ponavljamo, temveč izpostavljamo le spremembe, ki jih je prinesla nova zakonodaja. Sheme posameznih letnih računovodskih izkazov zavarovalnic, ki morajo biti zajete v letno poročilo zavarovalnice po novi zakonodaji, pa so predstavljene v Prilogi 5.

Če primerjamo sheme računovodskih izkazov po dosedanji in po novi zakonodaji, ugotovimo naslednje spremembe:

- V bilanci stanja po novi zakonodaji so nekdanje matematične rezervacije nadomeščene z zavarovalno-tehničnimi rezervacijami za življenjska zavarovanja. Razlog za omenjeno preimenovanje je posledica dejstva, da Solventnost II termina »matematične rezervacije« ne uporablja več. Nadalje je tako na strani aktive kot tudi na strani pasive dodana postavka, ki se nanaša na zunajbilančne postavke. Omenjena postavka je dodana predvsem zaradi dodatnega razkrivanja podatkov, ki niso zajeti v bilanci stanja. Poleg tega tudi Solventnost II zunajbilančnim postavkam, v kvantitativnih podatkih, ki se poročajo nadzornemu organu (RTS), namenja poseben obrazec.
- V izkazu denarnih tokov so pri vseh postavkah črtane podpostavke, ki so zahtevale ločeno prikazovanje denarnih tokov, financiranih iz zavarovalno-tehničnih rezervacij in financiranih iz drugih virov. Ločitev financiranja glede na vir je bila po Solventnosti I zelo pomembna, medtem ko to za Solventnosti II ne velja. Nadalje sta postavki prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb in prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb združeni v eno postavko. Na enak način je prišlo do združitve tudi pri izdatkih za pridobitev finančnih naložb.
- V izkazu sprememb lastniškega kapitala je dodana vrstična postavka za razporeditev čistega dobička v zadržani čisti poslovni izid.

Po dosedanji zakonodaji so morale zavarovalnice v letno poročilo poleg letnih računovodskih izkazov vključiti tudi računovodske izkaze po shemi za poročanje AZN, ki so se nanašali na zadnje obračunsko obdobje. To so bili računovodski izkazi, ki so jih zavarovalnice po predpisani shemi sestavljale trimesečno za namene poročanja AZN, sestavljala pa sta jih bilanca stanja in izkaz celotnega vseobsegajočega donosa. Shemi omenjenih izkazov sta bili povzeti po Direktivi 91/674/EGS in sta bili bistveno daljši od shem, predpisanih za letne računovodske izkaze. Zavarovalnice so omenjena računovodska izkaza vključile v prilogo letnega poročila.

Glede na določila novega Sklepa zavarovalnica omenjenih izkazov ne vključuje več v letno poročilo. Pri tem je treba poudariti, da je Direktiva 91/674/EGS še vedno v veljavi, saj z

Direktivo SII ni prenehala veljati. Ideja, ki jo je AZN zasledovala pri sprejemu omenjene odločitve, je bila, da s prevelikim številom različnih računovodskih izkazov ni želela preveč obremenjevati zavarovalnic. Zavarovalnice morajo namreč že tako sestavljati letne računovodske izkaze, ki jih vključijo v letno poročilo in katerih shema je enostavnejša in preglednejša ter prilagojena zahtevam MSRP. Z uvedbo Solventnosti II pa morajo sestavljati tudi bilanco stanja za potrebe izračuna kapitalskih zahtev, tj. bilanco stanja po Solventnosti II, kjer so sredstva in obveznosti vrednotene po ekonomski oziroma tržni vrednosti. Poleg tega računovodskih izkazov po shemi za poročanje AZN interesne skupine, razen AZN, tudi niso najbolj razumele. Ne glede na navedeno menimo, da črtanje zahteve po vključevanju omenjenih dveh izkazov v letno poročilo predstavlja neusklajenost z Direktivo 91/674/EGS.

4.3 Spremembe v pojasnilih k računovodskim izkazom

Vsebina posameznih pojasnil k računovodskim izkazom je predstavljena v poglavju 2.4, zato je na tem mestu ne ponavljamo, temveč izpostavljamo le spremembe, ki jih je prinesla nova zakonodaja.

Zavarovalnica v pojasnilih k letnim računovodskim izkazom razkrije vse informacije, ki jih predpisujejo ZGD-1, MSRP ter Sklep, ne razkriva pa več informacij, ki jih predpisuje Direktiva 91/674/EGS. Zavarovalnica tako v okviru pojasnil k izkazu poslovnega izida in vseobsegajočega donosa tudi ne prikaže več osnov za prenos razporejenih donosov naložb, ki jih zavarovalnica prenaša med zavarovalno-tehničnih delom izida in izračunom čistega izida, v okviru katerih je ločeno prikazala prihodke in odhodke iz naložb zavarovalno-tehničnih rezervacij in iz lastnih virov. Omenjeni prenos razporejenih donosov naložb glede na vir financiranja se pojavlja v poslovnem izidu, izdelanem po Direktivi 91/674/EGS. Ker omenjeni računovodski izkaz po novem Sklepu ni več del letnega poročila zavarovalnice, so črtana tudi pojasnila, ki se nanašajo nanje.

Zavarovalnica mora namesto kritnih skladov,³² ki so bili določeni v ZZavar, po novih določilih razkriti vse sklade, ki jih vodi ločeno, najmanj pa omejene sklade, notranje sklade, sklade z naložbenim tveganjem, sklade za dodatno pokojninsko zavarovanje v času izplačevanja rent in pokojninske sklade, oblikovane kot kritni sklad ali skupina kritnih skladov, ter vzajemne pokojninske sklade in krovne pokojninske sklade. Omenjena sprememba je posledica dejstva, da ZZavar-1 ne vsebuje določb, ki bi se nanašale na kritne sklade, temveč skladno z Direktivo SII vsebuje določila, ki se nanašajo na omejene sklade (angl. *ring-fenced funds*) in na notranje sklade.

Po 241. členu ZZavar-1 »**omejeni sklad**« obstoji, če zakon, zavarovalni pogoji, druge pravne podlage ali pravila poslovanja zavarovalnice določajo, da so sredstva iz naslova določenega dela poslov, ki jih opravlja zavarovalnica, ter tveganj, ki izvirajo iz teh poslov, omejena tako, da jih zavarovalnica lahko uporabi samo za izpolnitev obveznosti ali pokrivanje tveganj, ki

³² Kritni skladi so predstavljeni v poglavju 2.4.2.

izhajajo iz teh poslov (v nadaljnjem besedilu: sredstva omejenega sklada). Zavarovalnica sredstev omejenega sklada in lastnih virov sredstev omejenega sklada (v nadaljnjem besedilu: omejeni lastni viri sredstev) ne sme uporabiti za izpolnitev obveznosti ali pokrivanje tveganj iz drugih poslov.« S sredstvi omejenega sklada mora zavarovalnica upravljati ločeno. Novost, ki jo prinaša Solventnost II, je, da mora zavarovalnica za omejeni sklad izračunati SCR omejenega sklada, imenovan tudi zahtevani teoretični solventnostni kapital (angl. *notional SCR*), ter prilagoditi lastne vire sredstev zavarovalnice. ZZavar-1 v 201. členu določa, da se lastni viri sredstev zavarovalnice prilagodijo tako, da se znesek lastnih virov sredstev omejenega sklada v višini, ki presega zahtevani teoretični solventnostni kapital tega omejenega sklada, odšteje od zneska primernih lastnih virov sredstev zavarovalnice za kritje SCR zavarovalnice in zneska primernih osnovnih lastnih virov sredstev za kritje MCR zavarovalnice.

ZZavar-1 v 239. členu določa, da je **notranji sklad** zavarovalnice sklad, pri katerem so »upravičenja iz naslova zavarovalnih pogodb neposredno povezana z vrednostjo sredstev, ki so v upravljanju zavarovalnice ali upravljanje katerih je zavarovalnica prenesla na drugo osebo«.

Zavarovalnica tako tudi v okviru pojasnil k bilanci stanja namesto prikaza sredstev in obveznosti za vsak kritni sklad prikaže prikaz sredstev in obveznosti za vsak sklad, ki ga vodi ločeno, izdelan po predpisanih shemah, ki so prikazane v Prilogi 6. Enaka sprememba je tudi v okviru pojasnil k izkazu poslovnega izida in vseobsegajočega donosa, kjer zavarovalnica namesto izkaza izida kritnega sklada prikaže izkaz izida za vsak sklad, ki ga vodi ločeno, izdelan po predpisanih shemah, ki so prikazane v Prilogi 7.

V okviru pojasnil k bilanci stanja zavarovalnica namesto podatkov o kosmatih matematičnih rezervacijah in njihovem pozavarovalnem delu za vsak kritni sklad prikaže podatke o kosmatih zavarovalno-tehničnih rezervacijah za življenjska zavarovanja in njihovem pozavarovalnem delu, pri čemer jih mora prikazati ločeno za vsak sklad, ki ga upravlja.

Zavarovalnica v okviru pojasnil k bilanci stanja prikaže tudi prikaz sredstev in obveznosti ter v okviru pojasnil k izkazu poslovnega izida in vseobsegajočega donosa prikaže izkaz izida **pokojninskega sklada**,³³ oblikovanega kot kritni sklad oziroma skupine kritnih skladov, ki je izdelan po shemi iz podzakonskega predpisa, ki ureja letno poročilo in medletne računovodske izkaze pokojninskega sklada, oblikovanega kot kritni sklad ter skupine kritnih skladov. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur.l. RS, št. 96/12 in 102/15, v nadaljevanju ZPIZ-2) v 257. členu določa, da zavarovalnica, ki ima dovoljenje za opravljanje poslov v zavarovalni skupini življenjskih zavarovanj, lahko oblikuje in upravlja pokojninski sklad. Premoženje pokojninskega sklada mora biti ločeno od premoženja drugih pokojninskih skladov, premoženja zavarovalnice ter drugega premoženja, ki ga zavarovalnica upravlja (ZPIZ-2, 264. člen). Skladno z 287. členom ZPIZ-2 mora zavarovalnica pripravljati ločeno

³³ Po določilih ZPIZ-2 (216. člen) se pokojninski sklad lahko oblikuje kot vzajemni pokojninski sklad, krovni pokojninski sklad ali kritni sklad.

letno poročilo za vsak pokojninski sklad oziroma skupino kritnih skladov, ki jih upravlja. Po določitih predhodnega Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur.l. RS, št. 109/2006–UPB4, v nadaljevanju ZPIZ-1) so zavarovalnice, ki so imele dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja, lahko izvajale pokojninski načrt prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Za izvajanje omenjenega zavarovanja so morale oblikovati ločen kritni sklad in v letnem poročilu zavarovalnice prikazati tudi ločen prikaz sredstev in obveznosti ter ločen prikaz izkaza izida takšnega kritnega sklada. Z novim zakonom, ki ureja pokojninska zavarovanja (ZPIZ-2), pa morajo zavarovalnice za vsak pokojninski sklad pripravljati ločeno letno poročilo, zato omenjenih podatkov niso več vključevale v letno poročilo zavarovalnice. Prvo takšno letno poročilo so morale izdelati za poslovno leto 2013. Z novim Sklepom pa je vključevanje prikaza sredstev in obveznosti ter izkaza izida pokojninskega sklada, oblikovanega kot kritni sklad oziroma skupina kritnih skladov, v letno poročilo zavarovalnice zopet obvezno.

V okviru pojasnil k izkazu poslovnega izida in izkazu vseobsegajočega donosa zavarovalnica namesto prihodkov in odhodkov ter finančnega rezultata poslovnih enot v tujini prikaže te za poslovne enote v tretjih državah.

S Sklepom je AZN predpisala še dve novi pojasnili, ki ju mora vsebovati letno poročilo zavarovalnice, in sicer:

- med pojasnila k bilanci stanja je treba vključiti pojasnila k zunajbilančnim postavkam, kar je posledica spremembe oziroma dodanih postavk v bilanci stanja;
- med pojasnili k izkazu poslovnega izida in vseobsegajočega donosa je dodana zahteva, da zavarovalnica, ki opravlja zavarovalne posle sklepanja in izvrševanja pogodb o premoženjskem in življenjskem pozavarovanju, ločeno prikaže tudi kosmate obračunane premije iz pozavarovalnih poslov, in sicer razvrščene na zavarovalne posle premoženjskih in zavarovalne posle življenjskih zavarovanj. Skladno s 118. členom ZZavar-1 lahko zavarovalnica poleg zavarovalnih poslov opravlja tudi posle sklepanja pozavarovanj, če je za to pridobila ustrezno dovoljenje AZN. V takem primeru mora zavarovalnica ločeno prikazati kosmate obračunane premije iz pozavarovalnih poslov za vsako zavarovalno skupino.

4.4 Spremembe v poslovnem poročilu

Vsebina poslovnega poročila je podrobneje predstavljena v poglavju 2.5, zato je na tem mestu ne ponavljamo, temveč izpostavljamo le spremembe, ki jih je prinesla nova zakonodaja. Poslovno poročilo zavarovalnice še vedno vsebuje poročilo o poslovanju zavarovalnice za poslovno leto ter izbrane računovodske in finančne kazalnike poslovanja.

Pri **poročilu o poslovanju zavarovalnice** ni prišlo do nobenih bistvenih sprememb. Narejeni sta bili dve spremembi, ki pa nista povezani s Solventnostjo II. Črtana je bila zahteva po prikazu dejavnosti zavarovalnice na področju raziskav, in sicer zaradi zanemarljivosti zneskov

oziroma dejavnosti, ki jih zavarovalnice namenjajo raziskavam. Dodana pa je bila zahteva, da mora zavarovalnica hkrati z letnim poročilom posredovati tudi pisno poročilo revizorja na poročilo zavarovalnice o razmerjih s povezanimi družbami. Sestavljanje omenjenega poročila je bilo predpisano z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah – ZGD-1I (Ur.l. RS, št. 55/15), ki je v 79. členu spremenil 546. člen ZGD-1.

Med **izbranimi računovodskimi in finančnimi kazalniki poslovanja** so bili črtani naslednji kazalniki:

- povprečna odškodnina,
- razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od čiste zavarovalne premije,
- razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od minimalnega kapitala,
- razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od zavarovalno-tehničnih rezervacij,
- razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od terjatev iz pozavarovanja in zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki odpadejo na pozavarovatelje,
- čista obračunana zavarovalna premija glede na povprečno stanje kapitala in
- kapital glede na čisto prenosno premijo.

Kazalniki, ki so se nanašali na razpoložljivi kapital, so bili črtani zaradi spremenjene zakonodaje. Po predhodni zakonodaji – ZZavar je bil razpoložljivi kapital seštevka temeljnega in dodatnega kapitala. Solventnost II, in s tem tudi ZZavar-1, pa omenjenih izrazov ne uporabljata več, ampak vsebujeta določbe glede lastnih virov sredstev oziroma primernih lastnih virov sredstev. Razlog za črtanje ostalih navedenih kazalnikov je v tem, da se je v preteklosti izkazalo, da ne dajejo želenih rezultatov za presojanje finančne sposobnosti zavarovalnic.

Hkrati so bili dodani naslednji kazalniki:

- čisti škodni kazalnik,
- sestavljeni škodni kazalnik,
- stroškovni kazalnik,
- kazalnik koristnosti in
- terjatve iz pozavarovanja in zavarovalno-tehnične rezervacije, ki odpadejo na pozavarovatelje v odstotkih od kapitala zavarovalnice.

Čisti škodni kazalnik, sestavljeni škodni kazalnik in stroškovni kazalnik predstavljajo kazalnike donosnosti, ki so specifični za zavarovalniško dejavnost. Neustrezna premija, nizki standardi v postopku sklepanja zavarovanj ali slabe kontrole v procesu obravnavanja škodnih zahtevkov so lahko razlog za visok škodni kazalnik. Za sestavljeni škodni kazalnik se uporablja tudi ime povezani ali kombinirani kazalnik in meri operativno učinkovitost zavarovalnice, da lahko govorimo o učinkovitosti, pa mora biti njena vrednost manjša od

ena. Za vse tri navedene kazalnike je značilno, da njihove večje vrednosti pomenijo manj učinkovito poslovanje (Vukovič, 2009, str. 121–122).

Sklep v Prilogi 3 določa, da se čisti škodni kazalnik ter kazalnik terjatev iz pozavarovanja in zavarovalno-tehnične rezervacije, ki odpadejo na pozavarovatelje v odstotkih od kapitala zavarovalnice, izračunata ločeno za premoženjska in za življenjska zavarovanja ter za vsa zavarovanja skupaj. Čisti škodni količnik se dodatno izračuna tudi za dopolnilna zdravstvena zavarovanja ter za posamezno zavarovalno vrsto. Sestavljeni škodni količnik se izračuna za premoženjska zavarovanja, medtem ko se stroškovni kazalnik in kazalnik koristnosti izračunata za življenjska zavarovanja. Natančnejša definicija oziroma metodologija za izračun kazalnikov, ki so del poslovnega poročila zavarovalnic, je prikazana v Prilogi 8.

4.5 Poročilo o solventnosti in finančnem položaju – SFCR

4.5.1 Pravne podlage za pripravo SFCR

Omenili smo že, da je eden od namenov Solventnosti II izboljšati tržno disciplino, pri čemer omenjeno področje pokriva tretji steber. Tržno disciplino je možno izboljšati s preglednostjo oziroma z razkritji podatkov javnosti. Večji obseg javnih razkritij ter podatkov, povezanih s poslovanjem in profilom tveganja zavarovalnic, bo tržnim udeležencem omogočil boljši pregled nad poslovanjem zavarovalnic. Tržna disciplina deluje v praksi, če se udeleženci trga odzivajo na signale s spremembo svojega obnašanja. Zato je za zavarovalnico zelo pomembno, da se zaveda podobe, ki so si jo o njej ustvarili udeleženci finančnega trga.

Solventnost II je z namenom zagotovitve enotnega sistema javnih razkritij predpisala, da morajo zavarovalnice sestavljati SFCR. Določila, ki se nanašajo na omenjeno poročilo, so vsebovana v 51. členu ter od 53. do 56. člena Direktive SII, v ZZavar-1 pa so bila prenesena v člene od 261 do 264.

Podrobnejša opredelitev informacij, ki morajo biti zajete v SFCR, je vsebovana v Delegirani uredbi. Kvantitativne predloge (obrazci) glede omenjenega poročila, ki jih je treba javno objaviti, pa so predpisane v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2015/2452 z dne 2. decembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopki, oblikami in predlogami poročila o solventnosti in finančnem položaju v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta (Ur.l. EU, št. 347, v nadaljevanju Izvedbena uredba). Poleg navedenega je EIOPA sprejela tudi Smernice o poročanju in javnem razkritju, ki med drugim vsebujejo tudi dodatne podrobnosti o tem, kaj bi morali nadzorni organi pričakovati v zvezi z vsebino SFCR. Z namenom zagotovitve večje kakovosti javnih razkritij je EIOPA objavila tudi noto o potencialni vlogi zunanjega revizorja v zvezi s SFCR.

Zavarovalnica izdela SFCR enkrat letno in ga objavi na svoji javni spletni strani. Omenjeno poročilo mora sprejeti upravni odbor oziroma uprava zavarovalnice s soglasjem nadzornega sveta. Prvo tako poročilo so zavarovalnice dolžne izdelati za poslovno leto 2016, kar pomeni,

da bo objavljeno v letu 2017. Omenjeno poročilo je treba v elektronski obliki predložiti tudi nadzornemu organu, torej AZN.

4.5.2 Vsebina SFCR

V skladu z 261. členom ZZavar-1 vsebuje SFCR naslednje informacije in razkritja:

- opis poslov in delovanja zavarovalnice;
- opis sistema upravljanja in oceno njegove ustreznosti za profil tveganj zavarovalnice;
- opis izpostavljenosti, koncentracije, občutljivosti in uporabljenih tehnik za zmanjševanje tveganja, za vsako vrsto tveganja posebej;
- za sredstva, zavarovalno-tehnične rezervacije in druge obveznosti, ločen opis osnov in metod za njihovo vrednotenje, skupaj z obrazložitvijo pomembnejših razlik od osnov in metod, uporabljenih za njihovo vrednotenje v računovodskih izkazih;
- opis upravljanja kapitala, in sicer najmanj:
 - strukturo in znesek lastnih virov sredstev ter njihovo kakovost, vključno z analizo vseh večjih sprememb v primerjavi s predhodnim poročevalskim obdobjem, z obrazložitvijo kakršnih koli pomembnejših razlik z vrednostjo, prikazano v računovodskih izkazih za te elemente, ter kratek opis prenosljivosti lastnih virov sredstev;
 - SCR in MCR, pri čemer ločeno prikaže SCR, izračunan po standardni formuli ali notranjem modelu, ter kapitalski dodatek, pri uporabi specifičnih parametrov pa tudi utemeljitev in vpliv njihove uporabe;
 - možnost uporabe pristopa na osnovi trajanja pri izračunu SCR za podmodul tveganja lastniških vrednostnih papirjev;
 - opis razlik med predpostavkami standardne formule in predpostavkami notranjega modela, ki ga je zavarovalnica uporabila za izračun SCR;
 - znesek neskladnosti z MCR ali pomembnejše neskladnosti s SCR v poslovnem letu, skupaj z obrazložitvijo njihovih vzrokov in posledic, kakor tudi kakršnih koli ukrepov, ki so bili sprejeti za njihovo rešitev.

Nadalje **Delegirana uredba** v Poglavju XII natančneje opredeljuje informacije, ki jih je treba razkriti v SFCR, in sredstva, s katerimi se to doseže. Delegirana uredba v 290. členu oziroma Prilogi XX določa strukturo SFCR, ki jo prikazujemo v Prilogi 9. Informacije so v SFCR prikazane v kvantitativni in v kvalitativni obliki in dopolnjene z obrazci za poročanje kvantitativnih podatkov. SFCR vsebuje tudi povzetek, ki vsebuje pomembne spremembe poslovanja in uspešnosti zavarovalnice, profila tveganja, sistema upravljanja, vrednotenja za namene izračuna kapitalskih zahtev in upravljanja kapitala v obdobju poročanja (Delegirana uredba, 292. člen).

Kot je bilo že omenjeno, zavarovalnica v SFCR prikaže tudi podatke o svojem **poslovanju in uspešnosti**. Nekateri podatki, ki jih je treba prikazati v tem delu, so po vsebini podobni ali enakovredni podatkom, ki jih zavarovalnica vključi v poslovni del letnega poročila. Delegirana uredba v 293. členu določa, da zavarovalnica v SFCR vključi informacije o svojem poslovanju,

informacije o uspešnosti iz naslova sklenjenih zavarovanj, informacije v zvezi z uspešnostjo naložb zavarovalnice ter opis drugih pomembnih prihodkov in odhodkov zavarovalnice, nastalih v obdobju poročanja.

Zavarovalnica v okviru **opisa sistema upravljanja** in ocene njegove ustreznosti za profil tveganj zavarovalnice prikaže informacije o sistemu upravljanja, informacije glede politike sposobnosti in primernosti zavarovalnice oziroma oseb, ki vodijo zavarovalnico ali so nosilci ključnih funkcij, informacije glede sistema upravljanja tveganj zavarovalnice, informacije o postopku za izvedbo ORSA, informacije glede sistema notranjega nadzora zavarovalnice, vključno z opisom izvajanja funkcije skladnosti, ter informacije v zvezi z notranjo revizijo in aktuarsko funkcijo. Če zavarovalnica koristi zunanje izvajanje, prikaže tudi informacijo o tem. Vključena pa mora biti tudi ocena primernosti sistema upravljanja zavarovalnice glede na naravo, obseg in večplastnost njenih tveganj.

V okviru opisa **izpostavljenosti, koncentracije, občutljivosti in uporabljenih tehnik za zmanjševanje tveganja** je treba vključiti informacije v zvezi s profilom tveganj, ki morajo biti prikazane ločeno za posamezno kategorijo tveganj. Prav tako je treba vključiti informacije v zvezi z izpostavljenostjo tveganju zavarovalnice, opis pomembnih koncentracij tveganja, ki jim je zavarovalnica izpostavljena, informacije glede zmanjševanja tveganj in informacije glede občutljivosti za tveganje. V zvezi z likvidnostnim tveganjem se prikaže tudi skupni znesek pričakovanega dobička, vključenega v prihodnje premije (Delegirana uredba, 295. člen).

V okviru **vrednotenja za namene izračuna kapitalskih zahtev** zavarovalnica prikaže informacije glede vrednotenja sredstev, vrednotenja zavarovalno-tehničnih rezervacij in vrednotenja drugih obveznosti. Pri tem ločeno prikaže njihove vrednosti ter opis osnov in metod za njihovo vrednotenje, skupaj z obrazložitvijo pomembnejših razlik od osnov in metod, uporabljenih za njihovo vrednotenje v računovodskih izkazih (Delegirana uredba, 296. člen). Če zavarovalnica uporabi uskladitveno prilagoditev krivulje netvegane obrestne mere za izračun najboljše ocene portfelja obveznosti življenjskega zavarovanja, vključno z rentami, mora v okviru opisa sredstev, zavarovalno-tehničnih rezervacij in drugih obveznosti prikazati tudi opis uskladitvene prilagoditve ter portfelja obveznosti in pripadajočih oziroma dodeljenih sredstev, za katere se uskladitvena prilagoditev uporabi, ter količinsko opredelitev učinka uskladitvene prilagoditve na finančno stanje zavarovalnice. Prav tako mora vključiti izjavo, ali pri izračunu najboljše ocene uporablja prilagoditev za nestanovitnost krivulje netvegane obrestne mere, skupaj s količinsko opredelitvijo učinka prilagoditve za nestanovitnost na finančno stanje zavarovalnice (ZZavar-1, 261. člen). Omenjeni prilagoditvi krivulje netvegane obrestne mere se medsebojno izključujeta, za njuno uporabo pa je potrebno predhodno dovoljenje AZN.

Zavarovalnica v okviru **upravljanja kapitala** prikaže informacije v zvezi z lastnimi viri sredstev, informacije v zvezi s SCR in z MCR. Če zavarovalnica pri izračunu SCR za podmodul tveganj lastniških vrednostnih papirjev uporabi pristop na osnovi trajanja, ki ga mora odobriti nadzorni organ, je treba v poročilu SFCR to razkriti, skupaj z zneskom

zahtevanega kapitala za podmodul tveganj lastniških vrednostnih papirjev, izračunanim z uporabo omenjenega pristopa. Kadar zavarovalnica izračunava SCR po notranjem modelu ali uporablja delni notranji model, prikaže tudi informacije glede notranjega oziroma delnega notranjega modela. V poročilu SFCR je v okviru upravljanja kapitala treba prikazati tudi kakršne koli neskladnosti z MCR in znatno neskladnost s SCR (Delegirana uredba, 297. člen).

Podrobnejši prikaz obveznih informacij, ki morajo biti zajete v SFCR, je prikazan v Prilogi 10. Zavarovalnice lahko, poleg obveznih informacij in razkritij, ki jih mora vsebovati SFCR, prostovoljno razkrijejo tudi kakršno koli drugo informacijo ali pojasnilo, ki se nanaša na njihovo solventnost in finančni položaj.

Poleg navedenega je bila izdana tudi **Izvedbena uredba** z namenom zagotovitve usklajenosti zahtev po razkritju kvantitativnih informacij, vključenih v SFCR, kar naj bi omogočalo boljše razumevanje informacij ter olajšalo primerjavo med različnimi obdobji in med različnimi subjekti poročanja.³⁴ Izvedbena uredba tako določa predloge (obrazce) za razkrivanje informacij, in sicer ločeno za posamezno zavarovalnico in ločeno za zavarovalno skupino. V 7. členu Izvedbena uredba določa, da mora subjekt poročanja oceniti skladnost informacij, razkritih v SFCR, z informacijami, ki so bile sporočene nadzornemu organu.

EIOPA je leta 2015 sprejela **Smernice o poročanju in javnem razkritju**, ki med drugim vsebujejo dodatne podrobnosti o vsebini SFCR, in sicer na način, da pojasnjujejo, kateri podatki morajo biti razkriti v posameznem oddelku SFCR iz Priloge XX k Delegirani uredbi. Smernice o poročanju in javnem razkritju (EIOPA, 2015b) vsebujejo 15 smernic, ki se nanašajo na poročilo SFCR, od tega se dve nanašata na SFCR na ravni zavarovalne skupine.

Kadar so določene informacije ali razkritja, ki so po naravi in obsegu enakovredna zahtevanim, že javno razkrita v okviru kakih drugih zahtev (npr. v letnem poročilu zavarovalnice), lahko AZN dovoli zavarovalnici, da teh podatkov ne razkriva še enkrat, ampak se sklicuje na že razkrite informacije in pojasnila. Zavarovalnice so npr. po dosednji zakonodaji o svojem finančnem položaju in uspešnosti poročale v okviru poslovnih poročil. Poglavje o solventnosti pa je bilo po zahtevah MSRP sestavni del računovodskega poročila.

Prav tako lahko AZN dovoli, da zavarovalnica v SFCR deloma ali v celoti opusti razkritja, z izjemo razkritij, ki se nanašajo na opis upravljanja kapitala, če bi zaradi razkrivanja podatkov konkurenčne družbe pridobile znatno neupravičeno prednost ali če ima zavarovalnica obveznosti do zavarovalcev ali druge odnose z nasprotno stranko, ki jo zavezujejo k varovanju skrivnosti ali zaupnosti. V takem primeru je treba v SFCR navesti morebitne opustitve in razloge zanje (ZZavar-1, 262. člen).

³⁴ S subjektom poročanja je mišljena posamezna zavarovalnica oziroma v primeru zavarovalnih skupin udeležena zavarovalnica, zavarovalni holdingi ali mešani finančni holding.

4.5.3 Posodobitve SFCR in vloga zunanje revizije

Zavarovalnica je dolžna skrbeti za posodobitev oziroma morebitne dodatne informacije glede SFCR. Tako mora ob večjih spremembah, ki vplivajo na ustreznost informacij, ki so bile razkrite v SFCR, razkriti naravo in vpliv takšne spremembe. Pri tem se za večjo spremembo šteje (ZZavar-1, 263. člen):

- neskladnost z MCR in AZN meni, da zavarovalnica ne bo mogla predložiti realnega kratkoročnega finančnega načrta, ali tega načrta ne prejme v enem mesecu od ugotovljene neskladnosti,
- znatna neskladnost s SCR in AZN v dveh mesecih od ugotovljene neskladnosti ne prejme realnega sanacijskega načrta.

Zavarovalnica ob neskladnosti razkrije znesek neskladnosti, pojasni izvor in posledice neskladnosti ter morebitne ukrepe za odpravo neskladnosti.

Zavarovalnica mora, za namen javnih razkritij oziroma pripravo SFCR in njegove posodobitve vzpostaviti ustrezen sistem in imeti pisna pravila, ki zagotavljajo stalno ustreznost razkritih informacij.

Z namenom zagotovitve večje kakovosti javnih razkritij je EIOPA objavila **noto** o potencialni vlogi zunanjega revizorja v zvezi s SFCR (Need for high quality public disclosure: Solvency II's report on solvency and financial condition and the potential role of external audit). V njej EIOPA (2015a, str. 1–2) med drugim navaja, da lahko le visoka kakovost razkritih podatkov in dobra javna poročila izpolnijo cilje, ki so določeni s Solventnostjo II. Pri tem je zunanja revizija močno orodje za zagotovitev visoke kakovosti javnih razkritij. Zaradi navedenega bi glavni elementi SFCR, in sicer bilanca stanja, lastni viri sredstev in kapitalske zahteve, sodili v obseg zunanje revizije. Revizor naj tako izda javno mnenje in revizijsko poročilo o tem, ali so bile razkrite informacije v vseh pomembnih pogledih pripravljene skladno z zakonodajnim okvirom Solventnosti II.

Glede na to, da je vsebina SFCR predpisana z ZZavar-1 ter nato podrobneje določena z Delegirano uredbo in Izvedbeno uredbo, ki sta zavezujoči in se neposredno uporabljata v državah članicah, AZN ne bo izdala posebnega sklepa, ki bi se nanašal na vsebino SFCR. AZN pa namerava, skladno z noto, ki jo je izdala EIOPA, predpisati, da so predmet dodatnega revizijskega pregleda tudi glavni elementi SFCR kot predlaga EIOPA. Skladno z 258. členom ZZavar-1 revizijski pregled letnega poročila zavarovalnice in revizorjevo poročilo obsega revidiranje in pregled ter revizorjevo poročilo po ZRev-2, obsega pa tudi dodatno revidiranje ter dodatno revizorjevo poročilo. Podrobnejši obseg in vsebino dodatnega revizijskega pregleda ter dodatnega revizorjevega poročila pa predpiše AZN (ZZavar-1, 254. člen).

4.6 Razlike med letnim poročanjem pred uvedbo in po uvedbi Solventnosti II ter preizkus temeljnih hipotez

V poglavju 2 smo prikazali letno poročanje zavarovalnic, ki je veljalo za poslovna leta pred uvedbo Solventnosti II, pri čemer smo se osredotočili na vsebino letnega poročila zavarovalnic. V poglavju 3 smo nato prikazali novosti oziroma spremembe, ki jih prinaša Solventnost II. Spremembe, ki jih prinaša nova zakonodaja glede letnega poročanja zavarovalnic, pa smo prikazali v podpoglavjih od 4.1 do 4.5. V tem poglavju povzemamo le glavne ugotovitve glede razlik v letnem poročanju zavarovalnic po obeh zakonodajah, tj. po ZZavar (za poslovna leta pred uvedbo Solventnosti II oziroma pred 1. januarjem 2016) in po ZZavar-1 (po uvedbi Direktive SII oziroma po 1. januarju 2016). Pri tem opozarjamo, da so nekatere razlike posledica uvedbe Solventnosti II, druge razlike pa so posledica racionalizacije na osnovi preteklih izkušenj.

Tabela 1 prikazuje vrste poročil, ki so zajeta v letno poročanje zavarovalnic, namenjeno javnosti po obeh zakonodajah.

Tabela 1: Vrste poročil, zajetih v letno poročanje zavarovalnic, namenjeno javnosti

Po določilih ZZavar	Po določilih ZZavar-1
Letno poročilo zavarovalnice • posredovano AJPES in AZN • od poslovnega leta 2014 objavljeno na spletni strani zavarovalnice	Letno poročilo zavarovalnice • posredovano AJPES in AZN • objavljeno na spletni strani zavarovalnice skupaj z revizorjevim poročilom
Povzetek letnega poročila • objavljeno v tisku, ki izhaja najmanj tedensko	SFCR • objavljeno na spletni strani zavarovalnice in posredovano AZN

Postavljeno hipotezo, da nova zavarovalna zakonodaja ne bo bistveno vplivala na informativno vrednost **letnega poročila**, smo preverjali preko predpisanih obveznih sestavin letnega poročila zavarovalnic. Na letno poročilo zavarovalnic vplivajo ZGD-1, MSRP, zakon, ki ureja delovanje zavarovalnic, in podzakonski akt AZN, ki se nanaša na letno poročilo zavarovalnic.

Pri tem na **računovodski del letnega poročila**, še posebej na računovodske izkaze, najbolj vplivajo računovodski standardi. Ker nova zavarovalna zakonodaja ni prinesla sprememb glede uporabe računovodskih standardov, zavarovalnice še naprej uporabljajo MSRP. Tako so postavke v računovodskih izkazih tudi po sprejetju nove zakonodaje vrednotene po istih principih in načelih, kot so bile pred tem.

V poglavju 4.2 smo prikazali spremembe v računovodskih izkazih, ki jih je prinesla nova zakonodaja. Razlike med predhodno in novo zakonodajo prikazuje Tabela 2, in sicer je do manjših sprememb prišlo pri bilanci stanja, izkazu denarnih tokov in izkazu sprememb lastniškega kapitala. Poleg tega zavarovalnice računovodskih izkazov po shemi za poročanje

AZN, ki je bila povzeta po Direktivi 91/674/EGS, ki še vedno velja, ne vključujejo več v letno poročilo oziroma prilogo tega.

Tabela 2: Razlike v računovodskih izkazih, vključenih v letno poročilo zavarovalnic, po predhodni in po novi zakonodaji

Računovodski izkazi, pri katerih je prišlo do sprememb	Po določilih ZZavar oziroma SKL 2009	Po določilih ZZavar-1 oziroma Sklepa
Bilanca stanja	Matematične rezervacije	Zavarovalno-tehnične rezervacije za življenjska zavarovanja* Izvenbilančne postavke
Izkaz denarnih tokov	Denarni tokovi pri naložbenju ter prihodki in odhodki naložb pri denarnih tokovih iz poslovanja, ločeni glede na financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij in financirane iz drugih virov Prejemki od odtujitve finančnih naložb ločeni glede na ročnost naložbe (kratkoročne in dolgoročne) Izdatki za pridobitev finančnih naložb ločeni glede na ročnost naložb (kratkoročne in dolgoročne)	Denarni tokovi pri naložbenju ter prihodki in odhodki naložb pri denarnih tokovih iz poslovanja* Prejemki od odtujitve finančnih naložb Izdatki za pridobitev finančnih naložb
Izkaz sprememb lastniškega kapitala		Nova vrstična postavka Razporeditev čistega dobička v zadržani čisti poslovni izid
Računovodski izkazi po Direktivi 91/674/EGS	Sestavni del priloge k letnemu poročilu	

Legenda: *Posledica uvedbe Solventnosti II.

Nadalje smo v poglavju 4.3 prikazali spremembe, ki se nanašajo na pojasnila k računovodskim izkazom. Omenjene razlike prikazuje tudi Tabela 3. Ugotovili smo, da zavarovalnica po novi zakonodaji ne razkriva več pojasnil, ki so predpisana po Direktivi 91/674/EGS. Tako ne razkriva več osnov za prenos razporejenih donosov naložb, ki jih zavarovalnica prenaša med zavarovalno-tehničnim delom izida in izračunom čistega izida ter ločenega prikaza prihodkov in odhodkov iz naslova naložb zavarovalno-tehničnih rezervacij in iz lastnih virov.

Po novi zakonodaji morajo zavarovalnice namesto kritnih skladov in drugih skladov, ki jih upravljajo, razkriti vse sklade, ki jih vodijo ločeno, najmanj pa omejene sklade, notranje sklade, sklade z naložbenim tveganjem, sklade za dodatno pokojninsko zavarovanje v času izplačevanja rent in pokojninske sklade, oblikovane kot kritni sklad ali skupina kritnih skladov, ter vzajemne pokojninske sklade. Za omenjene sklade je treba v okviru pojasnil k bilanci stanja prikazati prikaz sredstev in obveznosti ter v okviru pojasnil k izkazu poslovnega izida in vseobsegajočega donosa prikazati izkaz izida sklada. Gre za podobno zahtevo, kot je bila po

predhodni zakonodaji določena za kritne sklade. Prav tako namesto po kritnih skladih prikažejo po skladih, ki jih vodi ločeno, tudi kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije življenjskih zavarovanj in njihov pozavarovalni del.

Sprememba zakonodaje prinaša še spremembo v razkrivanju prihodkov in odhodkov ter finančnem rezultatu poslovnih enot, in sicer se ti, namesto za poslovne enote v tujini, razkrivajo za poslovne enote v tretjih državah. Dodani pa sta tudi dve novi zahtevi glede razkritij, in sicer glede pojasnil k zunajbilančnim postavkam in glede prikaza kosmate obračunane premije iz pozavarovalnih poslov, ločeno po zavarovalnih poslih premoženjskih in življenjskih zavarovanj, kadar zavarovalnica opravlja tudi zavarovalne posle sklepanja in izvrševanja pogodb o pozavarovanju.

Tabela 3: Razlike v pojasnilih k računovodskim izkazom zavarovalnic po predhodni in po novi zakonodaji

Kategorija	Po določilih ZZavar oziroma SKL 2009	Po določilih ZZavar-1 oziroma Sklepa
Osnove	ZGD-1, MSRP, Direktiva 91/674/EGS, SKL 2009	ZGD-1, MSRP, Sklep
Splošna pojasnila	Nazivi in matične številke kritnih skladov Podatki o drugih skladih, ki jih upravlja	Seznam vseh skladov, ki jih vodi ločeno*
Pojasnila k bilanci stanja	Kosmate matematične rezervacije in pozavarovalni del matematičnih rezervacij za vsak kritni sklad Prikaz sredstev in obveznosti za vsak kritni sklad	Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije za življenjska zavarovanja in pozavarovalni del zavarovalno-tehničnih rezervacij za življenjska zavarovanja, ločeno za vsak sklad, ki ga vodi ločeno* Prikaz sredstev in obveznosti za vsak sklad, ki ga vodi ločeno* Prikaz sredstev in obveznosti pokojninskega sklada, oblikovanega kot kritni sklad oziroma skupine kritnih skladov Pojasnila k zunajbilančnim postavkam
Pojasnila k izkazu poslovnega izida in celotnega vseobsegajočega donosa	Prihodki in odhodki ter finančni rezultat poslovnih enot v tujini Izkaz izida kritnega sklada za vsak kritni sklad Osnove za prenos razporejenih donosov naložb med zavarovalno-tehničnim delom izida in izračunom čistega izida	Prihodki in odhodki ter finančni rezultat poslovnih enot v tretjih državah Izkaz izida za vsak sklad, ki ga vodi ločeno* Izkaz izida pokojninskega sklada, oblikovanega kot kritni sklad oziroma skupine kritnih skladov Kosmate obračunane premije iz pozavarovalnih poslov, razvrščene na zavarovalne posle premoženjskih in življenjskih zavarovanj*

Legenda: *Posledica uvedbe Solventnosti II.

V nasprotju z računovodskim delom letnega poročila, na katerega močno vplivajo računovodski standardi, pa ti nimajo neposrednega vpliva na **poslovno poročilo**, saj tega dela letnega poročila ne urejajo. V poglavju 4.4 smo prikazali vpliv spremenjene zakonodaje na poslovno poročilo. Razlike prikazuje Tabela 4. Pri poročilu o poslovanju zavarovalnice sta bili tako narejeni dve manjši spremembi, ki nista povezani s Solventnostjo II. Med izbranimi računovodskimi in finančnimi kazalniki poslovanja je bilo črtanih sedem kazalnikov (od tega štirje povezani z razpoložljivim kapitalom zavarovalnice, ki ga Solventnost II ne pozna več). Istočasno pa je bilo dodanih pet novih kazalnikov, ki niso posledica uvedbe Solventnosti II.

Tabela 4: Razlike v poslovnem poročilu zavarovalnic po predhodni in po novi zakonodaji

Sestavni deli poslovnega poročila	Po določilih ZZavar oziroma SKL 2009	Po določilih ZZavar-1 oziroma Sklepa
Poročilo o poslovanju	Dejavnosti na področju raziskav	Poročilo revizorja na poročilo zavarovalnice o razmerjih s povezanimi družbami
Izbrani računovodski in finančni kazalniki	Povprečna odškodnina	Čisti škodni kazalnik
	Razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od čiste zavarovalne premije	Sestavljeni škodni kazalnik
	Razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od minimalnega kapitala	Stroškovni kazalnik
	Razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od zavarovalno-tehničnih rezervacij	Kazalnik koristnosti
	Razpoložljivi kapital zavarovalnice v odstotkih od terjatev iz pozavarovanja in zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki odpadejo na pozavarovatelje	Terjatve iz pozavarovanja in zavarovalno-tehnične rezervacije, ki odpadejo na pozavarovatelje v odstotkih od kapitala zavarovalnice
	Čista obračunana zavarovalna premija glede na povprečno stanje kapitala	
	Kapital glede na čisto prenosno premijo	

Iz navedenih sprememb obveznih sestavin poslovnega poročila je razvidno, da je Solventnost II vplivala le na črtanje kazalnikov, ki so se nanašali na razpoložljivi kapital zavarovalnice, medtem ko ostale spremembe poslovnega poročila niso posledica uvedbe Solventnosti II.

Na osnovi prikazanih razlik ugotavljamo, da obvezna vsebina letnega poročila zavarovalnic po uvedbi nove zavarovalne zakonodaje bistveno ne odstopa od doslej predpisane vsebine letnega poročila. Ugotovitev nas ne preseneča, saj Solventnost II ne vsebuje določb o letnem poročilu zavarovalnic, nanj namreč najbolj, še posebej na njegov računovodski del, vplivajo računovodski standardi.

V magistrskem delu se je tako potrdila temeljna teza, da nova zavarovalna zakonodaja ne bo pomembno vplivala na informacijsko vrednost doslej predpisanega letnega poročila. To pa še ne pomeni, da se zavarovalnice ne bodo odločale v letno poročilo vključiti morebitna dodatna prostovoljna razkritja, s katerimi lahko prikažejo svoje prednosti in v večji meri zadovoljijo potrebe interesnih skupin po njim potrebnih informacijah za odločanje.

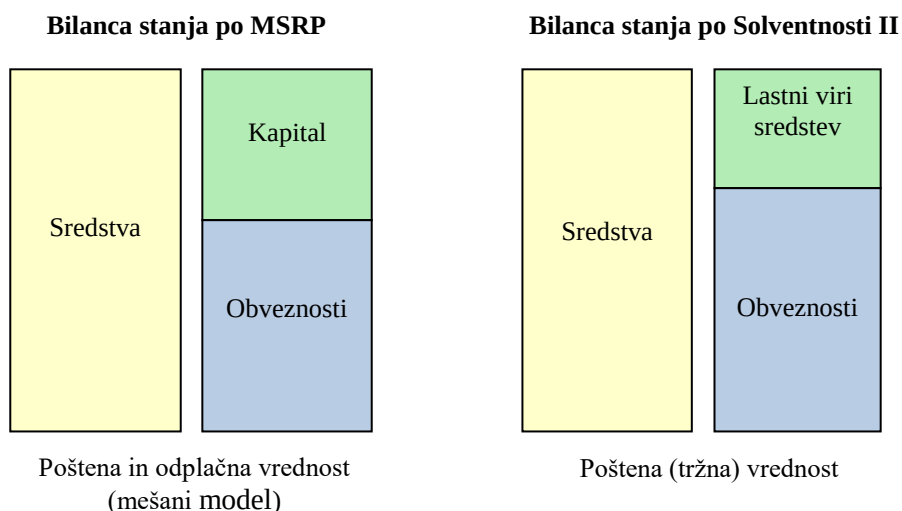
Hipotezo, da bo nova zavarovalna zakonodaja z zahtevo po izdelavi **SFCR** bistveno vplivala na informiranost vlagateljev in drugih interesnih skupin, smo preverjali preko obveznih vsebin, ki jih mora vsebovati SFCR. Ta predstavlja pomembno novost, ki jo prinaša nova zavarovalna zakonodaja. Gre za popolnoma novo, samostojno poročilo, ki ga mora zavarovalnica pripraviti vsako leto in ga objavljati na svoji spletni strani, posredovati ga je treba tudi AZN, ni pa ga treba oddati na AJPES.

Podrobnejšo vsebino informacij, ki morajo biti zajete v SFCR, smo predstavili v poglavju 4.6, Prilogi 9 in Prilogi 10, zato jih na tem mestu ne ponavljamo, ampak povzemamo le glavne ugotovitve v zvezi z informativno vrednostjo omenjenega poročila. Direktiva SII, Delegirana uredba, Izvedbena uredba in Smernice o poročanju in javnem razkritju podrobno določajo vrste in sestavo informacij, ki morajo biti zajete v omenjenem poročilu.

Pri tem morajo biti podatki in informacije pripravljeni skladno z zahtevami Solventnosti II in tako temeljiti na tržno konsistentnem pristopu bilance stanja, po katerem se sredstva in obveznosti vrednotijo po ekonomski vrednosti, tj. vrednosti, ki bi jo neodvisna stranka plačala, oziroma prejela za pridobitev sredstev oziroma obveznosti. Presežek sredstev nad obveznostmi predstavlja izhodišče za določitev lastnih virov sredstev zavarovalnice. Kot smo že omenili v poglavju 3.3.1.1, Solventnost II pri vrednotenju sredstev in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij, podpira vrednotenje po MSRP, če je to tržno konsistentno in odraža ekonomske vrednosti.

Do razlik med vrednotenjem po MSRP in Solventnosti II prihaja, ker MSRP dovoljuje tudi nekatere druge načine vrednotenja (npr. nabavna vrednost, odplačna vrednost). Poleg tega Solventnost II predpisuje določena odstopanja od načel MSRP (dobro ime, neopredmetena sredstva, pogojne obveznosti povezanih družb, odloženi davki). Pravila vrednotenja zavarovalno-tehničnih rezervacij, določena v Solventnosti II, so podrobnejša in bolj zavezujoča od pravil v MSRP. Način oblikovanja in izračuna zavarovalno-tehničnih rezervacij po Solventnosti II smo prikazali v poglavju 3.3.1.2. Zavarovalno-tehnične rezervacije se oblikujejo na osnovi izstopne vrednosti, izračunajo se kot vsota najboljše ocene in dodatka za tveganje. Slika 3 prikazuje primerjavo bilance stanja po MSRP in po Solventnosti II, medtem ko Slika 4 prikazuje bilanco stanja po Solventnosti II.

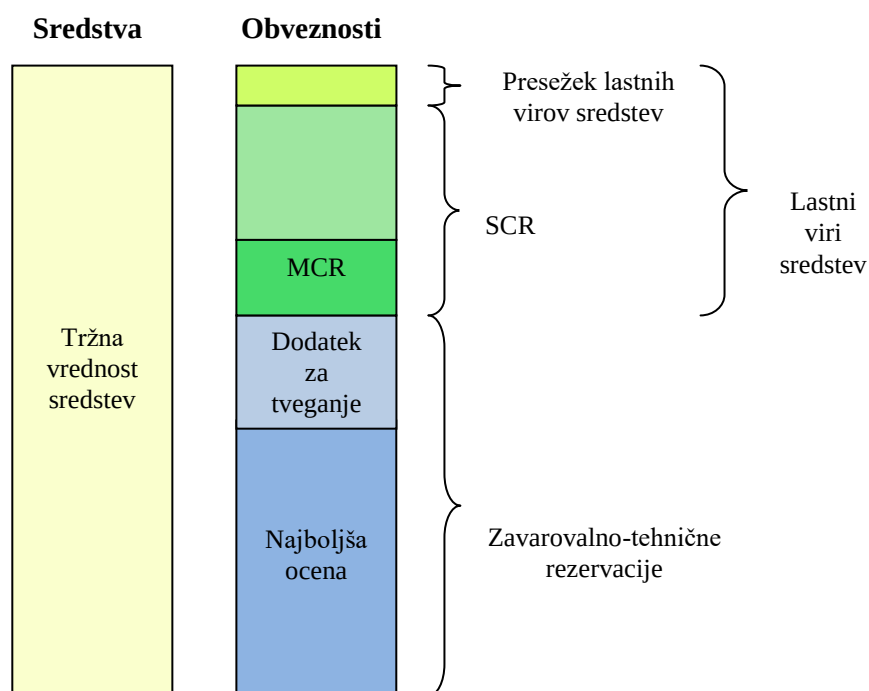
Slika 3: Primerjava bilance stanja po MSRP in Solventnosti II

Vir: Ernst & Young, Solvency II Training, Day1 – Introduction and Market Value Balance Sheet, 2016, str. 9.

V SFCR je med drugim treba prikazati podatke o vrednotenju sredstev, zavarovalno-tehničnih rezervacij in drugih obveznosti za namen izračuna kapitalskih zahtev. Pri tem je treba prikazati vrednosti za vsak pomemben razred sredstev oziroma pomemben razred drugih obveznosti, pri zavarovalno-tehničnih rezervacijah pa za vsako vrsto poslovanja. Nadalje je treba opisati osnove, metode in glavne predpostavke, ki jih zavarovalnica uporablja pri vrednotenju za namen izračuna kapitalskih zahtev ter razlage pomembnih razlik od teh, ki jih uporabi pri vrednotenju v računovodskih izkazih, ki so zajeti v letno poročilo zavarovalnice.

Slika 4: Bilanca stanja po Solventnosti II

Vir: Ernst & Young, Solvency II Training, Day1 – Introduction and Market Value Balance Sheet, 2016, str. 10.

SFCR poleg podatkov o vrednotenju sredstev, zavarovalno-tehničnih rezervacij in drugih obveznosti vsebuje tudi podatke o poslovanju in uspešnosti zavarovalnice. Vsebuje pa tudi informacije o sistemu upravljanja zavarovalnice, sistemu upravljanja tveganj, ključnih funkcijah, profilu tveganj ter upravljanju kapitala. Slednji zajema informacije glede lastnih virov sredstev in informacije glede SCR in MCR ter morebitnih neskladnostih med njimi.

Po pregledu obveznih informacij, ki jih mora zavarovalnica prikazati v SFCR, ugotavljamo, da so te zelo obsežne. Vlagatelji in druge interesne skupine s SFCR pridobijo veliko dodatnih podatkov in informacij, kar jim omogoča primerjavo finančnega položaja zavarovalnice po dveh različnih načinih vrednotenja, in sicer ob upoštevanju MSRP (v računovodskem delu letnega poročila) in ob upoštevanju tržno konsistentnega pristopa za namen izračuna kapitalskih zahtev. Poleg tega bodo s SFCR pridobili podatke o solventnostnem položaju zavarovalnice ter druge podatke, ki jim bodo pomagali razumeti sistem upravljanja zavarovalnice in tveganja, s katerimi se ta srečuje. S SFCR se bo tako bistveno izboljšala informiranost vlagateljev in drugih interesnih skupin. Tako se je potrdila tudi teza, da bo nova zavarovalna zakonodaja z zahtevo po dodatnem poročilu SFCR bistveno vplivala na informiranost vlagateljev in drugih interesnih skupin.

4.7 Nadaljnji razvoj računovodskega poročanja zavarovalnic

4.7.1 Druga faza MSRP 4 – Zavarovalne pogodbe

Kot je bilo že omenjeno, je bil v letu 2004 objavljen začasni standard za zavarovalne pogodbe MSRP 4 (faza 1), dokler se ne zaključi bolj celovit pregled obračunavanja zavarovalnih pogodb (faza 2). Začasni standard MSRP 4 omogoča široko paleto praks in vključuje t. i. začasno izjemo, ki določa, da zavarovalnici ni treba zagotoviti, da so njene računovodske politike pomembne za sprejem ekonomskih odločitev uporabnikov računovodskih izkazov ali da so te računovodske usmeritve zanesljive.

Prva faza celovitejšega pregleda obračunavanja zavarovalnih pogodb se je začela leta 2007 z objavo dokumenta za razpravo Discussion Paper Preliminary Views on Insurance Contracts. Sledila je objava osnutka za javno obravnavo (angl. *Exposure Draft Insurance Contracts*) v letu 2010. Spremenjen osnutek MSRP 4 (angl. *Exposure Draft Insurance Contracts ED/2013/7*) je bil dan v javno razpravo 20. junija 2013, komentarji oziroma pripombe so se zbirali do 25. oktobra 2013. Spremenjen osnutek nadgrajuje predloge oziroma osnutek iz leta 2010 in odraža povratne informacije oziroma pripombe, prejete med javnim posvetovanjem. Osnutek je bil razvit za izboljšanje preglednosti učinkov zavarovalne pogodbe na finančno stanje in finančno uspešnost zavarovalnice ter zmanjšanje raznolikosti oziroma zagotovitev poenotenja pri obračunavanju zavarovalnih pogodb.

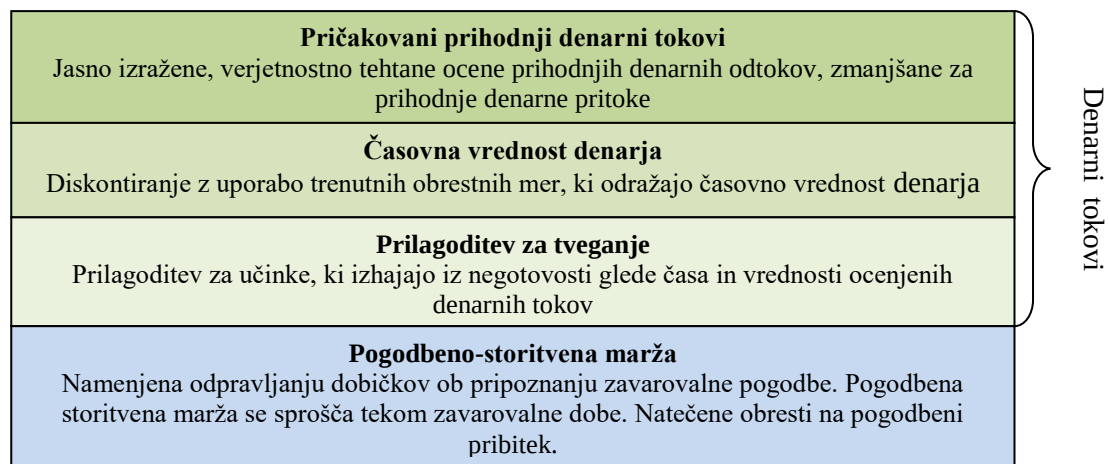
Osnutek odraža mnenje IASB, da je zavarovalna pogodba mešanica finančnih elementov z elementi storitev v različnih razmerjih. Osnutek zahteva ločevanje določenih sestavnih delov zavarovalne pogodbe (angl. *unbundling*) na zavarovalniško komponento, ki je predmet

obravnave MSRP 4, in nezavarovalniško komponento, ki je predmet drugega ustreznega računovodskega standarda. IASB (2013, odstavek 12) določa, da je zavarovalna pogodba pripoznana na enega od naslednjih datumov, pri čemer se upošteva datum dogodka, ki je nastal prvi, in sicer dan začetka zavarovalnega kritja, dan zapadlosti prvega plačila premije ali ko okoliščine in dejstva nakazujejo, da so obveznosti zavarovalnice iz portfelja zavarovalnih pogodb, katerim pripada tudi zavarovalna polica, postale večje od koristi.

IASB (2013) določa, da se zavarovalna pogodba meri z uporabo pristopa sedanje vrednosti, ki vključuje vse razpoložljive informacije na način, ki je skladen z opazovanimi tržnimi informacijami. Meritev zavarovalne pogodbe je sestavljena iz dveh delov. Prvi del predstavlja meritev zneska, časovnega okvirja in negotovosti prihodnjih denarnih tokov, za katere se pričakuje, da jih bo zavarovalna pogodba ustvarila. Prvi del meritve je sestavljen iz treh parametrov oziroma gradnikov, in sicer ocene prihodnjih denarnih tokov, diskontne stopnje ter ocene vpliva negotovosti glede zneska kot tudi trenutka nastopa denarnih tokov (angl. *risk adjustment*). Drugi del predstavlja tako imenovana pogodbeno storitvena marža (angl. *contractual service margin*), ki predstavlja sedanjo oceno donosnosti, za katero se pričakuje, da jo bo zavarovalna pogodba ustvarila med kritjem.

Predlagan model vrednotenja temelji na štirih gradnikih (angl. *building block approach*), kot prikazuje Slika 5.

Slika 5: Predlagani model vrednotenja po MSRP 4 – Model gradnikov

Vir: M. Trkovnik, *Novosti MSRP 4 in primerjava s Solventnostjo II*, 2014, str. 14.

Osnutek MSRP 4 ne predpisuje uporabe specifične metode za določitev diskontne stopnje. Ne glede na uporabljeno metodo mora biti izbrana diskontna stopnja skladna s karakteristikami obveznosti iz zavarovalnih pogodb (časovna, valutna in likvidnostna komponenta). Ob spremembi diskontne stopnje se učinki pripoznajo v izkazu drugega vseobsegajočega donosa.

Trkovnikova (2014, str. 232) navaja, da prilagoditev za tveganje predstavlja »nadomestilo, ki ga zahteva zavarovatelj za prevzemanje negotovosti glede vrednosti in časovne dinamike

denarnih tokov, ki nastajajo ob izpolnjevanju pogodbenih obveznosti«. Omenjena prilagoditev se ovrednoti na vsak datum poročanja, razlika pa se izkaže v poslovnem izidu.

Ob začetnem pripoznanju se v primeru, ko je sedanja vrednost bodočih pritokov večja od sedanje vrednosti bodočih odtokov, dobički ne pripoznajo v izkazu poslovnega izida, temveč v pogodbeni storitveni marži, ki se jo amortizira glede na trajanje zavarovalne pogodbe. V nasprotnem primeru, ko je sedanja vrednost bodočih odtokov večja od sedanje vrednosti bodočih pritokov, se razlika takoj pripozna v izkazu poslovnega izida kot t. i. izguba prvega dne (Trkovnik, 2014, str. 15).

Osnutek MSRP 4 dovoljuje tudi uporabo premijske alokacijske metode (angl. *premium allocation approach*) kot približek metode štirih gradnikov, vendar le za pogodbe, kjer je zavarovalna doba največ eno leto (Trkovnik, 2014, str. 26). Izjemoma pa tudi zrcaljenje (angl. *mirroring*), in sicer za pogodbe z udeležbo. Med drugim osnutek MSRP 4 določa tudi dodatne zahteve po razkritjih, ki se nanašajo na zneske, prikazane v računovodskih izkazih, pomembne presoje ter naravo in obseg tveganj. Razkritja zahtevajo naslednje vrste informacij (IFRS Foundation, 2016, str. 16): spremembe v pričakovani sedanji vrednosti bodočih pritokov in odtokov, spremembe tveganj in pogodbene storitvene marže v obdobju, spremembe časovne vrednosti denarja, učinek novih zavarovalnih pogodb, pripoznanih v obdobju, postopki za oceno vhodnih podatkov in uporabljenih metod, vpliv sprememb uporabljenih metod in vhodnih podatkov, obrazložitev razlogov za spremembe z navedbo vrste pogodbe, na katero se nanaša, narava in obseg tveganja, ki izhaja iz zavarovalne pogodbe, obseg ublažitve tveganj, ki izhajajo iz pozavarovanja in udeležb, ter kvantitativne informacije o izpostavljenosti kreditnemu, tržnemu in likvidnostnemu tveganju.

Zamenjava veljavnega MSRP 4 z novim je trenutno v zaključni fazi. IASB pričakuje, da naj bi bil nov MSRP 4 izdan okoli konca letošnjega leta, pri čemer naj se ne bi začel uporabljati pred letom 2020 (IASB, 2016).

Iz osnutka MSRP 4 – faze 2 izhaja, da prav tako kot Solventnost II podpira merjenje obveznosti iz zavarovalnih pogodb (zavarovalno-tehničnih rezervacij) po poštenu vrednosti. Kljub primerljivosti pa njuna določila niso povsem usklajena. Lutar-Markovičeva (2012, str. 55) navaja, da so zaradi različnih ciljev, ki jih zasledujeta Solventnost II in MSRP, razlike v poročanju neizbežne. Glavni cilj Solventnosti II je namreč zaščita zavarovancev, medtem ko je glavni cilj MSRP zagotoviti realne informacije o uspešnosti poslovanja. Mörecova (2011, str. 156) poudarja, da do razlik prihaja že v obsegu pogodb, ki jih obravnavata Solventnost II oziroma osnutek MSRP 4. Tako Solventnost II uporablja enak pristop merjenja za vse vrste pogodb, na osnovi katerih ima zavarovalnica pravne obveznosti, medtem ko MSRP 4 ureja le tiste pogodbe, ki vsebujejo pomembno zavarovalno tveganje. Trkovnikova (2014, str. 57–59) izpostavlja, da se neenakosti nadalje pojavljajo tudi pri obravnavi pogodbenih mej, uporabi diskontne stopnje, izbiri metod za izračun prilagoditve za tveganje oziroma dodatka za tveganje ter obravnavanju stroškov, ki znižujejo oceno denarnih tokov iz naslova obveznosti iz zavarovalnih pogodb.

Zaradi razlik v vrednotenju zavarovalnih obveznosti med Solventnostjo II in MSRP 4 se zavarovalnice tudi po uveljavitvi novega MSRP 4 ne bodo mogle izogniti dvojnosti poročanja.

4.7.2 Drugi trendi, ki lahko vplivajo na nadaljnji razvoj računovodskega poročanja

Kot je bilo že omenjeno, zavarovalnice vodijo poslovne knjige in sestavljajo računovodske izkaze skladno z MSRP. Tako morajo upoštevati tudi vse spremembe MSRP. Pomembna sprememba je nov MSRP 9 – Finančni instrumenti, ki bo nadomestil sedanji MRS 39. MSRP 9 je bil izdan julija 2015, uporabljati pa se bo začel s 1. januarjem 2018. Omenjeni standard je sestavljen iz treh delov, in sicer: razvrščanja in merjenja, slabitev ter varovanja pred tveganjem. Pomembne novosti so že pri razvrščanju in merjenju finančnih sredstev, najbolj korenite spremembe pa so pri slabitvah finančnih sredstev.

Z uvedbo MSRP 9 se bodo finančni instrumenti razvrstili v tri skupine, in sicer v skupino sredstev, merjenih po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, po pošteni vrednosti skozi drugi vseobsegajoči donos in po odplačni vrednosti (IASB, 2014, str. 7). S tem se bodo odpravile naslednje kategorije: posojila in terjatve, finančne naložbe v posesti do zapadlosti v plačilo in za prodajo razpoložljiva finančna sredstva. Pri finančnih instrumentih, namenjenih trgovanju, ter finančnih instrumentih, ki jih zavarovalnica sama označi po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, ne bo prišlo do sprememb v razvrščanju, saj so tako skladno z MRS 39 kot tudi MSRP 9 obvezno razvrščeni v skupino sredstev, vrednotenih po pošteni vrednosti skozi poslovni izid. MSRP 9 določa, da se dolžniški vrednostni papirji razporedijo glede na poslovni model in v nasprotju z MRS 39 določa njihovo obvezno razvrstitev v skupino po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, če ne izpolnjujejo kriterija denarnega toka. MSRP 9 tudi ne dovoli merjenja finančnih instrumentov po nabavni vrednosti. Za ugotavljanja oslabiljenosti finančnih sredstev po MSRP 9 bodo zavarovalnice morale vpeljati sistem na osnovi modela pričakovanih izgub.

Za zavarovalnice sta pomembna MSRP 9 in nov standard za zavarovalne pogodbe, ki pa še ni bil izdan. IASB je 9. decembra 2015 objavil osnutek za uporabo MSRP 9 – Finančni instrumenti z MSRP 4 – Zavarovalne pogodbe (predlagane spremembe MSRP 4). Istočasno je IASB objavil tudi predlog za spremembo veljavnega standarda MSRP 4 za zagotavljanje začasnih olajšav za zavarovatelje, in sicer zaradi odprave začasnih posledic različnih datumov začetka uporabe MSRP 9 in novega standarda za zavarovalne pogodbe.

IASB je predlagal dopolnitev MSRP 4 zaradi zaskrbljenosti nekaterih zavarovalnic po dveh pomembnih računovodskih spremembah, ki se bosta začeli izvajati na različna datuma, ter morebitne povečane računovodske nestanovitnosti, ki bi se lahko pojavila v izkazu poslovnega izida, če se nove zahteve za finančne instrumente (MSRP 9) začno uporabljati pred novimi zahtevami za zavarovalne pogodbe (MSRP 4 – faza 2).

IASB je za reševanje morebitnih računovodskih nestanovitnosti predlagal naslednje dopolnitve možnosti znotraj MSRP 4 (IASB, 2015):

- »Prekrivni pristop« (angl. *overlay approach*): možnost, da zavarovalnica iz poslovnega izida odstrani primarno nestanovitnost, ki je posledica spremembe merjenja finančnih sredstev po MSRP 9. Zavarovalnica bi od 1. januarja 2018 uporabljala MSRP 9, vendar bi lahko iz poslovnega izida v drug vseobsegajoči donos prerazporedila znesek, ki je enak razliki med zneskom v izkazu poslovnega izida za kvalificirana finančna sredstva, ki so po MSRP 9 na novo izmerjena po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida, in zneskom, ki bi bil pripoznan, če bi se za ta sredstva še vedno uporabljal MRS 39. Ta pristop bi se uporabljal do uveljavitve novega MSRP 4.
- Odložen pristop (angl. *deferral approach*): možna začasna izjema od uporabe MSRP 9 za zavarovalnice, ki bi se lahko uporabljala, dokler ne stopi v veljavo nov MSRP 4 (vendar to ne bo mogoče uporabljati po 1. januarja 2021).

IASB (2016) je na majskem srečanju potrdil, da bo sprejel dopolnitve veljavnega MSRP 4, ki naj bi jih predvidoma izdal v septembru 2016.

SKLEP

Letno poročilo predstavlja standardno poročilo o poslovanju, ki je prvenstveno namenjeno zunanjim interesnim skupinam. Zelo pomembno je za promoviranje zavarovalnice, saj predstavlja komunikacijsko orodje, s katerim zavarovalnica predstavlja svojo podobo javnosti. Z njim zavarovalnica prikaže svoje poslovanje, finančni položaj, poslovni izid ter prednosti in sposobnosti, svojo kulturo in filozofijo.

Pri tem mora biti letno poročilo jasno in pregledno, pri čemer so z računovodskimi izkazi predstavljeni pretekli rezultati. Natančnejšo in realnejšo sliko o poslovanju družbe dobijo uporabniki računovodskih izkazov šele z natančnimi razkritji in s poslovnim poročilom, v katerem so razkrite neračunovodske informacije in bolj podrobno pojasnjeni podatki iz temeljnih računovodskih izkazov. V letnem poročilu se razkrijejo tudi napovedi za prihodnost, poslanstvo in strateški cilji zavarovalnice. Z dobrim letnim poročilom zavarovalnica lahko bolje zadovolji potrebe interesnih skupin. Razumevanje vsebine letnega poročila je pomembno za uporabnike, kajti ustrezne finančne in računovodske informacije pomembno vplivajo na njihove poslovne odločitve.

V Sloveniji morajo zavarovalnice pri pripravi letnih poročil upoštevati določila ZGD-1, zakona, ki ureja področje delovanja zavarovalnic, MSRP in sklepa AZN, ki predpisuje vsebino oziroma obvezne sestavine letnega poročila zavarovalnic. Slednji predpisuje vrste in sheme računovodskih ter konsolidiranih računovodskih izkazov zavarovalnic ter podrobnejšo vsebino letnega in konsolidiranega letnega poročila zavarovalnic.

Zaradi narave dejavnosti, predvsem zaradi zahtev po zagotovitvi varnosti in zaupanja komitentov, je pri zavarovalnicah potreba po resničnih in objektivnih informacijah, predstavljenih v letnem poročilu, izjemno pomembna. Zanesljivost informacij v računovodskih izkazih nam zagotavlja njihovo revidiranje.

Namen Solventnosti II je oblikovati celovit sistem preudarnega nadzora. Solventnost II prinaša drastične spremembe za zavarovalnice in za njihove nadzorne organe. Solventnost II temelji na treh stebrih, ki pokrivajo kvantitativne kapitalske zahteve, kvalitativne zahteve ter pravila o razkritjih. Nov solventnosti režim bo okrepil zaščito zavarovancev in prispeval k zmanjševanju tveganj. Z izboljšanjem notranjih procesov poslovanja se bo konkurenčnost zavarovalnic povečala. Največja novost Solventnosti II je na tveganjih temelječ izračun kapitalskih zahtev, ki odraža specifični profil tveganj vsake zavarovalnice. Poleg boljšega ocenjevanja kapitala in celovite obravnave tveganj nova zakonodaja prinaša tudi izboljšanje procesa upravljanja tveganj, povečano preglednost poslovanja in izboljšanje tržne discipline z novim sistemom razkrivanja informacij javnosti in nadzornim organom. Nadzornim organom nova zakonodaja prinaša dodatna nadzorstvena orodja in omogoča enoten nadzor.

Redna in zadostna razkritja olajšajo delovanje trga. Z zagotovitvijo pravočasne in zadostne informiranosti vseh interesnih skupin se zmanjšajo motnje na trgu. Solventnost II določa povečano razkrivanje informacij nadzornemu organu in javnosti. Pri tem ugotavljamo, da nova zavarovalna zakonodaja ne določa povečanega razkrivanja informacij javnosti v obliki dodatnih zahtev glede letnega poročila, temveč v okviru posebnega poročila SFCR.

V magistrskem delu je potrjena temeljna teza, da imajo zavarovalnice in nadzorni organ veliko dodatnega dela zaradi uvedbe Solventnosti II, saj uvaja nov pristop glede delovanja zavarovalnic. Vendar nova zavarovalna zakonodaja na samo letno poročilo zavarovalnice bistveno ne vpliva, kajti nanj, še posebej na računovodski del, bolj kot nova zavarovalna zakonodaja vplivajo računovodski standardi.

SFCR predstavlja pomembno novost, ki jo prinaša nova zavarovalna zakonodaja. Gre za popolnoma novo, samostojno poročilo, ki ga zavarovalnica pripravi vsako leto in objavi na svoji spletni strani, ni pa ga treba oddati na AJPES. Podatki in informacije, ki morajo biti zajeti v SFCR, so zelo obsežni. Poleg tega morajo biti pripravljene skladno z zahtevami Solventnosti II in tako temeljijo na tržno konsistentnem pristopu bilance stanja, po katerem se sredstva in obveznosti vrednotijo po tržni vrednosti. Omenjeno poročilo vsebuje tudi podatke o sistemu upravljanja zavarovalnice, sistemu upravljanja tveganj, ključnih funkcijah, profilu tveganj ter upravljanju kapitala. Izkazalo se je, da bodo vlagatelji in druge interesne skupine s SFCR pridobili obsežne dodatne podatke, kar jim bo olajšalo sprejemanje odločitev. Navedeno potrjuje tudi našo tezo, da bo nova zavarovalna zakonodaja z zahtevo po SFRC bistveno vplivala na informiranost vlagateljev in drugih interesnih skupin.

Poleg sprememb, ki jih je glede letnega poročanja prinesla Solventnost II, pa zavarovalnice v bližnji prihodnosti čaka še izziv, povezan z drugo fazo MSRP 4, kar bo bistveno vplivalo na računovodske izkaze in razkritja, zajeta v letnih poročilih zavarovalnic. Čaka pa jih tudi uvedba MSRP 9 – Finančni instrumenti.

LITERATURA IN VIRI

1. Arfin, F. N. (1993). *Annual Reports that Pay their Way*. London: Pitman Publishing.
2. Bergant, Ž. (2007). Analiza poslovanja v okviru letnega poročila družbe glede na zahteve zakona o gospodarskih družbah. Najdeno 29. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.vsr.si/clanki/Analiza%20poslovanja%20po%20ZGD.pdf>
3. Berk, A., Peterlin, J., & Ribarič, P. (2005). *Obvladovanje tveganja: skrivnosti celovitega pristopa*. Ljubljana: GV Založba.
4. Berkovič Simeonov, M. (2010). Lastni viri sredstev zavarovalnic in pozavarovalnic v Solventnosti 2. *Zavarovalniški horizonti*, 6(3/4), 19–40.
5. Bijelić, M. (1998). *Zavarovanje in pozavarovanje*. Ljubljana: Art agencija.
6. Boncelj, J. (1983). *Zavarovalna ekonomika*. Maribor: Založba Obzorja.
7. Bratina, B. (2002). Vpliv sprejema letnega poročila na položaj organov v delniški družbi. *Podjetje in delo*, XXVIII(3/4), 492–498.
8. Cipot, A. (2002). Uravnoteženi sistem kazalnikov v zavarovalnicah. *Obzornik*, XXVI(4), 4–8.
9. Clark, P. (2004). Filling the gap. *Accountancy*, 133(1330), 86–87.
10. Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/35 z dne 10. oktobra 2014 o dopolnitvi Direktive 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II). *Uradni list EU* L12, 17. 1. 2015.
11. Deloitte. (2011). *Solvency II and IFRS 4 Phase II Conference* (gradivo s seminarja). Ljubljana: Deloitte.
12. De Nederlandsch Bank. (2016, 21. januar). Solventnost II: Pillar 3. Najdeno 2. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.toezicht.dnb.nl/en/2/51-224687.jsp#>
13. DiPiazza, A. S., & Eccles, G. R. (2002). *Building Public Trust – The Future of Corporate Reporting*. New York: John Wiley & Sons.
14. Direktiva Sveta z dne 19. decembra 1991 o letnih računovodskih izkazih in konsolidiranih računovodskih izkazih zavarovalnic (91/674/EGS). *Uradni list EU* L374/7, 31. 12. 1991. Najdeno 15. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31991L0674>
15. Direktiva 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II). *Uradni list EU* L335/1, 17. 12. 2009.
16. Direktiva 2012/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. septembra 2012 o spremembi Direktive 2009/138/ES (Solventnost II) glede rokov za prenos in uporabo ter datuma za razveljavitev nekaterih direktiv. *Uradni list EU* L249/1, 14. 9. 2012.
17. Direktiva 2013/58/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o spremembi Direktive 2009/138/ES (Solventnost II) glede datumov za prenos in uporabo ter datuma razveljavitve nekaterih direktiv (Solventnost I). *Uradni list EU* L341/1, 18. 12. 2013.
18. Duhovnik, M. (2006). Pomembnost kot prag vrednosti in kakovosti. *Revizor*, XVII(12), 54–81.

19. Duhovnik, M. (2014). *Finančna analiza računovodskih izkazov* (gradivo za izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja in strokovnega naziva preizkušeni računovodja, preizkušeni notranji revizor, preizkušeni davčnik). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
20. Ernst & Young. (2016). *Solvency II Training, Day 1 – Introduction and Market Value Balance Sheet* (gradivo za izobraževanje delavcev AZN). Ljubljana: Ernst & Young.
21. EIOPA – European Insurance and Occupational Pensions Authority. (2014). The underlying assumptions in the standard formula for the Solvency Capital Requirement Calculation. Najdeno 20. aprila 2016 na spletnem naslovu https://eiopa.europa.eu/Pages/SearchResults.aspx?k=filename:EIOPA-14-322_Underlying_Assumptions.pdf
22. EIOPA – European Insurance and Occupational Pensions Authority. (2015a). Need for high quality public disclosure: Solvency II's report on solvency and financial condition and the potential role of external audit. Najdeno 13. aprila 2016 na spletnem naslovu <https://eiopa.europa.eu/regulation-supervision/insurance/solvency-ii>
23. EIOPA – European Insurance and Occupational Pensions Authority. (2015b). Smernice o poročanju in javnem razkritju. Najdeno 18. marca 2016 na spletnem naslovu https://eiopa.europa.eu/GuidelinesSII/EIOPA_SL_Public_Disclosure_GL.pdf
24. EIOPA – European Insurance and Occupational Pensions Authority. (b. l.). Regulation & Supervision. Najdeno 18. marca 2016 na spletnem naslovu <https://eiopa.europa.eu/regulation-supervision/insurance/solvency-ii>
25. Evropska komisija. (2007a). Predlog Evropskega parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja Solventnost II. Najdeno 12. maja. 2010 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0361:fin:sl.pdf>
26. Evropska komisija. (2007b). *Solventnost II: Impact Assessment report*. (2007). Bruselj: Evropska komisija.
27. Ewer, R. S. (2007). Transparency and Understandability, But for Whom? How Different Standards Setters Define the Average Users. Najdeno 29. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://archives.cpajournal.com/2007/207/infocus/p16.htm>
28. Flis, S. (1994). Zavarovalni nadzor. *Zbornik 1. dnevov slovenskega zavarovalništva 1994* (str. 52–71). Ljubljana: Društvo ekonomistov.
29. Glautier, M., & Underdown, B. (1997). *Accounting Theory nad Practice*. London: Pitman.
30. Gorišek, J. (1996). Trženje zaupanja v zavarovalne pogodbe, garancijski sklad in približevanje Slovenije Evropski uniji. *Zbornik 3. dnevov slovenskega zavarovalništva 1996* (str. 7–15). Bled: Slovenski zavarovalni biro.
31. Gorjup, S. (2008, 11. november). Letno poročilo naj ne bo pozabljena debela knjiga. *Finance*. Najdeno 30. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/229299>.
32. Horvat, T. (2003). Izhodišča za pripravo razkritij v letnih poročilih gospodarskih družb. *Iks*, XXX(11), 82–90.
33. Horvat, T. (2003a). Prostovoljna razkritja v letnem poročilu in njihova povezava z obveznimi razkritji. *Revizor*, XIV(2), 61–92.

34. Horvat, T. (2003b). Sestavitev letnega poročila s poudarkom na poslovnem poročilu. *Revizor*, XIV(1), 25–43.
35. Horvat, T. (2003c). Vsebina razkritij in javna objava letnih poročil gospodarskih družb. *Iks*, XXX(12), 9–20.
36. Horvat, T. (2004). Učinkovit prikaz razkritij v letnem poročilu za presojanje uspešnosti poslovanja podjetja. *Revizor*, XV(2), 24–53.
37. Horvat T. (2005). Analiza poslovanja v letnem poročilu kot podlaga za ugotavljanje gospodarnosti podjetja. *Revizor*, XVI(3/4), 28–48.
38. IFRS Foundation. (2016). Insurance Contract Project Overview. Najdeno 16. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Insurance-Contracts/Documents/2016/project-overview-Feb-2016.pdf>
39. IAIS – International Association of Insurance Supervisors. (2015). Insurance Core Principles. Najdeno 2. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.iaisweb.org/page/supervisory-material/insurance-core-principles>
40. IASB – International Accounting Standards Board. (2013, 20. junij). Exposure Draft ED/2013/7 A revision of ED/2010/8 Insurance Contracts. Najdeno 30. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Insurance-Contracts/Exposure-Draft-June-2013/Documents/ED-Insurance-Contracts-June-2013.pdf>
41. IASB – International Accounting Standards Board. (2014). Project Summary IFRS 9 Financial Instruments. Najdeno 17. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognition/Documents/IFRS-9-Project-Summary-July-2014.pdf>
42. IASB – International Accounting Standards Board. (2015, 9. december). Insurance Contracts: Exposure Draft & Comment letters (ED/2015/11). Najdeno 16. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Insurance-Contracts/Exposure-Draft-December-2015/Pages/default.aspx>
43. IASB – International Accounting Standards Board. (2016, 17. maj). International Accounting Standards Board confirms amendments to current insurance contracts Standard. Najdeno 18. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Insurance-Contracts/Project-News/Pages/project-news-may-2016.aspx>
44. IASC – International Accounting Standards Committee. (1999). Issues paper on Insurance. Najdeno 6. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Insurance-Contracts/Pages/dsop.aspx>
45. Ivanjko, Š., Ivanjko, S., Ivanjko, L., & Ihanec, K. (1999). *ABC zavarovalništva s praktičnimi primeri*. Maribor: Kapital.
46. Izvedbena Uredba Komisije (EU) 2015/2452 z dne 2. decembra o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopki, oblikami in predlogami poročila o solventnosti in finančnem položaju v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta. *Uradni list EU* L347, 31. 12. 2015.
47. Johnson Hazel, J. (1993). *Financial Institutions and Markets: a global perspective*. New York etc.: McGraw Hill.

48. Joyce, S. (2009). PCAOB Member Urges Robust Disclosure Measures To Rebuild Confidence in Financial Sistem. *Accounting Policy & Practise Report*. Najdeno 16. junija 2009 na spletnem naslovu <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=1630006841&Fmt=3&clientId=16601&RQT=309&VName=PQD>
49. Jovanovič, D. (2002). Predstavitev zakona o gospodarskih družbah (ZGD) s komentarjem in nekatere novosti slovenske korporacijske zakonodaje. *Podjetje in delo*, XXVIII(8), 1782–1809.
50. Kastelij, W. M., & Remmerswaal, J. C. M. (1986). *Solvency*. Rotterdam: Nationale-Nederlanden N.V.
51. Kavčič, S. (1999). Analiza poročila posloводства kot izhodišče za razpravo na skupščini delniške družbe. Metode, modeli in orodja analiziranja ter poslovnega odločanja. *Zbornik referatov 5. strokovnega posvetovanja o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije* (str. 39–50). Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije.
52. Kavčič, S. (2000). Pomen revizije za odličnost delovanja organizacij. *12. forum odličnosti in mojstrstva: Kako do odličnosti 24 ur na dan* (str. 105–121). Otočec: Zveza ekonomistov Slovenije, Ministrstvo za znanost in tehnologijo in Gospodarska zbornica Slovenije.
53. Kobal, A. (2009). Odločanje o čistem poslovnem izidu (dobičku ali izgubi) oziroma bilančnem dobičku ali izgubi. *RDP: računovodstvo, davki, pravo*, II(2), 11–20.
54. Kocbek, M. (2002). Uporaba čistega in bilančnega dobička, kritje izgube ter izplačila delničarjem po noveli ZGD-F. *Podjetje in delo*, XXVIII(2), 219–235.
55. Kocbek, M. (2003a). Letno poročilo, bilance in računovodski izkazi gospodarskih družb (temeljne bilančnopravne opredelitve). *Podjetje in delo*, XXIX(2), 237–273.
56. Kocbek, M. (2003b). Letno poročilo – sestavine, ničnost letnega poročila in izpodbojnost sklepa o sprejetju letnega poročila. *Pravnik*, 58(1/3), 3–21.
57. Koletnik, F. (1997). *Raziskovanje in dosežki v reviziji*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
58. Linder, U., & Ronkainen, V. (2004). Solvency II – Towards a new Insurance Supervisory System in the EU. *Scandinavian Actuarial Journal*, 2004(6), 462–474.
59. Lutar Markovič, V. (2012). *Spreminjanje premoženjsko-finančnega stanja zavarovalnic pred uvedbo Solventnosti II* (magistrsko delo). Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
60. McDonnell, J., & Padraige, J. (2004). Insurance contracts under IFRS. *Accountancy Ireland Dublin*, 36(3), 18–19.
61. Meaney, B., Olsen, G., Jones, R., Smith, J., & Havelock, P. (2009). *Solvency II Enabling transformation Through Regulation*. London: IBM United Kingdom Limited.
62. Mednarodni standardi računovodskega poročanja. *Uradni list EU* L320/1, 29. 11. 2008. Najdeno 7. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008R1126-20160101&qid=1408602215971&from=EN>
63. Millns, R., & Wilkinson, M. (2008). *Solvency II: Understanding the Directive*. London: EMB Consultancy.

64. Ministrstvo za finance. (2014). Predlog zakona o zavarovalništvu. Najdeno 3. novembra 2014 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Direktorat_za_javno_premozenje_in_financni_sistem/ZZavar-1_-_objava.pdf
65. Mörec, B. (2007). Mednarodni standardi računovodskega poročanja: Zahteve glede razkritij – priložnost ali nevarnost? *Zbornik 14. dnevov slovenskega zavarovalništva* (str. 344–355). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
66. Mörec, B. (2011). Poznate zahteve novega MSRP? *Zbornik 18. dnevov slovenskega zavarovalništva*. Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
67. Mramor, D. (1993). *Uvod v poslovne finance*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
68. Mramor, D. (1998). *Poglavja iz poslovnih financ 1*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
69. Novak, A. (2011). Načini računovodskega poročanja, ki odvrčajo pozornost od bistvenega, ter razlogi zanje. *Zbornik referatov 43. simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji* (str. 25–47). Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije in Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
70. *Nove kapitalske zahteve za zavarovalnice in pozavarovalnice*. Najdeno 28. februarja 2016 na spletnem naslovu <https://www.a-zn.si/Default.aspx?id=154>
71. Obreza, N. (2008). *Revidiranje konsolidiranih računovodskih izkazov mednarodnih družb* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
72. Odar, M. (2001). Poročanje zunanjim uporabnikom računovodskih informacij za leto 2001. *Iks*, XXVIII(1/2), 7–21.
73. Odar, M. (2002). Novosti in pomen novih slovenskih računovodskih standardov za gospodarske družbe. *Podjetje in delo*, XXVIII(6/7), 1199–1209.
74. Odar, M. (2004). Poročanje zunanjim uporabnikom računovodskih informacij za leto 2003. *Iks*, XXXI(1/2), 7–21.
75. Odar, M. (2006). Računovodsko poročanje za leto 2005. *Iks*, XXXIII(1/2), 7–20.
76. Odar, M. (2007). Temeljna pravila in posebnosti vrednotenja najpomembnejših postavk v računovodskih izkazih. *Zbornik 14. dnevov slovenskega zavarovalništva* (str. 327–343). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
77. Odar, M. (2009a). Aktualni izzivi na področju računovodenja in revidiranja. *Zbornik 10. letne konference revizorjev* (str. 5–23). Radenci: Slovenski inštitut za revizijo.
78. Odar, M. (2009b). Izkaz poslovnega izida in vseobsegajoči donos. *Revizor*, XX(4), 47–62.
79. Odar, M. (2014a). *Mednarodni računovodski standard 1 (predstavljane računovodskih izkazov)* (gradivo za izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja in strokovnega naziva preizkušeni računovodja). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
80. Odar, M. (2014b). *Računovodenje* (gradivo za izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja in pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij ter strokovni naziv preizkušeni računovodja in preizkušeni davčnik). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
81. Pavliha, M. (2000). *Zavarovalno pravo*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
82. Perman, M. (2009). Uvodnik. *Zavarovalniški horizonti*, 5(3), 3–5.

83. Porter, G. A., & Norton, C. L. (1998). *Financial Accounting: the impact on Decision Makers* (2nd ed.). Orlando: The Dryden Press.
84. PriceWaterhouseCoopers. (2010). *Solvency II: A guide to the new regime*. (1. izd.). London: PriceWaterhouseCoopers.
85. *Prudential Supervision of Insurance Undertakings* (december 2002). Najdeno 4. februarja 2016 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/solvency/impactassess/annex-c02_en.pdf
86. Pucelj, R. (1993). *Državni nadzor zavarovalne družbe in kratek pregled sodne zavarovalne prakse*. Ljubljana: Samozaložba.
87. Pučko, D., & Rozman, R. (1998). *Ekonomika in organizacija podjetja: Ekonomika podjetja*. (5. izd.). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
88. Roblek, D. (2009). Kdo odgovarja za pravilnost podatkov v računovodskih izkazih gospodarskih družb? *RDP: računovodstvo, davki, pravo, II*(2), 7–10.
89. Sigband, B. N., & Bell, H. A. (1989). *Communication for Management and Business* (5th ed.). Illinois: Scott, Foresman and Company.
90. Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic. *Uradni list RS* št. 1/2016.
91. Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2007. *Uradni list RS* št. 28/2007 in 119/2007.
92. Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2009. *Uradni list RS* št. 47/2009, 99/2010, 47/2011, 62/2013 in 89/2014.
93. Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2009, *Uradni list RS* št. 89/2014.
94. Sklep o podrobnejši obliki in najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila zavarovalnice. *Uradni list RS* št. 6/2001, 108/2001, 129/2003 in 118/2007.
95. Sklep o podrobnejši vsebini povzetka revidiranega letnega poročila – SKL 2002. *Uradni list RS* št. 111/2002, 21/2007, 17/2008 in 9/2010.
96. Sklep o prvi sestavitvi računovodskih poročil zavarovalnic v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja. *Uradni list RS* št. 10/2005.
97. Slovenski inštitut za revizijo (1994). *Gradivo za izobraževanje za strokovni naziv revizor*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
98. Slovenski računovodski standardi (2006). *Uradni list RS*, št. 118/2005, 119/2008, 1/2010, 90/2010, 2/2012
99. Slovenski računovodski standardi (2016). *Uradni list RS*, št. 95/2015.
100. Stanič, A. (2008). Solventnost II – direktiva in projekt na Vzajemni, d. v. z. *Zavarovalniški horizonti*, 4(3), 51–72.
101. Stanko, B., & Zeller, T. (2003). *Understanding Corporate Annual Reports*. Hoboken: John Wiley & Sons.
102. Sterzinski, M., & Dhaene, J. (2006). Solvency II – changes within the European single insurance market. Najdeno 31. marca 2016 na spletnem naslovu

- https://www.researchgate.net/publication/228462605_Solvency_II_changes_within_the_European_single_insurance_market
103. Stittle, J. (2003). *Annual Reports: Delivering Your Corporate Message to Stakeholders*. Aldershot Hampshire: Gower Publishing.
 104. *Study into the methodologies to assess the overall financial position of an insurance undertaking from the perspective of prudential supervision*. (2002). Brussels. Najdeno 4. februarja 2016 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/solvency/solvency2-study-kpmg_en.pdf
 105. Štiblar, F., & Šramel, F. (2008). *Zavarovalništvo Slovenije v 21. stoletju*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
 106. Trkovnik, M. (2014). *Novosti MSRP 4 in primerjava s Solventnostjo II* (gradivo s seminarja). Ljubljana: Finance akademija.
 107. Turk, I., Grubišić, C., Kolar, M., Koletnik, F., Papić, J., Perner, V., Vitrović, B., & Cvetković, M. (1994). *Notranje revidiranje poslovanja* (2nd ed). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
 108. Turk, I., Kavčič, S., Kokotec - Novak, M., Koželj, S., Melavc, D., & Odar, M. (1999). *Finančno računovodstvo* (1st ed). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
 109. Turk, I. (2000). *Pojmovnik računovodstva, financ in revizije*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
 110. Tušek, B. (2003). Računovodski izkazi in revizija kot podpora strateškemu poslovanju. *Revizor*, XIV(4/5), 38–52.
 111. Tušek, B., & Žager, L. (1999). Vloga notranjega revidiranja pri odločanju v podjetju. *Revizor*, X(11), 20–46.
 112. *Unaccompanied Standards*. Najdeno 27. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.ifrs.org/IFRSs/Pages/IFRS.aspx>
 113. Uranič, J. (2014). *Mednarodni računovodski standardi: MRS 32, MRS 39, MSRP 7, MSRP 4* (gradivo za izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja in strokovnega naziva preizkušeni računovodja). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
 114. Uredba (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. julija 2002 o uporabi mednarodnih računovodskih standardov *Uradni list Evropskih skupnosti* L 243, 11. 9. 2002.
 115. Van Hulle, K. (2011). Uvajanje direktive Solventnost II v EU. Najdeno 18. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2013/01/Osrednje-predavanje-Uvajanje-direktive-Solventnost-II-v-Evropi.pdf>
 116. Vaughan, E. J., & Vaughan, M. T. (1995). *Essentials of insurance: a risk management perspective*. New York: John Willes & Sons.
 117. Vaughan, E. J. (1996). *Fundamentals of risk and insurance*. New York: John Willes & Sons.
 118. Vezjak, B. (2002a). Preverjalni seznam razkritij v letnem poročilu. *Revizor*, XIII(12), 9–44.

119. Vezjak, B. (2002b). Razkritja v letnih poročilih za podjetja, zavezana reviziji. *Revizor*, XIII(11), 29–70.
120. Vezjak, B. (2002c). Zakonsko zahtevana razkritja v letnih poročilih. *Revizor*, XIII(10), 29–48.
121. Vezjak, B. (2004a). Primerjava SRS 2001 in MSRP 2004 – uvod v SRS in oblike računovodskih izkazov. *Revizor*, XV(12), 28–46.
122. Vezjak, B. (2004b). Razkritja k bilanci stanja in izkazu poslovnega izida za podjetja, zavezana reviziji. *Iks*, XXXI(1/2), 114–129.
123. Vezjak, B. (2004c). Uporaba mednarodnih standardov računovodskega poročanja. *Iks*, XXXI(9), 9–29.
124. Vezjak, B. (2009). Razkritja v letnih računovodskih poročilih 2008 v času finančnih pretresov za podjetja, zavezana k reviziji. *Iks*, XXXVI(1/2), 143–158.
125. Vrankar, M. (2005). Konsolidirani (skupinski) računovodski izkazi. *Iks*, XXXII(1/2), 140–181.
126. Vovk, I. (2016). ZZavar-1. *Pravna praksa*, 35(3/4), 42–43.
127. Vukovič, D. (2009). Uporaba kazalnikov pri določitvi ocen (ratingov) finančne moči zavarovalnic. *Revizor*, XX(2), 117–140.
128. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS* št. 65/2009-UPB3, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013-odl. US in 82/2013 in 55/2015.
129. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS* št. 55/15.
130. Zakon o revidiranju (ZRev-2). *Uradni list RS* št. 65/2008.
131. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1). *Uradni list RS* št. 109/2006-UPB4, 114/2006-ZUTPG, 10/2008-ZVarDod, 98/2009-ZIUZGK, 38/2010-ZUKN, 61/2010-ZSVarPre, 79/2010-ZPKDPIZ, 94/2010-ZIU, 94/2011-odl. US, 105/2011-odl. US, 110/2011-ZDIU12, 40/2012-ZUJF in 96/2012-ZPIZ-2.
132. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). *Uradni list RS* št. 96/2012, 39/2013, 99/2013-ZSVarPre-C, 101/2013-ZIPRS1415, 44/2014-ORZPIZ206, 85/2014-ZUJF-B, 95/2014-ZUJF-C, 90/2015-ZIUPTD in 102/2015.
133. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar). *Uradni list RS* št. 99/2010-UPB7, 90/2012, 56/2013, 63/2013-ZS-K in 93/2015 - ZZavar-1.
134. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1). *Uradni list RS* št. 93/2015.
135. Žagar, A. (2008). Solventnost 2 – Kvantitativne zahteve. *Zavarovalniški horizonti*, 4(3), 15–31.
136. Yeager, F. C., & Seitz, N. E. (1989). *Financial Institutions Management: text and cases* (3rd ed.). Englewood Cliffs (New Jersey): Prentice-Hall.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Seznam kratic.....	1
Priloga 2: Izvedbene uredbe Evropske komisije izdane na osnovi Direktive SII	3
Priloga 3: Smernice, ki jih je na osnovi Direktive 2009/138/ ES sprejela EIOPA	5
Priloga 4: Sklepi, ki jih je AZN izdala na osnovi ZZavar-1.....	6
Priloga 5: Računovodski izkazi zavarovalnic	7
Priloga 6: Prikaz sredstev in obveznosti za sklade, ki se vodijo ločeno.....	14
Priloga 7: Izkazi izida skladov, ki se vodijo ločeno	16
Priloga 8: Izračun kazalnikov	19
Priloga 9: Struktura poročila o solventnosti in finančnem položaju (po Prilogi XX Delegirane uredbe).....	22
Priloga 10: Obvezne vsebine SFCR po posameznih področjih.....	23

PRILOGA 1: Seznam kratic

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
AZN	Agencija za zavarovalni nadzor
CEIOPS	Odbor evropskih nadzornikov za zavarovanja in poklicne pokojnine (angl. <i>Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors</i>)
Delegirana uredba	Delegirana uredba o dopolnitvi Direktive 2009/138/ES o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II)
Direktiva 91/674/EEC	Direktiva Sveta z dne 19. decembra 1991 o letnih računovodskih izkazih in konsolidiranih računovodskih izkazih zavarovalnic (91/674/EGS)
Direktiva SII	Direktiva 2009/138/ES o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II)
EIOPA	Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (angl. <i>European Insurance and Occupational Pensions Authority</i>)
IAIS	Mednarodno združenje zavarovalnih nadzornikov (angl. <i>International Association of Insurance Supervisors</i>)
IASB	Odbor za mednarodne standarde (angl. <i>International Accounting Standard Board</i>)
IASC	Svet za mednarodne računovodske standarde (angl. <i>International Accounting Standard Committee</i>)
ICP	Temeljna zavarovalna načela (angl. <i>Insurance Core Principles</i>)
IFRIC	Svet za pojasnjevanje MSRP (angl. <i>International Financial Reporting Interpretations Committee</i>)
Izvedbena uredba	Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2452 z dne 2. decembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopki, oblikami in predlogami poročila o solventnosti in finančnem položaju v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
LAT-test	Test zadostnosti obveznosti (angl. <i>Liability Adequacy Test</i>)
MCR	Zahtevani minimalni kapital (angl. <i>Minimum Capital Requirement</i>)
MRS	Mednarodni računovodski standardi
MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
ORSA	Lastna ocena tveganj in solventnosti (angl. <i>Own Risk and Solvency Assessment</i>)
RTS	Poročanje nadzornim organom (angl. <i>Report to Supervisors</i>)
RSR	Redno poročilo nadzornemu organu (angl. <i>Regular Supervisory Reporting</i>)
SCR	Zahtevani solventnostni kapital (angl. <i>Solvency Capital Requirement</i>)
SFCR	Poročilo o solventnosti in finančnem položaju (angl. <i>Solvency and Financial Condition Report</i>)
SIC	Strokovni odbor za pojasnjevanje (angl. <i>Standing Interpretations Committee</i>)
SKL 2009	Sklep o letnem poročilo in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2009
Sklep	Sklep o letnem poročilo in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic
SPV	Namenska družba (angl. <i>Special Purpose Vehicle</i>)
SRP	Postopek nadzorniškega pregleda (angl. <i>Supervisory Review Process</i>)
SRS	Slovenski računovodski standardi
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)
ZPIZ-1	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1)
ZPIZ-2	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)
ZRev-2	Zakon o revidiranju
ZZavar	Zakon o zavarovalništvu (ZZavar)
ZZavar-1	Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1)

QRTS	Kvantitativne poročevalske preglednice (angl. <i>Quantitative Reporting Templates</i>)
QIS	Kvantitativne študije vplivov (angl. <i>Quantitative Impact Study</i>)

PRILOGA 2: Izvedbene uredbe Evropske komisije izdane na osnovi Direktive SII

1. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/498 z dne 24. marca 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopkom za nadzorno odobritev uporabe parametrov, specifičnih za posamezno podjetje v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
2. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/499 z dne 24. marca 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopki za dodelitev nadzorne odobritve za uporabo postavk pomožnih lastnih sredstev v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
3. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/500 z dne 24. marca 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopki za nadzorno odobritev uporabe uskladivene prilagoditve v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
4. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/460 z dne 19. marca 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopkom za odobritev notranjega modela v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
5. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2011 z dne 11. novembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s seznamami regionalnih vlad in lokalnih organov, izpostavljenosti do katerih se obravnavajo kot izpostavljenosti do centralne vlade v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
6. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2012 z dne 11. novembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopki za sklepe o naložitvi, izračunu in odpravi kapitalskih pribitkov v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
7. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2013 z dne 11. novembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s standardnimi odkloni v zvezi s sistemi za izravnavo zdravstvenega tveganja v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
8. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2014 z dne 11. novembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopki in predlogami za predložitev podatkov nadzorniku skupine ter za izmenjavo podatkov med nadzornimi organi v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
9. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2015 z dne 11. novembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopki za ocenjevanje zunanjih bonitetnih ocen v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
10. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2016 z dne 11. novembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi z indeksom lastniških vrednostnih papirjev za simetrično prilagoditev standardne kapitalske zahteve lastniških vrednostnih papirjev v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
11. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2017 z dne 11. novembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s prilagojenimi faktorji za izračun kapitalskih zahtev za valutno tveganje za valute, vezane na evro, v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta

12. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2450 z dne 2. decembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s predlogami za predložitev informacij nadzornim organom v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
13. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2451 z dne 2. decembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s predlogami za razkritje posebnih informacij in strukturo razkritja s strani nadzornih organov v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta
14. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2452 z dne 2. decembra 2015 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s postopki, oblikami in predlogami poročila o solventnosti in finančnem položaju v skladu z Direktivo 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta

PRILOGA 3: Smernice, ki jih je na osnovi Direktive 2009/138/ ES sprejela EIOPA

1. Smernice o nadzoru podružnic zavarovalnic tretjih držav
2. Smernice o poročanju za namene finančne stabilnosti
3. Smernice o podaljšanju obdobja sanacije v izjemno težkih razmerah
4. Smernice o sistematični izmenjavi informacij med kolegiji
5. Smernice o izvajanju dolgoročnih jamstvenih ukrepov
6. Smernice o metodah za določanje tržnih deležev za poročanje
7. Smernice o poročanju in javnem razkritju
8. Smernice o prepoznavanju in vrednotenju sredstev in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij
9. Smernice o sistemu upravljanja
10. Smernice o lastni oceni tveganj in solventnosti
11. Smernice o pomožnih lastnih sredstvih
12. Smernice o uporabi ureditev pozavarovanja pri podmodulu tveganja iz pogodb premoženjskega zavarovanja
13. Smernice o uporabi modula tveganja iz pogodb življenjskega zavarovanja
14. Smernice o osnovnem tveganju
15. Smernice o razvrstitvi lastnih sredstev
16. Smernice o mejah pogodbe
17. Smernice o solventnosti skupine
18. Smernice o podmodulu tveganja katastrofe zdravstvenih zavarovanj
19. Smernice o pristopu vpogleda
20. Smernice za operativno delovanje kolegijev
21. Smernice o omejenih skladih
22. Smernice o postopku nadzornega pregleda
23. Smernice o absorpcijski kapaciteti zavarovalno-tehničnih rezervacij in odloženih davkov
24. Smernice o metodologiji za ocene enakovrednosti, ki jih nacionalni nadzorni organi izvajajo na podlagi direktive Solventnost II
25. Smernice o obravnavi izpostavljenosti tržnemu tveganju in izpostavljenosti tveganju nasprotne stranke v standardni formuli
26. Smernice o uporabi notranjih modelov
27. Smernice o obravnavi povezanih podjetij, vključno z udeležbami
28. Smernice o parametrih, specifičnih za posamezno podjetje
29. Smernice o vrednotenju zavarovalno-tehničnih rezervacij

PRILOGA 4: Sklepi, ki jih je AZN izdala na osnovi ZZavar-1

1. Sklep o kontnem okviru za zavarovalnice
2. Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic
3. Sklep o omejenih skladih
4. Sklep o lastni oceni tveganj in solventnosti
5. Sklep o obrazcu za prijavo terjatev upnikov iz države članice do zavarovalnic
6. Sklep o pogojih, potrebnih za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja
7. Sklep o pomožnih lastnih virih sredstev
8. Sklep o podrobnejših pravilih in merilih upoštevanja osebne okoliščine spola
9. Sklep o podrobnejših navodilih za vrednotenje zavarovalno-tehničnih rezervacij
10. Sklep o podrobnejši vsebini določb nekaterih zavarovalnih pogodb
11. Sklep o poročilih in obvestilih zavarovalnic
12. Sklep o uporabi podmodula tveganja katastrofe premoženjskih zavarovanj
13. Sklep o uporabi podmodula tveganja katastrofe zdravstvenih zavarovanj
14. Sklep o uporabi modula tveganja življenjskih zavarovanj
15. Sklep o zavarovalno-statističnih podatkih
16. Sklep o poročanju oseb, ki opravljajo storitve zavarovalnega posredovanja
17. Sklep o pridobitvi nadnacionalne identifikacijske oznake pravnega subjekta
18. Sklep o registrih zavarovalnih zastopnikov in posrednikov ter zavarovalno zastopniških in posredniških družb
19. Sklep o potrebnem znanju za nosilca aktuarske funkcije in pooblaščenega aktuarja
20. Sklep o minimalnem kapitalu pokojninske družbe
21. Sklep o poročilu pooblaščenega aktuarja pokojninske družbe
22. Sklep o zavarovalno-tehničnih rezervacijah pokojninske družbe
23. Sklep o premoženju kritnih skladov pokojninskih družb za dodatno invalidsko in dodatno družinsko pokojnino ter za izplačevanje pokojninskih rent in o poročanju o naložbah teh kritnih skladov ter naložbah pokojninskih družb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij
24. Sklep o izračunu kapitala in kapitalski ustreznosti pokojninskih družb
25. Sklep o uporabi modulov tržnega tveganja in tveganja neplačila nasprotne stranke
26. Sklep o omejitvah glede sredstev in referenčnih vrednosti pri zavarovanjih z naložbenim tveganjem
27. Sklep o podrobnejših pravilih glede skrbniških storitev za notranji sklad zavarovalnice
28. Sklep o lastnih virih sredstev zavarovalnic
29. Sklep o obravnavi udeležb zavarovalnic
30. Sklep o imetnikih kvalificiranih deležev zavarovalnic in pokojninskih družb
31. Sklep o uporabi parametrov, specifičnih za posamezno zavarovalnico
32. Sklep o dokumentaciji za izkazovanje izpolnjevanja pogojev za člana uprave zavarovalnice
33. Sklep o postavkah, ki še niso na seznamu lastnih virov sredstev zavarovalnic
34. Sklep o pogojih in načinu pokrivanja izgub z zmanjševanjem zavarovalno-tehničnih rezervacij in odloženih davkov

PRILOGA 5: Računovodski izkazi zavarovalnic

5.1 BILANCA STANJA

SREDSTVA

- A. Neopredmetena sredstva
- B. Opredmetena osnovna sredstva
- C. Nekratkoročna sredstva namenjena za prodajo
- D. Odložene terjatve za davek
- E. Naložbene nepremičnine
- F. Finančne naložbe v družbah v skupini in v pridruženih družbah
- G. Finančne naložbe:
 - v posojila in depozite
 - v posesti do zapadlosti
 - razpoložljive za prodajo
 - vrednotene po pošteni vrednosti
- H. Sredstva zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje
- I. Znesek zavarovalno-tehničnih rezervacij, prenesen na pozavarovalnice in sozavarovanje
- J. Sredstva iz finančnih pogodb
- K. Terjatve
 - 1. Terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov
 - 2. Terjatve iz pozavarovanja in sozavarovanja
 - 3. Terjatve za odmerjeni davek
 - 4. Druge terjatve
- L. Druga sredstva
- M. Denar in denarni ustrezniki
- N. Zunajbilančne postavke

KAPITAL IN OBVEZNOSTI

- A. Kapital
 - 1. Osnovni kapital
 - 2. Kapitalske rezerve
 - 3. Rezerve iz dobička
 - 4. Presežek iz prevrednotenja
 - 5. Rezerve, nastale zaradi prevrednotenja po pošteni vrednosti
 - 6. Zadržani čisti poslovni izid
 - 7. Čisti poslovni izid poslovnega leta
- B. Podrejene obveznosti
- C. Zavarovalno-tehnične rezervacije
 - 1. Prenosne premije
 - 2. Zavarovalno-tehnične rezervacije za življenjska zavarovanja
 - 3. Škodne rezervacije
 - 4. Druge zavarovalno-tehnične rezervacije
- D. Zavarovalno-tehnične rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje
- E. Druge rezervacije
- F. Obveznosti, vezane na nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo
- G. Odložene obveznosti za davek
- H. Obveznosti iz finančnih pogodb
- I. Druge finančne obveznosti
- J. Obveznosti iz poslovanja
 - 1. Obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov
 - 2. Obveznosti iz pozavarovanja in sozavarovanja
 - 3. Obveznosti za odmerjeni davek
- K. Ostale obveznosti
- L. Zunajbilančne postavke

5.2 IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

A. ČISTI PRIHODKI OD ZAVAROVALNIH PREMIJ

- obračunane kosmate zavarovalne premije
- obračunana premija oddana v pozavarovanje in sozavarovanje
- sprememba prenosnih premij

B. PRIHODKI OD NALOŽB V POVEZANE DRUŽBE, od tega

- dobiček iz naložb v kapital pridruženih in skupaj obvladovanih družb, obračunan z uporabo kapitalske metode

C. PRIHODKI OD NALOŽB

D. DRUGI ZAVAROVALNI PRIHODKI, od tega

- prihodki od provizij

E. DRUGI PRIHODKI

F. ČISTI ODHODKI ZA ŠKODE

- obračunani kosmati zneski škod
- obračunani deleži pozavarovateljev in sozavarovateljev
- sprememba škodnih rezervacij

G. SPREMEMBA DRUGIH ZAVAROVALNO-TEHNIČNIH REZERVACIJ

H. SPREMEMBA ZAVAROVALNO-TEHNIČNIH REZERVACIJ ZAVAROVANCEV, KI PREVZEMAJO NALOŽBENO TVEGANJE

I. SPREMEMBE OBVEZNOSTI IZ FINANČNIH POGODB

J. ODHODKI ZA BONUSE IN POPUSTE

K. OBRATOVALNI STROŠKI, od tega

- stroški pridobivanja zavarovanj

L. ODHODKI OD NALOŽB V POVEZANE DRUŽBE, od tega

- izguba iz naložb v kapital pridruženih in skupaj obvladovanih družb, obračunana z uporabo kapitalske metode

M. ODHODKI NALOŽB, od tega

- oslabitve finančnih sredstev, ki niso merjena po pošteni vrednosti skozi poslovni izid

N. DRUGI ZAVAROVALNI ODHODKI

O. DRUGI ODHODKI

P. POSLOVNI IZID PRED OBDAVČITVIJO

R. DAVEK OD DOHODKA

S. ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA

Osnovni čisti dobiček/izguba na delnico

Popravljeni čisti dobiček/izguba na delnico

5.3. IZKAZ VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

I. ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA PO OBDAVČITVI

II. DRUGI VSEOBSEGAJOČI DONOS PO OBDAVČITVI (a + b)

- a) Postavke, ki v kasnejših obdobjih ne bodo prerazvrščene v poslovni izid (1+2+3+4+5+6)
 - 1. Čisti dobički/izgube, pripoznani v presežku iz prevrednotenja neopredmetenih sredstev
 - 2. Čisti dobički/izgube, pripoznani v presežku iz prevrednotenja opredmetenih osnovnih sredstev
 - 3. Aktuarski čisti dobički/izgube v zvezi s pokojninskimi načrti z določenimi zasluži
 - 4. Pripadajoči čisti dobički/izgube v zvezi z naložbami v kapital pridruženih in skupaj obvladovanih družb, obračunanih po kapitalski metodi
 - 5. Druge postavke, ki v kasnejših obdobjih ne bodo prerazvrščene v poslovni izid
 - 6. Davek od postavk, ki ne bodo prerazvrščene v poslovni izid
- b) Postavke, ki bodo v kasnejših obdobjih lahko prerazvrščene v poslovni izid (1+2+3+4+5)
 - 1. Čisti dobički/izgube iz ponovne izmere finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo
 - 1.1. Dobički/izgube, pripoznani v presežku iz prevrednotenja
 - 1.2. Prenos dobičkov/izgub iz presežka iz prevrednotenja v poslovni izid
 - 1.3. Druge prerazvrstitve
 - 2. Čisti dobički/izgube, ki izvirajo iz varovanja denarnih tokov pred tveganjem (uspešni del varovanja)
 - 2.1. Dobički/izgube, pripoznani v presežku iz prevrednotenja
 - 2.2. Prenos dobičkov/izgub iz presežka iz prevrednotenja v poslovni izid
 - 2.3. Prenos dobičkov/izgub iz presežka iz prevrednotenja k začetni knjigovodski vrednosti varovane postavke
 - 3. Pripadajoči čisti dobički/izgube v zvezi z naložbami v kapital pridruženih in skupaj obvladovanih družb, obračunanih po kapitalski metodi
 - 4. Druge postavke, ki bodo v kasnejših obdobjih lahko prerazvrščene v poslovni izid
 - 5. Davek od postavk, ki bodo v kasnejših obdobjih lahko prerazvrščene v poslovni izid

III. VSEOBSEGAJOČI DONOS POSLOVNEGA LETA PO OBDAVČITVI (I + II)

5.4. IZKAZ DENARNIH TOKOV

A. Denarni tokovi pri poslovanju

- a) Postavke izkaza poslovnega izida
 - 1. Obračunane čiste zavarovalne premije v obdobju
 - 2. Prihodki naložb (razen finančnih prihodkov)
 - 3. Drugi poslovni prihodki (razen za prevrednotenje in brez zmanjšanja rezervacij) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev
 - 4. Obračunani čisti zneski škod v obdobju
 - 5. Obračunani stroški bonusov in popustov
 - 6. Čisti obratovalni stroški brez stroškov amortizacije in brez spremembe v razmejenih stroških pridobivanja zavarovanj
 - 7. Odhodki naložb (brez amortizacije in finančnih odhodkov)
 - 8. Drugi poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevrednotenje in brez povečanja rezervacij)
 - 9. Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih
- b) Spremembe čistih obratnih sredstev (terjatve za zavarovanja, druge terjatve, druga sredstva ter odložene terjatve in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja
 - 1. Začetne manj končne terjatve iz neposrednih zavarovanj
 - 2. Začetne manj končne terjatve iz pozavarovanj
 - 3. Začetne manj končne druge terjatve iz (po)zavarovalnih poslov
 - 4. Začetne manj končne druge terjatve in sredstva
 - 5. Začetne manj končne odložene terjatve za davek
 - 6. Začetne manj končne zaloge
 - 7. Končni manj začetni dolgovi iz neposrednih zavarovanj
 - 8. Končni manj začetni dolgovi iz pozavarovanj
 - 9. Končni manj začetni drugi poslovni dolgovi
 - 10. Končne manj ostale obveznosti (razen prenosnih premij)
 - 11. Končne manj začetne odložene obveznosti za davek
- c) Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)

B. Denarni tokovi pri naložbenju

- a) Prejemki pri naložbenju
 - 1. Prejemki od obresti, ki se nanašajo na naložbenje
 - 2. Prejemki od dividend in deležev iz dobička drugih
 - 3. Prejemki od odtujitve neopredmetenih sredstev
 - 4. Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev
 - 5. Prejemki od odtujitve finančnih naložb
- b) Izdatki pri naložbenju
 - 1. Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev
 - 2. Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev
 - 3. Izdatki za pridobitev finančnih naložb
- c) Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)

C. Denarni tokovi pri financiranju

- a) Prejemki pri financiranju
 - 1. Prejemki od vplačanega kapitala
 - 2. Prejemki od dobljenih dolgoročnih posojil
 - 3. Prejemki od dobljenih kratkoročnih posojil
- b) Izdatki pri financiranju

1. Izdatki za dane obresti
 2. Izdatki za vračila kapitala
 3. Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti
 4. Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti
 5. Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku
- c) Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)

Č. Končno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov

x) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc)

+

y) Začetno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov

5.5. IZKAZ SPREMEMB LASTNIŠKEGA KAPITALA ZA OBDOBJE od ____ do ____

Se prikaže v obliki razpredelnice v kateri **vrstice** predstavljajo:

1. **Stanje konec prejšnjega poslovnega leta**
2. Preračuni za nazaj
3. Prilagoditve za nazaj
4. **ZAČETNO STANJE V POSLOVNEM OBDOBJU (1+2+3)**
5. **Vseobsegajoči donos poslovnega leta po obdavčitvi**
 - a. čisti poslovni izid
 - b. drugi vseobsegajoči donos
6. Vpis novega kapitala
7. Vračilo kapitala
8. Čisti nakup/prodaja lastnih delnic
9. Izplačilo (obračun) dividend/nagrad v obliki delnic
10. Izplačilo (obračun) dividend
11. Razporeditev čistega dobička v rezerve iz dobička
12. Razporeditev čistega dobička v zadržani isti poslovni izid
13. Poravnava izgube prejšnjih let
14. Oblikovanje ter poraba rezerv za kreditna tveganja in za katastrofalne škode
15. Drugo
16. **KONČNO STANJE V POSLOVNEM LETU (4+5+6+7+8+9+10+11+4-12+13+14+15)**

Stolpce v razpredelnice predstavljajo:

- I. Osnovni kapital
- II. Kapitalske rezerve
 - a. Varnostne rezerve
 - b. Zakonske in statutarne rezerve
 - c. Rezerve za lastne delnice
 - d. Za kreditna tveganja
 - e. Za katastrofalne škode
 - f. Druge rezerve iz dobička
- III. Rezerve iz dobička
- IV. Presežek iz prevrednotenja
- V. Zadržani čisti poslovni izid
- VI. Čisti poslovni izid
- VII. Lastni deleži (odbitna postavka)
- VIII. SKUPAJ KAPITAL (1 do 13)

5.5.1. PRIKAZ BILANČNEGA DOBIČKA ALI BILANČNE IZGUBE

- a) Čisti poslovni izid poslovnega leta
- b) Preneseni čisti dobiček (+) / prenesena čista izguba (-)
 - rezultat tekočega leta po veljavnih standardih
 - prilagoditev na nove računovodske standarde
- c) Zmanjšanje rezerv iz dobička
- č) Povečanje rezerv iz dobička po sklepu uprave
 - povečanje varnostnih rezerv
 - povečanje zakonskih rezerv
 - povečanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže
 - povečanje statutarnih rezerv
- d) Povečanje drugih rezerv po sklepu organov upravljanja
- e) Bilančni dobiček ($a + b + c - \check{c} - d$), ki ga skupščina razporedi:
 - na delničarje
 - v druge rezerve
 - za prenos v naslednje leto in
 - za druge namene

ali

bilančna izguba

PRILOGA 6: Prikaz sredstev in obveznosti za sklade, ki se vodijo ločeno

6.1 Prikaz sredstev in obveznosti za sklade, ki se vodijo ločeno, razen za notranji sklad

SREDSTVA

A. Naložbe v nepremičnine in finančne naložbe

I. Naložbene nepremičnine

II. Finančne naložbe v družbah v skupini in v pridruženih družbah

1. Naložbe v družbah v skupini

2. Naložbe v pridruženih družbah

III. Druge finančne naložbe

1. Delnice in drugi vrednostni papirji s spremenljivim donosom in kuponi v vzajemnih skladih

2. Dolžniški vrednostni papirji s stalnim donosom

3. Deleži v investicijskih skladih

4. Dana posojila z zastavno pravico

5. Druga dana posojila

6. Depoziti pri bankah

7. Ostale finančne naložbe

IV. Znesek zavarovalno-tehničnih rezervacij prenesen pozavarovateljem:

- iz prenosnih premij

- iz zavarovalno-tehničnih rezervacij za življenjska zavarovanja

- iz škodnih rezervacij

- iz rezervacij za bonuse in popuste

- iz zavarovalno-tehničnih rezervacij v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje

B. Terjatve

I. Terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov

1. Terjatve do zavarovalcev

2. Terjatve do zavarovalnih posrednikov

3. Druge terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov

II. Terjatve iz pozavarovanja

III. Druge terjatve

C. Razna sredstva

I. Denarna sredstva

II. Druga sredstva

D. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

1. Prehodno nezaračunani prihodki od obresti in najemnin

2. Kratkoročno odloženi stroški pridobivanja zavarovanj

3. Druge kratkoročne aktivne časovne razmejitve

OBVEZNOSTI

A. Presežek iz prevrednotenja

B. Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije

I. Kosmate prenosne premije

II. Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije za življenjska zavarovanja

III. Kosmate škodne rezervacije

IV. Kosmate rezervacije za bonuse in popuste

C. Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje

D. Obveznosti za finančne naložbe pozavarovateljev iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih

- E. Druge obveznosti
 - I. Obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov
 - 1. Obveznosti do zavarovalcev
 - 2. Obveznosti do zavarovalnih posrednikov
 - 3. Druge obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov
 - II. Obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja
 - III. Druge obveznosti
- F. Pasivne časovne razmejitve

6.2 Prikaz sredstev in obveznosti notranjega sklada

SREDSTVA

- I. Naložbene nepremičnine in druge stvarne pravice na nepremičninah
- II. Nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo
- III. Finančne naložbe:
 - 1. Finančne naložbe vrednotene po pošteni vrednosti skozi poslovni izid
 - 2. Finančne naložbe razpoložljive za prodajo
 - 3. Finančne naložbe v posesti do zapadlosti
 - 4. Finančne naložbe obračunane po kapitalski metodi
 - 5. Depoziti pri bankah
 - 6. Dana posojila
- IV. Terjatve
 - 1. Terjatve do zavarovalcev iz naslova zavarovalnih pogodb
 - 2. Terjatve do skrbnika
 - 3. Terjatve iz pozavarovanja
 - 4. Druge terjatve
- V. Denarna sredstva in denarni ustrezniki
- VI. Druga sredstva
- VII. SKUPAJ SREDSTVA (od I do VI)

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

- I. Poslovne obveznosti
 - 1. Obveznosti iz nakupa vrednostnih papirjev in drugih finančnih instrumentov
 - 2. Obveznosti iz nakupa naložbenih nepremičnin in drugih stvarnih pravic
 - 3. Obveznosti do skrbnika
 - 4. Druge poslovne obveznosti
- II. Finančne obveznosti
- III. Obveznosti do zavarovalcev iz naslova zavarovalnih pogodb
 - 1. Nominalna vrednost vplačanih premij
 - 2. Presežek iz prevrednotenja
 - 3. Preneseni čisti dobiček/izguba iz preteklih poslovnih let
- IV. Nerazdeljeni čisti dobiček/izguba poslovnega leta
- V. SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV (od I do IV)

ČISTA VREDNOST SREDSTEV NOTRANJEGA SKLADA

=

SREDSTVA – POSLOVNE OBVEZNOSTI – FINANČNE OBVEZNOSTI

PRILOGA 7: Izkazi izida skladov, ki se vodijo ločeno

7.1 Izkaz vseobsegajočega donosa notranjega sklada (A+B)

A. Izkaz poslovnega izida notranjega sklada

I. Finančni prihodki

1. Prihodki iz dividend in deležev
2. Prihodki od obresti
3. Realizirani čisti dobički iz finančnih naložb
4. Čisti prihodki iz naslova spremembe poštene vrednosti finančnih naložb, pripoznani po poštenu vrednosti skozi izkaz poslovnega izida
5. Drugi finančni prihodki

II. Prihodki od naložbenih nepremičnin

1. Prihodki oddajanja naložbenih nepremičnin v najem
2. Realizirani čisti dobički pri odtujitvi naložbenih nepremičnin
3. Čisti prihodki iz naslova spremembe poštene vrednosti naložbenih nepremičnin, pripoznanih skozi izkaz poslovnega izida

III. Drugi prihodki

IV. Finančni odhodki

1. Odhodki za obresti
2. Izgube pri odtujitvi naložb
3. Čisti odhodki iz naslova spremembe poštene vrednosti finančnih naložb, pripoznanih po poštenu vrednosti skozi izkaz poslovnega izida
4. Drugi finančni odhodki

V. Odhodki od naložbenih nepremičnin

1. Odhodki v zvezi z upravljanjem in oddajanjem naložbenih nepremičnin
2. Realizirane čiste izgube pri odtujitvi naložbenih nepremičnin
3. Čisti odhodki iz naslova spremembe poštene vrednosti naložbenih nepremičnin, pripoznanih po poštenu vrednosti skozi izkaz poslovnega izida

VI. Odhodki v zvezi z upravljanjem in poslovanjem

17. Odhodki v zvezi s skrbnikom
18. Drugi odhodki v zvezi z upravljanjem

VII. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (I+ II - III - IV - V - VI)

B. Izkaz drugega vseobsegajočega donosa notranjega sklada

1. Čisti dobički ali izgube, pripoznane v presežku iz prevrednotenja v zvezi s finančnimi naložbami, razpoložljivimi za prodajo
2. Čisti dobički ali izgube, pripoznane v presežku iz prevrednotenja v zvezi z nekratkoročnimi sredstvi v posesti za prodajo
3. Čisti dobički ali izgube, pripoznane v presežku iz prevrednotenja v zvezi z varovanjem denarnih tokov
4. Drugi čisti dobički ali izgube

I. Skupaj drugi vseobsegajoči donos (1.+2.+3.+4.)

II. Celotni vseobsegajoči donos po obdavčitvi (A. + B.)

Izkaz gibanja razpoložljivih čistih sredstev (vrednosti enot premoženja) notranjega sklada ima najmanj naslednje postavke:

1. Začetno stanje vrednosti (enot) premoženja

2. Vplačila premoženja (vplačane enote premoženja)
3. Izplačila premoženja (izplačane enote premoženja)
4. Čisti poslovni izid notranjega sklada
5. Drugi vseobsegajoči donos notranjega sklada
5. Končno stanje vrednosti (enot) premoženja

Izkaz gibanja števila enot premoženja notranjega sklada ima naslednje postavke:

1. Začetno število enot premoženja v obtoku
2. Število vplačanih enot premoženja
3. Število izplačanih enot premoženja
4. Končno število enot premoženja v obtoku

7.2 Izkaz izida za druga zavarovanja, ki se vodijo ločeno (npr. za zavarovanja z naložbenim tveganjem)

I. Obračunane kosmate zavarovalne premije

II. Prihodki od naložb

1. Prihodki iz dividend
2. Prihodki drugih naložb
 - 2.1. Prihodki od zemljišč in zgradb
 - 2.2. Prihodki od obresti
 - 2.3. Drugi prihodki naložb
 - 2.3.1. Prevrednotovalni finančni prihodki
 - 2.3.2. Drugi finančni prihodki
3. Prihodki zaradi popravkov vrednosti naložb
4. Dobički pri odtujitvah naložb

III. Odhodki iz naslova izplačil zavarovalnih vsot oziroma odkupnih vrednosti

1. Redno prenehanje
2. Izredno prenehanje
 - 1.1. Z izstopom iz zavarovanja
 - 1.2. Z odpovedjo pogodbe o zavarovanju
 - 1.3. S smrtjo zavarovanca

IV. Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)

1. Sprememba zavarovalno-tehničnih rezervacij za življ. zav. (+/-)
2. Sprememba drugih ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)

V. Obračunani stroški in provizije

1. Obračunani vstopni stroški
2. Izstopni stroški
3. Provizija za upravljanje

VI. Odhodki naložb

1. Amortizacija naložb sredstev, ki niso potrebna za obratovanje
2. Odhodki za upravljanje sredstev, odhodki za obresti in drugi finančni odhodki
3. Prevrednotovalni finančni odhodki
4. Izgube pri odtujitvah naložb

VII. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja (I+II-III+IV-V-VI)

7.3 Izkaz izida kritnega sklada za dodatno pokojninsko zavarovanje v času izplačevanja rent (dodatna in predčasna dodatna starostna pokojnina)

- I. Prenos denarnih sredstev iz pokojninskega načrta dodatnega pokojninskega zavarovanja
 - 1. Te pravne osebe
 - 2. Druge zavarovalnice
 - 3. Druge pokojninske družbe
 - 4. Vzajemnega pokojninskega sklada
- II. Prihodki od naložb
 - 1. Prihodki iz dividend in deležev
 - 2. Prihodki drugih naložb
 - 2.1. Prihodki od zemljišč in zgradb
 - 2.2. Prihodki od obresti
 - 2.3. Drugi prihodki naložb
 - 3. Prihodki zaradi popravkov vrednosti naložb
 - 4. Dobički pri odtujitvah naložb
- III. Odhodki za škode
 - 1. Obračunani zneski škod
 - 2. Sprememba škodnih rezervacij
- IV. Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)
 - 1. Sprememba zavarovalno-tehničnih rezervacij za življenjska zavarovanja (+/-)
 - 2. Sprememba drugih ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)
- V. Stroški, vračunani po policah
 - 1. Začetni stroški
 - 2. Inkaso, upravni, režijski stroški
 - 3. Zaključni stroški oziroma stroški izplačil
- V.a. Čisti obratovalni stroški
 - 1. Stroški pridobivanja zavarovanj
 - 2. Sprememba v razmejenih stroških pridobivanja zavarovanj (+/-)
 - 3. Drugi obratovalni stroški
 - 3.1. Amortizacija vrednosti sredstev, potrebnih za obratovanje
 - 3.2. Stroški dela
 - 3.2.1. Plače zaposlenih
 - 3.2.2. Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja
 - 3.2.3. Drugi stroški dela
 - 3.3. Stroški storitev fizičnih oseb, ki ne opravljajo dejavnosti (stroški po pogodbah o delu, pogodbah o avtorskem honorarju in v zvezi z drugimi pravnimi razmerji), skupaj z dajatvami, ki bremenijo podjetje
 - 3.4. Ostali obratovalni stroški
 - 4. Prihodki od pozavarovalnih provizij in iz deležev v pozitivnem tehničnem izidu iz pozavaroval. pogodb (-)
- VI. Odhodki naložb
 - 1. Amortizacija naložb sredstev, ki niso potrebna za obratovanje
 - 2. Odhodki za upravljanje sredstev, odhodki za obresti in drugi finančni odhodki
 - 3. Prevrednotovalni finančni odhodki
 - 4. Izgube pri odtujitvah naložb
- VII. Izid kritnega sklada (I+ II - III + IV - V - VI)
- VII.a. Izid kritnega sklada (I+ II - III + IV - V.a - VI)

PRILOGA 8: Izračun kazalnikov

Zavarovalnice poleg izračunanih kazalnikov navedejo tudi podatke v števcu in imenovalcu kazalnika, ki so osnova za izračun.

Kazalniki, ki se prikažejo ločeno za premoženjska zavarovanja, za življenjska zavarovanja, za dopolnilna zavarovanja, za vsa zavarovanja skupaj in po zavarovalnih vrstah, so:

- Rast kosmate obračunane premije (indeks)

$$\frac{\text{Kosmata obračunana premija v tekočem letu} \times 100}{\text{Kosmata obračunana premija v preteklem letu}}$$

- Čista obračunana zavarovalna premija v odstotkih od kosmate obračunane zavarovalne premije

$$\frac{\text{Čista obračunana zavarovalna premija} \times 100}{\text{Kosmata obračunana zavarovalna premija}}$$

- Gibanje kosmatih obračunanih odškodnin (indeks)

$$\frac{\text{Kosmata obračunana odškodnina v tekočem letu} \times 100}{\text{Kosmata obračunana odškodnina v preteklem letu}}$$

- Škodni rezultat

$$\frac{\text{Kosmate obračunane odškodnine}}{\text{Kosmate obračunane premije}}$$

- Stroški poslovanja v odstotkih od kosmate obračunane zavarovalne premije

$$\frac{\text{Stroški poslovanja} \times 100}{\text{Kosmate obračunane zavarovalne premije}}$$

- Stroški pridobivanja zavarovanj v odstotkih od kosmate obračunane zavarovalne premije

$$\frac{\text{Stroški pridobivanja zavarovanj} \times 100}{\text{Kosmate obračunane zavarovalne premije}}$$

- Čisti škodni kazalnik

$$\frac{\text{Čiste zavarovalne odškodnine} + \text{sprememba škodnih rezervacij}}{\text{Obračunane čiste zavarovalne premije} + \text{sprememba prenosnih premij}}$$

- Čiste škodne rezervacije v odstotkih od čistih prihodkov od zavarovalnih premij

$$\frac{\text{Čiste škodne rezervacije} \times 100}{\text{Čista prihodki od zavarovalnih premij}}$$

Kazalniki, ki se prikažejo ločeno za premoženjska zavarovanja, za življenjska zavarovanja, za dopolnilna zavarovanja in za vsa zavarovanja skupaj, so:

- Učinki naložb v odstotkih od povprečnega stanja naložb (iz stanja na začetku in koncu leta)

Donos naložb x 100

(Stanje naložb na začetku leta + stanje naložb na koncu leta)/2

- Kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta v odstotkih od čiste obračunane premije

Kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta x 100

Čista obračunana premija

Kazalniki, ki se prikažejo ločeno za premoženjska zavarovanja, za življenjska zavarovanja in za vsa zavarovanja skupaj, so:

- Kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta v odstotkih od povprečnega kapitala

Kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta x 100

(Stanje kapitala na začetku leta + stanje kapitala na koncu leta)/2

- Kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta v odstotkih od povprečne aktive

Kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta x 100

(Stanje aktive na začetku leta + stanje aktive na koncu leta)/2

- Kosmati dobiček oziroma izguba tekočega leta na delnico

Kosmati dobiček

Število delnic

- Terjatve iz pozavarovanja in zavarovalno-tehnične rezervacije, ki odpadejo na pozavarovatelja v odstotkih od kapitala zavarovalnice

Terjatve iz pozavarovanja in zavarovalno-tehničnih rezervacije, ki odpadejo na pozavarovatelje x 100

Kapital zavarovalnice

- Čista obračunana zavarovalna premija glede na povprečno stanje kapitala in zavarovalno-tehničnih rezervacij

Čista obračunana zavarovalna premija x 100

Povprečno stanje kapitala + povprečno stanje zavarovalno-tehničnih rezervacij

- Povprečno stanje čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij glede na čiste prihodke od zavarovalnih premij

Povprečno stanje čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij x 100

Čisti prihodki od zavarovalnih premij

- Kapital glede na obveznosti do virov sredstev

Kapital x 100

Obveznosti do virov sredstev

- Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije glede na obveznosti do virov sredstev

Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije x 100

Obveznosti do virov sredstev

Kazalnik, ki se prikaže za premoženjska zavarovanja:

- Sestavljeni škodni kazalnik

(Kosmati odhodki za škode + obratovalni stroški)

Prihodki od zavarovalnih premij

Kazalniki, ki se prikažejo za življenjska zavarovanja, so:

- Stroškovni kazalnik

Obratovalni stroški x100

Prihodki od premij

- Kazalnik koristnosti

(Izplačane zavarovalnine življenjskih zavarovanj + sprememba zavarovalno-tehničnih rezervacij) x100

Obračunane premije življenjskih zavarovanj

- Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije za življenjska zavarovanja glede na čiste zavarovalno-tehnične rezervacije

Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije za življenjska zavarovanja x 100

Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije

Kazalnik, ki se prikaže za zavarovalnico kot celoto:

- Kosmata obračunana zavarovalna premija glede na število redno zaposlenih

Kosmata obračunana zavarovalna premija

Število redno zaposlenih

PRILOGA 9: Struktura poročila o solventnosti in finančnem položaju (po Prilogi XX Delegirane uredbe)

Povzetek

A. Poslovanje in rezultati

- A.1 Poslovanje
- A.2 Rezultati pri sklepanju zavarovanj
- A.3 Naložbeni rezultati
- A.4 Rezultati pri drugih dejavnostih
- A.5 Druge informacije

B. Sistem upravljanja

- B.1 Splošne informacije o sistemu upravljanja
- B.2 Zahteve glede sposobnosti in primernosti
- B.3 Sistem upravljanja tveganj, vključno z lastno oceno tveganja in solventnosti
- B.4 Sistem notranjega nadzora
- B.5 Funkcija notranje revizije
- B.6 Aktuarska funkcija
- B.7 Zunanje izvajanje
- B.8 Druge informacije

C. Profil tveganja

- C.1 Zavarovalno tveganje
- C.2 Tržno tveganje
- C.3 Kreditno tveganje
- C.4 Likvidnostno tveganje
- C.5 Operativno tveganje
- C.6 Druga pomembna tveganja
- C.7 Druge informacije

D. Vrednotenje za namene solventnosti

- D.1 Sredstva
- D.2 Zavarovalno-tehnične rezervacije
- D.3 Druge obveznosti
- D.4 Alternativne metode vrednotenja
- D.5 Druge informacije

E. Upravljanje kapitala

- E.1 Lastna sredstva
- E.2 Zahtevani solventnostni kapital in zahtevani minimalni kapital
- E.3 Uporaba podmodula tveganja lastniških vrednostnih papirjev, temelječega na trajanju, pri izračunu zahtevanega solventnostnega kapitala
- E.4 Razlika med standardno formulo in kakršnim koli uporabljenim notranjim modelom
- E.5 Neskladnost z zahtevanim minimalnim kapitalom in neskladnost z zahtevanim solventnostnim kapitalom
- E.6 Druge informacije

PRILOGA 10: Obvezne vsebine SFCR po posameznih področjih

Tabela 1: Obvezne vsebine SFCR

Obvezne sestavine SFCR po posameznih področjih
POSLOVNA USPEŠNOST
Podatki o poslovanju: • naziv in pravna oblika zavarovalnice, • ime in kontaktni podatki nadzornega organa, odgovornega za finančni nadzor zavarovalnice, • ime in kontaktni podatki zunanjega revizorja, • opis imetnikov kvalificiranih deležev, • pomembne zavarovalne vrste in pomembna geografska območja, na katerih posluje, • vsak večji posel ali drugi dogodek, ki je imel v obdobju poročanja pomemben učinek na zavarovalnico, • pri zavarovalni skupini dodatno navede ime in kontaktne podatke nadzornika skupine, katere del je zavarovalnica, in podrobnosti o položaju, ki ga ima zavarovalnica znotraj pravne strukture skupine.
Podatki o uspešnosti: • informacije o uspešnosti iz naslova sklenjenih zavarovanj na skupni ravni in po pomembnih zavarovalnih vrstah in pomembnih geografskih območjih ter primerjavo s predhodnim obdobjem, • informacije v zvezi z uspešnostjo naložb zavarovalnice, skupaj s primerjavo s predhodnim obdobjem, in sicer: – prihodki in odhodki iz naložb po razredih sredstev, – dobički in izgube, pripoznane neposredno v lastniškem kapitalu, – o naložbe v listinjenje, • opis drugih pomembnih prihodkov in odhodkov zavarovalnice, skupaj s primerjavo podatkov iz predhodnega obdobja.
OPIS SISTEMA UPRAVLJANJA
Sistem upravljanja zavarovalnice: • struktura organov upravljanja in nadzora z opisom glavnih nalog in odgovornosti, • morebitne spremembe sistema upravljanja, • informacije o politiki in praksah, na področju prejemkov organov upravljanja in nadzora, in sicer: – politika prejemkov z razlago fiksnega in variabilnega dela prejema, – merila individualne in kolektivne uspešnosti, na katerih temelji pravica do delniških opcij, delnic ali variabilnih delov prejema, – opis glavnih značilnosti dodatne upokojitvene sheme ali sheme za zgodnjo upokožitev za člane organov upravljanja in nadzora ter druge nosilce ključnih funkcij, • informacije o pomembnih transakcijah z zainteresiranimi strankami, osebami, ki imajo pomemben vpliv na zavarovalnico ter organi upravljanja in nadzora.
Sposobnost in primernost oseb: • opis posebnih zahtev glede usposobljenosti in znanj oseb, ki vodijo podjetje ali so nosilci ključnih funkcij, • opis postopka, ki ga zavarovalnica uporablja za oceno sposobnosti in primernosti oseb, ki vodijo podjetje ali so nosilci ključnih funkcij.
Sistem upravljanja tveganj: • opis sistema upravljanja tveganj, • njegovo izvajanje in vgraditev v organizacijsko strukturo ter postopki odločanja zavarovalnice, vključno s funkcijo upravljanja tveganj.

se nadaljuje

Tabela 1: Obvezne vsebine SFCR (nad.)

Obvezne sestavine SFCR po posameznih področjih
Postopki za izvedbo ORSA: • opis postopka za izpolnitev ORSA, kot dela sistema upravljanja tveganj, vključno z njeno vključitvijo v organizacijsko strukturo in procese odločanja, • izjava o pogostosti pregleda in odobritve ORSA s strani organov upravljanja in nadzora, • izjava o načinu določitve lastne potrebe glede solventnosti, ob upoštevanju profila tveganja in načina, kako njegove dejavnosti upravljanja kapitala in sistem upravljanja tveganj vplivajo drug na drugega. Notranji nadzor: • opis sistema notranjega nadzora zavarovalnice, • opis izvajanja funkcije skladnosti. Notranja revizija: • opis izvajanja notranje revizije, • opis ohranjanja neodvisnosti in objektivnosti. Aktuarska funkcija: • opis izvajanja aktuarske funkcije. Zunanje izvajanje: • opis politike zunanjega izvajanja, • opis zunanjega izvajanja pri ključnih ali pomembnih operativnih funkcijah ali dejavnostih, • jurisdikcije, pod katere spadajo izvajalci storitev takšnih funkcij ali dejavnosti. Ocena primernosti sistema upravljanja zavarovalnice glede na naravo, obseg in večplastnost njenih tveganj.
PROFIL TVEGANJ
Informacije se prikažejo ločeno za posamezno kategorijo tveganj, in sicer ločeno za zavarovalno tveganje, tržno tveganje, kreditno tveganje, likvidnostno tveganje, operativno tveganje in druga pomembna tveganja. Izpostavljenost tveganju: • opis ukrepov za oceno teh tveganj, skupaj s pomembnimi spremembami v obdobju poročanja, • opis pomembnih tveganj, ki jim je zavarovalnica izpostavljena, skupaj s pomembnimi spremembami v obdobju poročanja, • opis nalaganja sredstev v skladu z načelom preudarne osebe. Koncentracija tveganj: • opis pomembnih koncentracij tveganja, ki jim je zavarovalnica izpostavljena. Zmanjševanje tveganj: • opis tehnik za zmanjševanje tveganja, • postopke za spremljanje trajne učinkovitosti teh tehnik za zmanjševanje tveganja. Likvidnostno tveganje: • skupni znesek pričakovanega dobička, vključenega v prihodnje premije Občutljivost za tveganje: • opis uporabljenih metod, predpostavke in rezultati testiranja izjemnih situacij ter analiza občutljivosti za pomembna tveganja in dogodke.
VREDNOTENJE ZA NAMEN IZRAČUNA KAPITALSKIH ZAHTEV
Vrednotenje sredstev: • vrednost sredstev za vsak pomemben razred sredstev ter opis osnov, metod in glavnih predpostavk vrednotenja za namen izračuna kapitalskih zahtev,

se nadaljuje

Tabela 1: Obvezne vsebine SFCR (nad.)

Obvezne sestavine SFCR po posameznih področjih
• razlage pomembnih razlik med osnovami, metodami in glavnimi predpostavkami, uporabljenimi pri vrednotenju za namen izračuna kapitalских zahtev, in tistimi, ki jih uporabi pri vrednotenju v računovodskih izkazih, in sicer za vsak pomemben razred sredstev posebej. Vrednotenje zavarovalno-tehničnih rezervacij: • vrednost zavarovalno-tehničnih rezervacij za vsako vrsto poslovanja, skupaj z zneskom najboljše ocene in dodatka za tveganje, ter opis osnov, metod in glavnih predpostavk, uporabljenih pri vrednotenju za namen izračuna kapitalских zahtev, • opis ravni negotovosti glede vrednosti zavarovalno-tehničnih rezervacij, • razlage pomembnih razlik med osnovami, metodami in glavnimi predpostavkami, pri vrednotenju za namen izračuna kapitalских zahtev, in vrednotenju v računovodskih izkazih, in sicer za vsako pomembno vrsto poslovanja posebej, • izterljivi zneski iz pozavarovalnih pogodb in namenskih družb ter pomembnih sprememb predpostavk pri izračunu zavarovalno-tehničnih rezervacij, • če zavarovalnica uporabi uskladitveno prilagoditev krivulje netvegane obrestne mere za izračun najboljše ocene portfelja obveznosti življenjskega zavarovanja, vključno z rentami, mora v okviru opisa sredstev, zavarovalno-tehničnih rezervacij in drugih obveznosti prikazati tudi opis uskladitvene prilagoditve ter portfelja obveznosti in pripadajočih oziroma dodeljenih sredstev, za katere se uskladitvena prilagoditev uporabi, ter količinsko opredelitev učinka uskladitvene prilagoditve na finančno stanje zavarovalnice, • izjavo ali pri izračunu najboljše ocene uporablja prilagoditev za nestanovitnost krivulje netvegane obrestne mere, skupaj s količinsko opredelitvijo učinka prilagoditve za nestanovitnost na finančno stanje zavarovalnice. Vrednotenje drugih obveznosti: • vrednost drugih obveznosti za vse pomembne razrede drugih obveznosti ter opis osnov, metod in glavnih predpostavk za namen izračuna kapitalских zahtev, • razlage pomembnih razlik med osnovami, metodami in glavnimi predpostavkami, uporabljenimi pri vrednotenju za namen izračuna kapitalских zahtev, in tistimi, ki jih uporabi pri vrednotenju v računovodskih izkazih, in sicer za vsak pomemben razred drugih obveznosti posebej.
UPRAVLJANJE KAPITALA
Lastni viri sredstev: • informacije o ciljih, politikah in postopkih upravljanja lastnih virov sredstev ter pomembnih spremembah v obdobju poročanja, • informacije o strukturi, znesku in kakovosti lastnih virov sredstev za dve poročevalski obdobji (po stanju na koncu obdobja poročanja in na koncu predhodnega obdobja poročanja) za vsak razred posebej, skupaj z analizo pomembnih sprememb, nastalih v obdobju poročanja ločeno po razredih, • primeren znesek lastnih virov sredstev za kritje SCR, razvrščen po posameznih razredih, • primeren znesek osnovnih lastnih virov sredstev za kritje MCR, razvrščen po posameznih razredih, • razlage pomembnih razlik med lastniškim kapitalom, prikazanim v računovodskih izkazih, in presežkom sredstev nad obveznostmi, izračunanim za namen izračuna kapitalске ustreznosti, • za pomembne postavke pomožnih lastnih sredstev zavarovalnica vključi opis postavke, znesek pomožnih lastnih sredstev in navede metodo, s katero se določi znesek pomožnih lastnih virov sredstev, če je bila odobrena, • opis postavk, izpeljanih iz lastnih virov sredstev, skupaj z opisom vseh znatnih omejitev, ki vplivajo na razpoložljivost in prenosljivost lastnih virov sredstev.

se nadaljuje

Tabela 1: Obvezne vsebine SFCR (nad.)

Obvezne sestavine SFCR po posameznih področjih
SCR in MCR: • znesek SCR in znesek MCR, • znesek SCR za posamezen modul tveganj ob uporabi standardne formule oziroma za posamezno kategorijo tveganj ob uporabi notranjega modela, • informacije o morebitni uporabi poenostavljenega izračuna z navedbo modulov in podmodulov tveganj, pri katerih je bil uporabljen, • informacije o uporabi specifičnih parametrov z navedbo njihovega učinka in navedbo, za katere parametre standardne formule se uporabljajo, • navedbo zneska kapitalskega pribitka, ki se uporablja za SCR, skupaj z njegovo utemeljitvijo, • informacije o uporabljenih vhodnih podatkih za izračun SCR, • pomembne spremembe SCR in MCR v obdobju poročanja in razloge za spremembe. • če zavarovalnica pri izračunu SCR za podmodul tveganj lastniških vrednostnih papirjev uporabi pristop na osnovi trajanja, ki ga mora odobriti nadzorni organ, je treba v poročilu SFCR to razkriti, skupaj z zneskom zahtevanega kapitala za podmodul tveganj lastniških vrednostnih papirjev, izračunanim z uporabo omenjenega pristopa, • če zavarovalnica izračunava SCR po notranjem modelu, mora prikazati: – opis namenov, za katere uporablja notranji model, – opis področja uporabe notranjega modela, – opis metod za izračun napovedi v obliki verjetnostne porazdelitve in SCR, – razlike v metodologijah in predpostavkah po standardni formuli in notranjem modelu po posameznih modulih tveganj, – mero tveganja in časovno obdobje, – naravo in primernost podatkov, uporabljenih v notranjem modelu, – ob uporabi delnega notranjega modela tudi opis metode, ki je bila uporabljena za vključitev delnega notranjega modela v standardno formulo, • neskladnost z MCR in znatna neskladnost s SCR: – obdobje in najvišji znesek neskladnosti, razloge za neskladnost in posledice, vse sprejete ukrepe za odpravo neskladnosti ter razlago učinkov teh ukrepov, – če neskladnost pozneje ni bila odpravljena, se razkrije še znesek neskladnosti na dan poročanja.

Vir: Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/35 z dne 10. oktobra 2014 o dopolnitvi Direktive 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II). Uradni list EU L12, 17. 1. 2015; Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1). Uradni list RS št. 93/2015.